بسم الله الرحمن الرحیم

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدنی قانون

لومړی ټوک

(۳۵۳) گڼه رسمي جريده
نېټه ۱۳۵۵/۱۰/۱۵ هـ . ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

خواننده گرامی!

افتخار داریم که بعد از نشر"مجموعه قوانین افغانستان" با شیوهٔ تنظیم موضوعی، اکنون بخاطر سهولت بیشتر در دسترسی شما به قوانین مورد نیاز، سلسلهٔ دیگری از قوانین نافذهٔ کشور را با قطع کوچک جیبی در اختیار شما قرار می دهیم.

څارنپوه حبیب الله "غالب"

وزیر عدلیه

نام: قانون مدنی- جلد اول

ناشر: وزارت عدلیه جمهوری اسلامی افغانستان

تهیه و ترتیب: ریاست نشرات

مدیر پروژه: قانونمل محمد رحیم"دقیق" سرپرست ریاست نشرات

تدارکات و اداری: سید محمد هاشمی رئیس امور مالی و اداری و احمد خالد عزیزی معاون واحد پروژه بانک جهانی در وزارت عدلیه

طراح جلد وصفحه‌آرا: امان الله صداقت(غیبی)، عباس رسولی و حسین امینی

مصححین: نور علم خان، حلیم سروش، محمد رفیع عمری، احسان الله نیکزاد

مشاورین: اسماعیل حکیمی، محمد یما قاسمیار

تاریخ نشر: ۱۳۹۰

تیراژ: ۸۰۰۰

چاپ: اول (قطع جیبی)

قیمت: ۸۰ افغانی

مطبعه: مطبعه طباعتی و صنعتی احمد

تلفن ریاست نشرات: ۰۷۰۰۵۸۷۴۵۷

ویب سایت: www.moj.gov.af

کلیه حقوق چاپ برای وزارت عدلیه محفوظ است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پشتو فهرست

مدني قانون

تمهيدی باب ١٤
لومړی فصل: د قانون تطبيق ١٤
لومړی قسمت: قانون او حق ١٤
لومړی مبحث: د قانون د تطبيق ساحه ١٤
دوه يم مبحث: د حق استعمال ١٥
دوه يم قسمت: د زمانی له حيثه د قانون تطبيق ١٦
دريم قسمت: د مکان له حيثه د قانون تطبيق ١٧
دوه يم فصل: اشخاص ٢٢
لومړی قسمت: حقيقی شخص ٢٢
لومړی مبحث: عمومي حکمونه ٢٢
دوه يم مبحث: مدنی حالت ٢٤
دريم مبحث: د او سيدنی ځای ٢٥
څلورم مبحث: تابعيت ٢٦
پنځم مبحث: کورنی ٢٦
شپږم مبحث: ازدواج ٢٧
اووم مبحث: د ازدواج آثار ٣٤
لومړی فرعه: عمومی حکمونه ٣٤
دوه يمه فرعه: مهر ٣٥
دريیمه فرعه: داوسيدلو ځای ٣٩

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه فرعه: نفقه... ۳۹
اتم مبحث: د ازدواج منحل کیدل.................................. ٤۲
لومړی فرعه: عمومی حکمونه..................................... ٤۲
دوه یمه فرعه: فسخ.. ٤۲
دریيمه فرعه: طلاق.. ٤۳
څلورمه فرعه: خلع ٤۷
پنځمه فرعه: جدائی.. ٥۱
لومړی جزء: دعیب په سبب جدائی ٥۱
دوه یم جزء: دضرر په سبب جدائی ٥۳
دریيم جزء: د نفقی دنه ورکولو په سبب جدائی..................... ٥٥
څلورم جزء: دغیابتپه سبب جدائی ٥٥
نهم مبحث: د ازدواج د منحلیدلو آثار ٥٦
لومړی فرعه: عدت.. ٥٦
دوه یمه فرعه: دعدت نفقه ٥۹
لسم مبحث: د اولاد حقوق ٦۱
لومړی فرعه: نسب.. ٦۱
لومړی جزء: په صحیحی نکاح کی د نسب ثبوت ٦۱
دوه یم جزء: د جدائی او دمیړه د مرګ وروسته، د نسب ثبوت .. ٦۱
دریيم جزء: په فاسده نکاح کښی او دشبهی په دخول کښی د نسب
ثبوت ٦۲
څلورم جزء: په نسب اقرار.. ٦۲
دوه یمه فرعه: رضاع.. ٦٤
دریيمه فرعه: حضانت.. ٦٥
څلورمه فرعه: د نفقي ورکول ۷۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی جزء: د اولاد نفقه ۷۰
دوه یم جزء: د پلرونو او خپلوانو نفقه........................ ۷۲
پنځمه فرعه: د مالونو اداره ۷۲
لومړی جزء: ولایت ۷۲
دوه یم جزء: وصایت ۷۷
اول: د وصي ټاکل ۷۷
دوه یم: اختیاری وصی........................ ۷۸
دریم: قضائی وصی........................ ۷۹
څلورم: د وصی مکلفیتونه ۸۱
پنځم : د وصایت پای ۸٤
دریم جزء: حجر ۸٦
څلورم جزء: غایب او ورک شوی ۸۷
پنځم جزء: قضائی مرستی........................ ۸۹
شپږم جزء: نظارت ۸۹
اووم جزء: جزاګانی ۹۰
دوه یم قسمت: حکمي اشخاص........................ ۹۱
لومړی مبحث: عمومی حکمونه ۹۱
دوه یم مبحث: وقف........................ ۹۳
لومړی فرعه: په وقف کښې حق لرل........................ ۹٦
دوه یمه فرعه: د وقف تقسیم........................ ۱۰۰
دریمه فرعه: د وقف اداره ۱۰۰
څلورمه فرعه: د وقف پاي ته رسیدل ۱۰٤
دریم مبحث: جمعیتونه........................ ۱۰٦
لومړی فرعه: عمومی حکمونه........................ ۱۰٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه یمه فرعه: مدیره هیأت ۱۱۱
دریيمه فرعه: عمومي ټولنه.. ۱۱۲
څلورمه فرعه: د جمعیت منحلیدل او تصفیه کول ۱۱۵
څلورم مبحث: دعامو ښیګڼو جمعیتونه.............................. ۱۱۶
پنځم مبحث: خیریه جمعیت.. ۱۱۹
شپږم مبحث: فرهنګی جمعیتونه.................................. ۱۱۹
اووم مبحث: مؤسسې.. ۱۲۰
دریيم فصل: مالونه.. ۱۲٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست (دری)

قانون مدنی

باب تمهیدی ۱۴۰
فصل اول: تطبیق قانون ۱۴۰
قسمت اول: قانون و حق ۱٤٠
مبحث اول: ساحه تطبیق قانون ۱٤٠
مبحث دوم: استعمال حق ۱٤١
قسمت دوم: تطبیق قانون از حیث زمان ۱٤٢
قسمت سوم: تطبیق قانون از حیث مکان ۱٤٣
فصل دوم: اشخاص ۱٤٩
قسمت اول: شخص حقیقی ۱٤٩
مبحث اول: احکام عمومی ۱٤٩
مبحث دوم: حالت مدنی ۱٥١
مبحث سوم: اقامتگاه ۱٥٣
مبحث چهارم: تابعیت ۱٥٤
مبحث پنجم: فامیل ۱٥٤
مبحث ششم: ازدواج ۱٥٥
مبحث هفتم: آثار ازدواج ۱٦٢
فرع اول: احکام عمومی ۱٦٢
فرع دوم: مهر ۱٦٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرع سوم: مسکن ۱٦۸
فرع چهارم: نفقه.. ۱٦۸
مبحث هشتم: انحلال ازدواج................................ ۱۷۱
فرع اول: احکام عمومی ۱۷۱
فرع دوم: فسخ.. ۱۷۲
فرع سوم: طلاق.. ۱۷۳
فرع چهارم: خلع ۱۷۸
فرع پنجم: تفریق.. ۱۸۳
جزء اول: تفریق به سبب عیب................................ ۱۸۳
جزء دوم: تفریق به سبب ضرر................................ ۱۸٤
جزء سوم: تفریق به سبب عدم انفاق ۱۸۷
جزء چهارم: تفریق به سبب غیاب ۱۸۷
مبحث نهم: آثار انحلال ازدواج ۱۸۹
فرع اول: عدت.. ۱۸۹
فرع دوم: نفقه عدت.. ۱۹۲
مبحث دهم: حقوق اولاد ۱۹٤
فرع اول: نسب.. ۱۹٤
جزء اول : ثبوت نسب در نکاح صحیح........................ ۱۹٤
جزء دوم: ثبوت نسب بعد از تفریق یا وفات زوج............ ۱۹٥
جزء سوم: ثبوت نسب در نکاح فاسد و دخول به شبهه ۱۹٥
جزء چهارم: اقرار به نسب ۱۹٦
فرع دوم: رضاع.. ۱۹۷
فرع سوم: حضانت.. ۱۹۸
فرع چهارم: انفاق ۲۰٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

جزء اول: نفقه اولاد ۲۰۴
جـزء دوم: نفـقه آبا و اقارب... ۲۰۷
فرع پنجم: ادارۀ امـوال.. ۲۰۸
جزء اول: ولایت... ۲۰۸
جزء دوم: وصایت... ۲۱۳
اول: تعیین وصی.. ۲۱۳
دوم: وصی اختیاری.. ۲۱۴
سوم: وصی قضائی ۲۱۵
چهارم: مکلفیت های وصی ۲۱۸
پنجم: ختم وصایت ۲۲۱
جزء سوم: حجر.. ۲۲۴
جزء چهارم: غایب و مفقود ۲۲۵
جزء پنجم: مساعدت قضائی.................................. ۲۲۷
جزء ششم: نظارت.. ۲۲۷
جزء هفتم: مؤیدات.. ۲۲۸
قسمت دوم: اشخاص حکمی ۲۲۹
مبحث اول: احکام عمومی ۲۲۹
مبحث دوم: وقف ۲۳۱
فرع اول: استحقاق در وقف................................. ۲۳۵
فرع سوم: ادارۀ وقف ۲۴۰
فرع چهارم: انتهای وقف ۲۴۴
مبحث سوم: جمعیت ها..................................... ۲۴۶
فرع اول: احکام عمومی ۲۴۶
فرع دوم: هیأت مدیره ۲۵۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرع سوم: مجمع عمومی ۲۵٤
فرع چهارم: انحلال و تصفیه جمعیت........................ ۲۵۷
مبحث چهارم: جمعیت های عام المنفعه........................ ۲۵۸
مبحث پنجم: جمعیت خیریه.. ۲٦۲
مبحث ششم: جمعیت فرهنگی ۲٦۳
مبحث هفتم: مؤسسات... ۲٦۳
فصل سوم: اموال.. ۲٦۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عظمی صدارت د ۱۳۵۵ کال د مرغومی د میاشتې نهمې نېټې (۱۴۵۸) ګڼه فرمان

ښاغلی دوکتور عبدالمجید عدلیه وزیر!

د وزیرانو مجلس پخپله (۱۷۲۳) ګڼه فیصله کښې د ۱۳۵۵ کال د مرغومې د میاشتې د اوومې نېټې په غونډه کښې د عدلیې وزارت د ۱۳۵۵ کال د مرغومې د میاشتې د شپږمې نېټې (۳۸۱۷) ګڼې عرض پاڼې ته په کتنه د مدني قانون په هکله لاندني مراتب تصویب کړل:

«مدني قانون چه مشتمل دی پر څلورو ټوکو او دوه زره اوڅلور سوه او شپاړس مادو چه د دارالانشاء مهر پرې لګیدلی منظور دی».

د وزیرانو د عالي مجلس مراتب چه د افغانستان د جمهوري دولت د رئیس د حضور د منظورۍ په شرف رسیدلی او د ۱۳۵۵ کال د مرغومې د میاشتې د اتمې نېټې په (۲۴۱۸) ګڼه کښې ثبت شوی دی تاسې ته خبر درکړ شو چه په رسمې جریده کې یې خپریدو ته اقدام وشي.

داکتر محمد حسن شرق

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدنی قانون
تمهیدی باب

لومړی فصل
د قانون تطبیق

لومړی قسمت- قانون او حق

لومړی مبحث - د قانون د تطبیق ساحه

۱ ماده:

(۱) په هغه مواردو کښې چه قانون موجود وی، اجتهاد روا نه دی، د دی قانون حکمونه د لفظ یا د هغی د فحوی په لحاظ د تطبیق وړدی.
(۲) په هغه مواردو کښې چه د قانون حکم موجود نه وی محکمه به د اسلامی شریعت د حنفی فقهی د کلی اساساتو سره سم حکم صادروی،ترڅو چه عدالت په ډیره ښه ممکنه وجهه تأمین شی.

۲ ماده:

په هغه مواردو کښې چه په قانون یا د اسلام د شریعت د حنفی فقهی په کلی اساساتو کښې یو حکم موجود نه وی، محکمه به د عمومی عرف سره سم حکم صادروی، خو په دی شرط چه عرف ددی قانون د حکمونو یا د عدالت د اساسونو مناقض نه وی.

۳ ماده:

(۱) هغه څه چه په زمانی ثابتیږی تر څو چه د هغی مخالف دلیل موجود نه شی، د اعتبار وړ ګڼل کیږی.
(۲) د قانون د حکم لغو کول بی له د اسی قانون په وسیله چه تر هغی وروسته نافذ شوی وی او په صراحت ئی د هغی د لغو کیدو یا تعدیل حکم نه وی کړی، صورت نه شی موندلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه یم مبحث – د حق استعمال

۴ ماده:

که څوك د حق په کسبولو د هغې د وخته ترمخه اقدام وکې، د هغې څخه په محرومیدو محکومیږي.

۵ ماده:

د اضطرار حالت، دبل د حق د باطلیدو موجب نه ګرځي.

۶ ماده:

ضرر د بالمثل عمل په وسیله، د مینځه نه وړل کیږي.

۷ ماده:

د مفاسدو لیری کول د ګټو په جلبولو وړاندې دي.

۸ ماده:

قانوني جواز ضمان نفی کوي، که څوك د قانون په حدودو کښې د خپل حق څخه ګټه اخلی د هغې څخه د پیدا شوو خسارو مسؤل نه دي.

۹ ماده:

(۱) که څوك د خپل حق څخه تیري وکې ضمان پرې لازمیږي.
(۲) د حق څخه تیري په لاندنیو مواردو کښې پیدا کیږي:
۱ – د عرف او عادت مخالف کارونه.
۲ – د بل په حق باندې د تیري د قصد لرل.
۳ – د شخص د ښیګڼو جزئي والي نسبت هغه ضرر ته چه بل ته ئې رسوي.
۴ – د ښیګڼې ناروا والی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه یم قسمت- د زمانی له حیثه د قانون تطبیق

۱۰ ماده:

(۱) د قانون حکمونه د خپریدو څخه وروسته د تطبیق وړګرځی.
(۲) د قانون حکمونه ما قبل ته رجعت نه کوی، مګر په هغه حالونو کښی چه پخپله په قانون کښی تصریح شوی وی او یائی حکمونه د عمومی نظام پوری مربوط وی.

۱۱ ماده:

(۱) د اهلیت پوری مربوط حکمونه په ټولو هغو اشخاصو چه د دی قانون د درج شوو شرطونو لرونکی وی، تطبیقیږی.
(۲) که څوک د نوی قانون د حکمونو په اساس د اهلیت نقصان لرونکی وپیژندل شی. نو دا حکمونه د هغه په پخوانیو تصرفونو تاثیر نه لری.

۱۲ ماده:

دزمانی د تیریدو پوری مربوط نوی حکمونه د هغی د نافذیدو سره سم د تطبیق وړ دی.
په ټولو مواردو کښی چه د پخوانی قانون سره سم د زمانی د تیریدلو موده نه وی پوره شوی، د نوی قانون د حکمونو تابع کیږی.

۱۳ ماده:

که د نوی قانون حکمونه د زمانی د تیریدلو موده نسبت د پخوانی قانون ته کمه وټاکی، که څه هم دا موده د نوی قانون د نافذیدو څخه ترمخه شروع شوی وی، د نوی قانون د حکمونو تابع دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴ ماده:
د هغه دلیلونو په مورد کښې چه تر مخه راتلونکي شوي، د هغه قوانینو حکمونه تطبیقیږي چه د راتلونکو په وخت کښې یا په هغه وخت کښې چه باید راتلونکي شوي وي، نافذ وه.

۱۵ ماده:
موده د هجري شمسي کلیزي سره سم تطبیقیږي.

دریم قسمت– د مکان له حیثه د قانون تطبیق

۱۶ ماده:
په یوي قضیه کښې چه په کښې د قوانینو تنازع موجوده وي د حقوقي رابطې د تشخیص په مورد کښې، دافغانستان د قانون حکمونه د تطبیق وړ دي.

۱۷ ماده:
د مدني حالونو او د اشخاصو د اهلیت د تثبیت په مورد کښې،د هغوي د متبوعه دولت قانون تطبیقیږي، او په هغه مالي تصرفونو کښې چه په افغانستان کښې عقدیږي او آثاریې هم په افغانستان کښې مرتبیږي، نو که د عقد د دواړو خواوو څخه یو د باندني هیواد تبعه وي او د اهلیت نقصان ولري، خو د اهلیت نقصان ئې پټ سبب ته راجع وي، د پوره اهلیت لرونکی ګڼل کیږي.

۱۸ ماده:
د باندنیو حکمي اشخاصو په مورد کښې لکه شرکتونه، جمعیتونه، مؤسسي او نور، د هغه دولت قانون اعتبار لري چه د هغوي مرکزي اداره په هغې کښې واقع وي. که د دي اشخاصو اساسي فعالیت په افغانستان کې پیل شوي وي، نو د افغانستان د قانون تابع دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹ ماده:

د ازدواج د صحت د موضوعی شرطونو د تحدید دپاره د دواړو زوجینو متبوع قوانین تطبیق کیږی او د ازدواج د شکلی شرطونو په مورد کښی د هغه هیواد د قانون حکمونه مراعات کیږی چه ازدواج په کښی صورت موندلی وی.

۲۰ ماده:

(۱) د ازدواج په عقد مرتب آثار او د هغی پوری په مربوطو مالی چارو، د هغه دولت قانون تطبیقیږی چه میړه د ازوداج د عقد په وخت کښی د هغی تابع وی.

(۲) د طلاق په باره کښی د هغه دولت د قانون حکمونه تطبیقیږی چه میړه د طلاق په وخت کښی د هغی تابع وی.

(۳) دجلاوالی او انفصال په حالونو کښی،د هغه هیواد قانون ته اعتبار ورکول کیږی چه میړه د دعوی د اقامه کیدو په وخت کښی د هغی تابع وی.

۲۱ ماده:

د دی قانون د (۱۹ او ۲۰) مادو په درج شوو حالونو کښی، که د زوجینو څخه یو د ازدواج د عقد په وخت کښی افغان وی، نو د اهلیت د شرطونو څخه غیر یوائی د افغانستان د قانون حکمونه تطبیقیږی.

۲۲ ماده:

هغه مسئلی چه د زوی ولی، ولایت او نورو وجایبو پوری د پلرونو او زامنو ترمنځ مربوطی دی د پلار د متبوع دولت د قانون حکمونه تطبیقیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳ ماده:

د اهلیت دنه لرونکو، د اهلیت د ناقصو او غایبو اشخاصو په مورد کښې د هغوی د متبوع دولت د قانون حکمونه تطبیقیږي. د قیم، وصی، قانوني ولي او داسې نورو د نصبولو په خصوص کې، ددې موضوعاتو پورې د مربوطو قوانینو حکمونه او د نورو قوانینو حکمونه چه د ذکر شوو اشخاصو د حمایې دپاره وضع شوي وي د تطبیق وړدي.

۲۴ ماده:

په نفقه باندې د مکلف کولو په باره کښې د هغه شخص د متبوع دولت د قانون حکمونه تطبیقیږي، چه د نفقې په ورکولو مکلف وي.

۲۵ ماده:

(۱) دمیراث، وصیت او نورو تصرفونو پورې موضوعي مربوط حکمونه چه د مرګ څخه وروسته زماني پورې مربوط وي د مورث، وصیت کوونکي یا د هغه چاچه د هغه د مرګ په وخت کې ورڅخه تصرف شوی وي، د متبوع دولت د قانون حکمونه ئې تطبیقیږي.

(۲) د وصیت د شکلي حکمونو په باره کښې، د وصیت په وخت کښې د وصی د قانون حکمونه، یا د هغه ځای د قانون حکمونه چه وصیت په کښې پوره شوی، تطبیقیږي.

همدارنګه د شکلي حکمونو نور تصرفونه چه د مرګ څخه وروسته زماني ته منسوب وي د دې حکم تابع دي.

۲۶ ماده:

د ملکیت د حیازت او نورو عیني حقوقو په باره کښې د هغه ځای قانون تطبیقیږي چه عقار په کښې واقع وي، د منقولو مالونو په باره کښې د هغه ځای قانون تطبیقیږي چه منقول مالونه د هغه سببونو د

(c) ketabton.com: The Digital Library

تحقق په وخت کښې چه پرې اکتساب یا د حق د لاسه ورکول مرتب وی، په ذکر شوی ځای کښې موجود وی.

۲۷ ماده:

د هغه التزاماتو په باره کښې چه د عقودو څخه پیدا شوی وی، د هغه دولت قانون تطبیقیږی چه د عقد دواړو خواوو پکښې اوسیدنه غوره کړی وی، په هغه صورت کښې چه داوسیدنې ځای اختلاف ولری، د هغه دولت قانون تطبیقیږی چه عقد پکښې پوره شوی وی. په دی شرط چه د عقد دواړو خواوو د یو ټاکلی قانون د حکمونو د تطبیق په باره کښې موافقه نه وی کړی او یا دقرینو څخه معلومه نه شی چه د عقد د دواړو خواوو مرام د بل قانون تطبیق وو. د عقار پوری مربوط د پوره شوو عقودو په باره کښې،د عقار د ځای قانون تطبیقیږی.

۲۸ ماده:

د عقودو دشکلی شرطونو په باره کښې، د هغه هیواد د قانون حکمونه تطبیقیږی چه عقد په کښې پوره شوی وی.

۲۹ ماده:

(۱) د غیر تعاقدی التزامونو په باره کښې، د هغه دولت د قانون حکمونه تطبیقیږی چه په هغی کښې د التزام پیدا کوونکی حادثه واقع شوی وی.

(۲) که التزام د داسی حادثی څخه پیدا شوی وی چه د افغانستان څخه د باندی واقع شوی وی او حادثه په هغه ځای کښې قانونی نه وی او په افغانستان کښې قانونی و پیژندل شی، د دی مادی د لومړی فقری حکم نه تطبیقیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۰ ماده:

د اختصاصی قاعدو په باره کښی او د اجراآتو پوری د ټولو مربوطو کارونو په باره کښی، د هغه دولت د قانون حکمونه تطبیقیږی چه دعوی پکښی اقامه شوی وی یا اجراآت پکی شوی وی.

۳۱ ماده:

د دی قسمت پورتنی درج شوی حکمونه په هغه صورت کښی نافذ دی، چه د هغی په خلاف بل حکم په خاص قانون کښی یا بین الدول معاهده کښی چه په افغانستان کښی نافذه وی موجود نه وی.

۳۲ ماده:

که د قوانینو د تنازع په باره کښی د دی قانون په پورتنیو مادو کښی کوم حکم پیدا نه شی، د بین الدول خصوصی حقوقو قاعدی تطبیقیږی.

۳۳ ماده:

د هغه اشخاصو په باره کښی چه تابعیت ئی معلوم نه وی، د هغه قانون ټاکل چه تطبیق ئی واجب وی د محکمی په صلاحیت کی دی.

۳۴ ماده:

په هغی مواردو کښی چه د باندنیو هیوادونو د قانون تطبیق پیش بینی شوی دی، د ذکر شوی قانون هغه موضوعی حکمونه چه د بین الدول خصوصی قانون پوری مربوط نه وی، تطبیقیږی. که د هغه دولت په قانون کښی چه حکمونه ئی د تطبیق وړ دی، د دینونو تعدد موجود وی، نو د هغه دین حکمونه تطبیقیږی چه د هغه دولت قانون ټاکلی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۵ ماده:

د باندنی هیواد د قانون حکمونه لکه چه د دی قسمت په پورتنیو موادو کښی تصریح شو په هغه حدودو کښی د تطبیق وړ دی، چه په افغانستان کښی د عمومی نظام یا عمومی آدابو مخالف نه وی.

دوه یم فصل
اشخاص

لومړی قسمت- حقیقی شخص

لومړی مبحث - عمومي حکمونه

۳۶ ماده:

(۱) دانسان شخصیت د هغه د پوره ولادت سره په دی شرط چه ژوندی وزیږی شروع کیږی او په مرګ پای ته رسیږی.

(۲) جنین د هغه حقوقو لرونکی دی چه قانون پری صراحت لری.

۳۷ ماده:

د زیږیدنی او مرګ د نیټی ثابتول د رسمی مربوطو د فترونو په وسیله صورت مومی، که د زیږیدنی یا د مرګ د ثبت په باره کښی سندونه موجود نه وی یا د ثبت د صحت په باره کښی اشتباه پیدا شی، د زیږیدنی یا مرګ د ثابتولو دپاره، د ثابتولو د وسیلو د اقامه کولو څخه په داسی توګه استفاده کیږی چه په قانون کښی تصریح شوی وی.

۳۸ ماده:

هر شخص کولای شی چه پرته د خپل نوم، کورنی نوم هم غوره کړی، د کورنی نوم اولادونو ته نقلیږی، که څوك د چا د کورنی نوم ځان ته انتقال کی او یا ورسره په کی جګړه وکی او هغه ته د دی عمل څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضرر ورسیږی، هغه چاته چه ضرر رسیدلی کولی شی چه د تعرض په منع کیدو علاوه تعویض هم و غواړی.

۳۹ ماده:

د رشد عمر پوره اتلس شمسی کلونه دی، که څوك دی عمرته ورسیږی او عقلی قوه ولری د خپلو مدنی حقوقو د اجراء کولو، دپاره دپوره اهلیت خاوند ګڼل کیږی.

۴۰ ماده:

که څوك د عمر د کموالی، یا معتوه والی، یا لیونتوب له امله ممیزنه وی، نه شی کولی چه حقوقی معاملی تر سره کی، که څوك اوه کلنی ته نه وی رسیدلی غیر ممیز ګڼل کیږی.

۴۱ ماده:

ممیز شخص چه د رشد عمر ته نه وی رسیدلی یا داچه د رشد عمرته رسیدلی وی خو سفیه وی یا په غفلت مبتلاوی، د اهلیت نقصان لرونکی ګڼل کیږی.

۴۲ ماده:

هغه شخص چه اهلیت یی ناقص یا فاقد وی، د دی قانون د شرطونو او قاعدو سره سم د وصایت، ولایت قوامت د حکمونو تابع دی.

۴۳ ماده:

هیڅوك نه شی کولی چه د خپل قانونی اهلیت څخه تنازل یا د هغی په مرتبو آثارو کښی تعدیل راوړی.

۴۴ ماده:

آزادی دانسان طبیعی حق دی،هیڅوك نه شی کولی چه د هغې څخه تنازل وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۵ ماده:
د هغه چا چه په شخصی حقوقو ئی تیری کیږی، کولی شی چه د تیری د مخنیوی په غوښتنه علاوه د هغه ضرر د تعویض غوښتنه هم وکی چه د ذکر شوی تیری څخه و رته رسیدلی دی.

دوه یم مبحث – مدنی حالت

۴۶ ماده:
کوم اشخاص چه د اتلس کلنی عمر پوره کوی، د هغوی مدنی حالت د سجلونود ثبت په مخصوصو دفترونو کښی د دی قانون د(۴۷ ، ۴۸، ۴۹، ۵۰) مادو د درج شوو حکمونو سره سم ثبتیږی.

۴۷ ماده:
(۱) د شخص مدنی حالت د هویت په مخصوصه پاڼه کښی درجیږی او د غوښتنی په صورت کښی ورته ورکول کیږی، د هویت پاڼه مشتمله ده په: نوم، تخلص یا د کورنی په نوم، د زیږیدنی په نیټه او ځای، وظیفی، تابعیت، د اوسیدنی په ځای، د میرمنی او اولاد په نومونو او دهغوی دزیږیدو د ځای او نیټی سره.
(۲) د ذکر شوو حالونو تغییر لکه مرګ، یا د اوسیدنی د ځای یا د وظیفی تغییر هم د هویت په پاڼه کښی درجیږی.

۴۸ ماده:
د ازدواج، طلاق، په ولدیت او د نسب په ثبوت د اقرار پوری مربوط سندونه چه په اختصاصی مراجعو کښی ترتیبیږی، د دی قانون د (۴۶) مادی په درج شوو دفترونو کښی ثبت ته رسیږی، ذکر شوی مراجع مکلفی د ی چه پورتنی واقعی د ثبت د پاره مربوطی اداری ته په لیکلی توګه واستوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۹ ماده:
څارنوال کولی شی چه د دی قانون د(۴۶) مادی د درج شوو سجلونو او مخصوصو دفترونو د ثبت په جریان اطلاع حاصله کی، که په کښی تخلف یا بداجراآت وګوری نو قانونی اقدام به کوی.

۵۰ ماده:
ددی قانون د(۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹) مادو تـول درج شوی حالونـه چـه د سجلونو د ثبت پـه مخصوصو دفترونـو کـښی یا د نفوسو پـه تـذکره کښی درج شوی، د بـل پـه مقابـل کـښی حجت ګڼل کیږی، پـه دی سندونو اعتـراض کـول جواز نلری، مګر داچه اعتـراض د ذکـر شوو سندونو په جعل یا تزویر بناوی.

دریم مبحث – د او سیدنی ځای

۵۱ ماده:
(۱) د او سیدلو ځای هغه دی چه دی شخص په کښی په عادی توګه سکونت لری، عام له دی چه دا سکونت دایمی وی یا مؤقت.
(۲) یو شخص کولای شی چه دیوه څخه زیات د اوسیدلو ځایونه ولری.

۵۲ ماده:
(۱) د اهلیت نقص لرونکی، محجور، مفقود او د غایب د اوسیدلو ځای د هغوی د قانونی قایم مقام د اوسیدلو د ځای څخه عبارت دی.
(۲) هغه اشخاص چه د اهلیت نقصان ولری او د تجارت کولو اجازه ورتـه شوی وی، کـولی شـی چـه د معـاملو د اجـراء کـولـو اوجـایزو تصرفونو د پاره د اوسیدنی د خاص ځای لرونکی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵۳ ماده:

په هغه ځای کښې چه شخص تجارت یا کسب غوره کوی، د هغی پوری د مربوطو کارونو د اداری له امله د هغه د او سیدلو ځای ګڼل کیږی.

۵۴ ماده:

(۱) شخص کولای شی د یو ټاکلی قانونی عمل د اجراء کولو دپاره د اوسیدلو اختیاری ځای ولری.

(۲) د اوسیدلو هغه ځای چه د یوی ټاکلی قانونی معاملی دپاره اختیاریږی، د هغی پوری د ټولو مربوطو کارونو دپاره په شمول د اجباری تنفیذ اجراآتو اعتبار لری، مګر دا چه د اوسیدلو ذکر شوی ځای په صراحت سره د مشخصو معاملو د پاره ټاکل شوی وی.

(۳) د اوسیدلو د اختیاری ځای ثابتول بی له لیکلوسندونو څخه جوازنه لری.

څلورم مبحث – تابعیت

۵۵ ماده:

افغانی تابعیت د خاص قانون په وسیله تنظیمیږی.

پنځم مبحث – کورنی

۵۶ ماده:

د انسان کورنی د هغه خپلوانو څخه متشکله ده چه دیوه شریک اصل په وسیله سره جمع شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵۷ ماده:

مستقیمه خپلوی د اصل او فرعی د نسبت څخه عبارت ده، او غیر مستقیمه خپلوی د دوه اشخاصو د نسبت څخه عبارت ده، په داسی توگه چه یو شریک اصل ولری بی له دی چه یو د بل فرع وی.

۵۸ ماده:

(۱) د مستقیمی خپلوی د درجی په محاسبه کښی، د فرعی څخه اصل ته، هره فرعه یوه درجه گڼل کیږی، په خپله اصل په دی محاسبه کښی شامل نه دی.

(۲) د غیر مستقیمی خپلوی د درجی په محاسبه کښی، د فرعی څخه شریک اصل ته او د هغی عکس، هره فرعه یوه درجه شمارل کیږی، او شریک اصل په محاسبه کښی شامل نه دی.

۵۹ماده:

د زوجینو څخه دیوه خپلوان د بل زوج په باره کښی په عین خپلوی او درجی کښی پیژندل کیږی.

شپږم مبحث – ازدواج

۶۰ ماده:

ازدواج یو عقد دی چه د ښځی او سړی معاشرت یی د فامیل د تشکیلولو په مقصد مشروع کړی او د دواړو خواوو حقوق او واجبات تنظیموی.

۶۱ ماده:

(۱) د ازدواج عقد په رسمی نکاح نامی کښی د مربوطی اداری په وسیلی په دری نقلونو کښی ترتیب او ثبتیږی، اصل یی په مربوطی اداری کښی حفظ او د عقد هری خواته د هغی یونقل ورکول کیږی. د ازدواج عقد په مخصوصو دفترونو کښی د ثبتیدلو وروسته د دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون د (۴۶) مادی د درج شوی سجلونو د ثبت اداری ته اطلاع ورکول کیږی.
(۲) که د ازدواج د عقد ثبتول په دی ترتیب ممکن نه وی، په بله توګه چه د رسمی سندونو د ثبتولو دپاره ټاکل شوی، صورت مومی.

۶۲ ماده:

کوژده د هغی ښځی سره جواز لری چه دبل شخص په نکاح او عدت کښی نه وی.

۶۳ ماده:

د معتدی خطبه په صراحت او کنایی سره جواز نلری، عام له دی چه ښځه د رجعی یا بائن طلاق معتده وی او صریح عبارت د وفات معتدی ته جواز نلری.

۶۴ ماده:

کوژده د ازدواج د وعدی څخه عبارت ده، د عقد دواړه خواوی کولی شی چه ور څخه منصرف شی.

۶۵ ماده:

که دکوژدی دواړه خوا یوه و بل ته تحفه ورکړی وی،تحفه ورکوونکی کولی شی د بلی خوا دعدول په صورت کښی عین تحفه که موجوده وی او که موجوده نه وی د هغی د اخیستلو د ورځنی قیمت غوښتنه وکی. که عدول د تحفی ورکوونکی له خوا صورت ومومی یا تحفه د مینځه ولاړه شی یا استهلاک شوی وی،د هغی بیرته اخیستل په هیڅ صورت سره نه شی کولی.

۶۶ ماده:

د ازدواج عقد په صریح ایجاب او قبول سره چه فوریت او استمرار افاده کی بی د وخت د قید څخه په یوه مجلس کښی صورت مومی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶۷ ماده:

ازدواج چه د غیر محقق شرط پوری معلق وی یا راتلونکی زمانی ته مضاف وی نه شی عقد کیدای.

۶۸ ماده:

که د ازدواج په عقد کښی داسی شرط کښیښودل شی چه د قانون او ازدواج د هدفونو څخه مخالف وی، عقد صحیح او شرط باطل ګڼل کیږی.

۶۹ ماده:

د بدل ازدواج په عقد کښی یوه ښځه د بلی ښځی په بدل کی نه واقع کیږی اوهری یوی ښځی ته مهر مثل لازمیږی.

۷۰ ماده:

د ازدواج اهلیت هغه وخت پوره کیږی چه نارینه وو د (۱۸) کلنی عمر او ښځو دشپاړس کلنی عمر پوره کړی وی.

۷۱ ماده:

(۱) که جلی ددی قانون د(۷۰) مادی درج شوی درشد عمر نه وی پوره کړی دهغی د ازدواج عقد یوائی دپلار په وسیله چه د صحیح تصرف لرونکی وی یا دصلاحیت لرونکی محکمی په وسیلی صورت موندلی شی.

(۲) دصغیره جلی دنکاح عقد چه عمریی د(۱۵) کلونوڅخه کم وی په هیڅ صورت جواز نه لری.

۷۲ ماده:

(۱) د ازدواج د عقد دپاره د وکیل نیول جواز لری.

(۲) وکیل نه شی کولی چه خپله مؤکله د خپلی نکاح په عقد کښی راوړی، مګر دا چه د وکالت په عقد کښی پری تصریح شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۳ ماده:

وکیل نه شي کولی چه د ازدواج په عقد کښې بې د صلاحیت د تفویض څخه یا دخپل وکیل یا مؤکلي د اجازې په غیر، بل شخص د وکیل په صفت انتخاب کې.

۷۴ ماده:

وکیل نه شي کولی داسي کار وکې چه د هغه د وکالت د حدودو څخه خارج وی،د وکالت د حدودو څخه بیرون یو کار دفضولي عمل حکم لری، د مؤکل یا مؤکلي د اجازې پورې موقوف دی.

۷۵ ماده:

وکیل میړه ته د ښځې په تسلیمولو او د مهر په ورکولو مکلف نه دی، مګر په هغه صورت کښې چه د مهر د ورکولو ضمانت یې کړی وی. په دی صورت کښې وکیل نه شي کولی چه ورکول شوی مهر د میړه څخه و غواړی، مګر په هغه حالت کښې چه د وکیل ضمانت دمیړه په اجازې صورت موندلی وي.

۷۶ ماده:

په هغه صورت کښې چه د عقد دواړه خواوی اصالتاً، شرعاً یا د وکالت په توګه، دیوه شخص د ولایت لاندی واقع وی، شخص کولی شي په یواځنی ډول د عقد د دواړو خواوو له پلوه، ایجاب او قبول وکی، خو په دی شرط چه د عقد قانوني شرطونه مراعات شوی وی.

۷۷ ماده:

د نکاح د عقد د صحت د پاره او د هغې د نافذیدو دپاره لاندیني شرطونه لازم دی:

۱ - د عقد د دواړو خواوو یا د هغوی دولیانو یا وکیلانو په وسیله د صحیح ایجاب او قبول ترسره کول.

۲ - د اهلیت لرونکو دوه شاهدانو حضور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - د نکاح کوونکی او نکاح کیدونکی ترمنځ د دایمی یا مؤقتی حرمت نشتوالی.

۷۸ ماده:

قاضی د هغه اشخاصو ولی دی چی ولی نه لری.

۷۹ ماده:

هغه اشخاص چه د دی قانون د (۷۸) مادی د درج شوی حکم سره سم د قاضی د ولایت لاندی واقع کیږی، قاضی حق نه لری چه هغوی د خپل ازدواج د عقد لاندی یا د خپلو اصولو یا فروعو د ازدواج د عقد لاندی راوړی.

۸۰ ماده:

که عاقله او رشیده بی د ولی د موافقی څخه ازدواج وکی، د نکاح عقد نافذ او لازم دی.

۸۱ ماده:

د شخص ازدواج د خپلو اصولو او فروعو سره، د پلار او مور د فروعو سره او دنیکونو د لومړی طبقی د فروعو سره په دایمی ډول حرام دی.

۸۲ ماده:

د شخص ازدواج د خپلی ښځی د اصولو سره په مطلق صورت او د خپلی ښځی د فروعو سره د دخول په صورت کښی په دایمی ډول حرام دی.

۸۳ ماده:

د زنا کوونکی ازدواج د زناکړی شوی د اصل او فرعی سره همدارنګه د زنا کړی شوی ازدواج د زناکوونکی د اصولو او فروعو سره حرام

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی. د زنـا کـړې شـوی د اصـولو او فروعـو ازدواج د زنـا کـوونکی د اصولو او فروعو سـره د دی حکـم څخـه مستثنی دی.

۸۴ ماده:

دلاندنیو حالونو په استثنی، رضاعی حرمت د نـسبی حرمت پـه څیـر دی:

۱ – د رضاعی زوی، خور.

۲– د رضاعی خوریا ورور، مور.

۳– د رضاعی زوی یا لـورنیـا .

۴ – د رضاعی ورور، خور.

۸۵ ماده:

په لاندنیو حالونو کښی مؤقتی حرمت پیدا کیږی:

۱ – د دوه داسی ښځو تـرمنځ پـه نکـاح کښی یـو ځـای کیـدل، چـه کـه دهغوی څخـه یـو نارینـه فـرض کـړی شـی، نـو دهغـوی تـرمنځ د ازدواج حرمت منځته راشی.

۲ – د دری طلاقو مطلقه تر څو چه دبل شخص سره ازدواج وکی.

۳ – دبل نکاح کړی او معتده.

۴ – هغه ښځه چه لعان شوی وی، ترڅو چـه میـړه خـپل ځـان دروغجـن کی.

۵ – هغه ښځه چه کتابی نه وی.

۸۶ ماده:

د یـوی څخـه د زیـاتو ښـځو ازدواج دراتلونکـو حـالونو دتحقـق څخـه وروسته صورت نیولی شی:

۱ – په هغه حالت کښی چه د ښځو ترمینځ د بی عدالتی ویره موجوده نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ - په هغه حالت کښې چه شخص د ښځو دنفقې د تأمین د پاره لکه غذا، کالی، د اوسیدلو د ځای او د مناسبې معالجې مالی توان ولری.
۳ - د مشروعې ښیگڼې په حالت کښې لکه د لمړنۍ ښځې شنډوالی او یا د هغې په داسی رنځونو مبتلا کیدل، چه علاج یې ډیر سخت وی.

۸۷ ماده:

د کومې ښځې میړه چه د دې قانون د (۸۶) مادې د حکم په خلاف ازدواج کړی وی، کولی شی چه د دې قانون د (۱۸۳) مادې د درج شوو حکمونو سره سم، د ضرر په سبب د جدایی په اساس د محکمې څخه د طلاق غوښتنه وکی.

۸۸ ماده:

ښځه کولی شی چه د ازدواج د عقد په وخت کښې دا شرط کښیږدی چه که میړه یې د دې قانون د (۸۶) مادې د درج شوو حکمونو په خلاف د بلې ښځې سره ازدواج وکی، نو د طلاق واک به هغې ته نقلیږی. دا شرط هغه وخت اعتبار لری چه د نکاح په وثیقې کښې درج شوی وی.

۸۹ ماده:

که څوک د یوی ښځې څخه په زیات ازدواج کښې د دې قانون د (۸۶) مادې د حکم سره سم، خپل متاهل والی پټ کی او د هغې ښځې چه نوی یې نکاح کړی د هغې صریحه رضاء او موافقه په دې باره کښې نه وی ترلاسه کړی، په دې صورت کښې نوی ښځه کولی شی که د میړه سره د معاشرت په دوام راضی نه وی، د دې قانون د (۱۸۳) مادې د درج شوو حکمونو سره سم د ضررپه سبب د جدایی په اساس د محکمې څخه د طلاق غوښتنه وکی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم مبحث – د ازدواج آثار
لومړی فرعه – عمومی حکمونه

۹۰ ماده:
په صحیحی او نافذی نکاح د هغی ټول آثار لکه د ښځی نفقه، د میراث حقوق، د نسب ثبوت او د مصاهرت حرمت مرتبیږی.

۹۱ ماده:
د ټول مهر د لزوم په باره کښی، که نکاح صحیح وی، نو صحیحه خلوت د دخول حکم لری، که څه هم میړه عنین وی. همدارنګه د نسب د ثابتولو، نفقی، د ښځی د خور د نکاح حرمت په باره کښی د صحیح خلوت حکم لکه په صحیحی نکاح کښی عیناً د دخول حکم لری.

۹۲ ماده:
(۱)د مسلمانی ښځی نکاح د نا مسلمان سړی سره باطله ده. مسلمان سړی کولی شی چه د کتابی ښځی سره ازدواج وکی.
(۲) د کتابی ښځی ازدواج د هغی د کتابی ولی په وسیله د دوه کتابی شاهدانو په حضور صورت موندلی شی. د دی مادی په درج شوو مواردو کښی اولاد د پلار د دین تابع ګڼل کیږی.

۹۳ ماده:
دکتابی ښځی نکاح په مسلمانی ښځی او عکس یی جواز لری.

۹۴ ماده:
که په نا صحیح نکاح کښی دمیړه او ښځې ترمنځ، د دخول او د هغی د مقدمو ترمخه جدایی صورت ومومی، د مصاهرت د حرمت موجب نه ګرځی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹۵ ماده:

په باطل ازدواج که څه هم دخول په کښې صورت موندلی وی، د صحیح ازوداج د آثارو څخه هیڅ یو پری نه مرتبیږی.

۹۶ ماده:

که ازدواج په ایجاب او قبول صورت موندلی وی خو بعضی شرطونه یی نه وی پوره شوی، فاسد گڼل کیږی او د ازدواج حکمونه پری نه مرتب کیږی.

۹۷ ماده:

(۱) فاسد ازدواج د دخول ترمخه دباطلی نکاح حکم لری.
(۲) که د فاسد ازدواج څخه وروسته د خول صورت و مومی نو مهر، نسب، د مصاهرت حرمت، عدت، جدایی او نفقه ثابتیږی.

دوه یمه فرعه – مهر

۹۸ ماده:

په دخول، صحیح خلوت یا د زوجینو څخه دیوه په مرگ که څه هم دا مرگ د دخول یا صحیح خلوت ترمخه صورت موندلی وی، ټول مهر لازمیږي.

۹۹ ماده:

ښځه د مسمی مهر مستحقه گڼل کیږی. که مهر د عقد په وخت کښی نه وی ټاکل شوی او یا نفی شوی وی، نو مهر مثل لازمیږي.

۱۰۰ ماده:

مال چه د تملک قابلیت ولری، مهر ټاکل کیدای شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰۱ ماده:

(۱) ټول مهر یا یوه حصه یې په معجله یا مؤجله ډول ټاکل کېدای شي.

(۲) په هغه صورت کښې چه په تعجیل یا تأجیل تصریح نه وي شوی، عرف ته رجوع کیږي.د جدایی او وفات په صورت کښې د مؤجل مهر ورکول د لنډی مودی تابع دی، مګر داچه د عقد په وخت کښې په ټاکلی مودی تصریح شوی وی.

۱۰۲ ماده:

(۱) میړه کولی شی چه د عقد څخه وروسته د مهر اندازه زیاته کی.

(۲) په پورتنی حالت کښې د مهر زیاتوالی د لاندنیو شرطونو تابع دی:

۱ - دمهردزیاتوالی اندازه دی معلومه وی.

۲ - ښځه یا دهغی ولی دی دا زیاتوالی قبول کی.

۳ - د زوجیت رابطه دی باقی وی.

۱۰۳ ماده:

(۱) بالغه ښځه چه د قانونی ازدواج عمر یې پوره کړی وی د صحت په حالت کښې او پخپله رضا کولی شی، هغه مهر چه ورته نقد ټاکل شوی، ټول او یا یوه حصه یې د میړه د ذمی څخه ساقط کی.

(۲) ښځې چه د دی قانون د (۷۰) مادی درج شوی عمر یې نه وی پوره کړی د هغی پلار په هیڅ صورت نه شی کولی چه مهر د میړه د ذمی څخه ساقط کی.

۱۰۴ ماده:

کومی ښځې چه د مهر د ټاکلو اختیار میړه ته سپارلی وی او مهر یې نه وی مسمی شوی، کولی شی چه د عقد څخه وروسته او د دخول ترمخه د مهر ټاکل وغواړی، میړه مکلف دی چه مهر یې وټاکی، که

(c) ketabton.com: The Digital Library

میره د مهر د ټاکلو څخه ځان وژغوره، ښځه کولی شی چه د صلاحیت لرونکی محکمی څخه د مهر مثل ټاکل وغواړی.

۱۰۵ ماده:

که جدایی د دخول یا صحیح خلوت څخه ترمخه واقع شی نوکه مهر مسمی شوی وو، نو ښځه د نیمایی مسمی شوی مهر او که نه وو،مسمی شوی دنیمایی مهرمثل مستحقه ده.*

۱۰۶ ماده:

که جدایی د صحیح خلوت یا دخول ترمخه د ښځی له خوا صورت ونیسی، ټول مهر یی ساقطیږی.

۱۰۷ ماده:

که د زوجینو ترمنځ جدایی د دخول یا صحیح خلوت ترمخه واقع شی،د ښځی دپاره متعه چه د معمولو کالو او امثالو څخه عبارت ده، لازمیږی. د متعی په ټاکلو کښی د میړه مالی قدرت په نظر کښی نیول کیږی خو په هیڅ صورت د هغی قیمت دنیمایی مهر مثل څخه نه شی زیاتیدای.

۱۰۸ ماده:

(۱) که طلاق د دخول څخه ترمخه واقع شی او مهر مسمی وی او یا میره مړ شی، ښځی ته متعه نه لازمیږی.

(۲) په هغه صورت کښی چه طلاق د دخول څخه وروسته واقع شی، که مهر مسمی شوی وی او که نه وی مسمی شوی، ښځی ته دمتعی ورکول جواز لری.

---

* **۱۰۵** ماده تعدیل شوې ده، د تعدیلاتو برخې ته دې مراجعه وشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰۹ ماده:

که یو سړی د مرګ د مرض په وخت کښې ازدواج وکې او د خپلې ښځې مهریې د مهر مثل څخه زیات ټاکلی وی، دا زیاتوالی د وصیت د حکمونو تابع ګرځی.

۱۱۰ ماده:

مهر، د ښځې ملکیت دی. ښځه کولی شی پخپل مهر کښې هر نوع مالکانه تصرف وکی.

۱۱۱ ماده:

که ښځه ټول مهر او یایې یوه حصه د قبض څخه ترمخه یاوروسته خپل میړه ته هبه کی او د دخول څخه ترمخه طلاق واقع شی، میړه نه شی کولی نیمایی مهر وغواړی.

۱۱۲ ماده:

که مهر نقدی پیسی یا مثلی شی نه وی، او ښځې د هغې نیمایی یا ټول میړه ته هبه کړی، نوکه طلاق د دخول څخه ترمخه واقع شو، میړه نه شی کولی چه د مهر په نامه څه شی وغواړی.

۱۱۳ ماده:

پلار نه شی کولی چه د خپلی لور ټول یا یوه حصه مهر هبه کی.

۱۱۴ ماده:

هیڅوك نه شی کولی چه ښځه مجبوره کی چه خپل ټول مهر اویایې یوه حصه، میړه ته یا بل چاته پریږدی. په هغه صورت کښې چه ښځه د ټول مهر د قبضولو ترمخه مړه شی، ورثه یې کولی شی چه دمیړه څخه یې او که میړه یې مړ وو د میړه دورثې څخه یې، د ښځې د میراث د حق د وضع کیدو وروسته، پاتې مهر وغواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېیمه فرعه – داوسیدلو ځای

۱۱۵ ماده:
مېړه به د خپل مالی قدرت سره سم د خپلی ښځی دپاره د اوسیدلو مناسب ځای برابروی.

۱۱۶ ماده:
که یوسړی دیوی څخه زیاتی ښځی ولری، نه شی کولی چه د هغوی د رضا په غیر د اوسیدلو په یوه ځای کښی هغوی اوسیدو ته مجبور کی.

څلورمه فرعه – نفقه

۱۱۷ ماده:
(۱) د صحیحی او نافذی نکاح په عقد، د ښځی نفقه په مېړه لازمیږی که څه هم ښځه د خپلوانو په کورکښی ژوند کوی، که ښځه ناحقه دمېړه کورته د تللو څخه ځان وژغوری نو نفقه یی په مېړه نه لازمیږی.
(۲) ښځه هغه وخت حق لری چه د مېړه کورته د تللو څخه ځان وژغوری، چه ددی قانون د (۱۱۵-۱۱۶) مادو دحکمونو سره سم ورته د مېړه له خوا د اوسیدلو مناسب ځای نه وی برابر شوی، او یایی معجل مهر نه وی ورکول شوی.

۱۱۸ ماده:
د ښځی نفقه مشتمله ده په خوراک، لباس، داوسیدلو په ځای او د ښځی په دارو کولو. خو د مېړه د مالی قدرت په تناسب.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۱۹ ماده:

که میړه د نفقې د ورکولو څخه ځان وژغوري یا یې په نفقه کښې تقصیر ثابت شي، صلاحیت لرونکې محکمه به میړه د نفقې په ورکولو مکلفوي.

۱۲۰ ماده:

د ښځې نفقه د میړه د بندي کیدو له امله که څه هم د نفقې د ورکولو قدرت ونه لري، د میړه د ذمې څخه نه ساقطیږي.

۱۲۱ ماده:

که میړه غایب وي د ښځې نفقه د میړه د مالونو څخه چه په نفقه کښې شاملیدای شي او د هغې په تصرف کې وي، تأمینیږي.
د هغې په غیر د هغه مالونو څخه چه د بل چا سره یې د ودیعت یا قرض په توګه لري، ټاکل کیږي.

۱۲۲ ماده:

په لاندنیو حالونو کښې ښځه د نفقې حق نه لري:
۱ – که ښځه بې دمیړه د اجازې یا د جایزو مقصدونو په غیر داوسیدلو د ځای څخه ووځي.
۲ – که ښځه د زوجیت په امورو کښې اطاعت ونه لري.
۳ – که د میړه کورته د ښځې د نقلولو مانع موجودي وي.

۱۲۳ ماده:

د ښځې نفقه د میړه د مالي قدرت سره سم تأمینیږي،خو په دې شرط چه نفقه د ښځې د کمې اندازې دکفایت څخه لږ نه وي.

۱۲۴ ماده:

د نفقې کموالي او زیاتوالي دمیړه د مالي قدرت د تحول او په محل کښې د شیانو د قیمت د تغییر، تابع دی. د ټاکل شوی نفقې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیا توالی یا کموالی دعوی، ترڅو چه د نفقی د تاکلو په نېټه شپږ میاشتی نه وی تیری، نه اوریدله کیږی.

۱۲۵ ماده:

که میړه د واجبی نفقی د ورکولو څخه ځان وژغوری، د ځان ژغورلو د نېټی څخه د نفقی په ورکولو مکلف کیږی.

۱۲۶ ماده:

طلاقه شوی د طلاق د نېټی څخه د عدت د پای ته رسیدو پوری د نفقی حق لری.

۱۲۷ ماده:

د عدت د ورځو د نفقی په باره کښی دطلاقی شوی ښځی دعوی که د طلاق د نېټی څخه تر یو کال زیاته موده تیره شوی وی، نه اوریدل کیږی.

۱۲۸ ماده:

واجبه شوی نفقه بی له اداء کولو یا دهغی څخه په ابراء کولو نه ساقطیږی.

۱۲۹ ماده:

پخوا له دی چه نفقه و ټاکل شی د هغی څخه ابراء کول باطل دی، عام له دی چه د نفقی تعیین رضایی وی او که قضایی، خو د نفقی د ټاکلو وروسته د هغی څخه ابراء کول هغه وخت صحیح کیږی چه ابراء دتیرو ورځو د نفقی څخه وی دراتلونکی ورځی، هفتی، میاشتی او کال د نفقی ابراء کول هغه وخت صحیح کیږی چه نفقه په ترتیب سره په ورځنی، هفته ایزی، میاشتنی اوکلنی توګه ټاکل شوی وی.

۱۳۰ ماده:

د نفقی پور چه ښځه پر خپل میړه اویا میړه پر خپله ښځه لری د زوجینو څخه دهر یوه په غوښتنه مجرا کیدای شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم مبحث - د ازدواج منحل کيدل

لومړی فرعه - عمومي حکمونه

۱۳۱ ماده:

د دی قانون د درج شوو حکمونو سره سم د ازدواج عقد په فسخ، طلاق، خلع اويا جدايی سره منحل کيږی.

دوه يمه فرعه - فسخ

۱۳۲ ماده:

فسخ عبارت ده د ازدواج د عقد د ماتولو څخه د عقد په وخت کی د خلل د واقع کيدو په سبب يا تر هغی وروسته، په داسی توګه چه د ازدواج د دوام منع کيدونکی وګرځی.

۱۳۳ ماده:

د دی قانون د (۱۳۲) مادی درج شوی حالونه چه د ازدواج د عقد د فسخ کيدو موجب ګڼل کيږی په لاندينی ډول دی:

۱ - د عقد په وخت کښی خلل دلاندنيو سببونو څخه پيدا کيږی:

الف - د عقد د صحت د شرطونو څخه ديوه نشتوالی.

ب - د ادراک خيار، دليونتوب او معتوهيت زوال.

ج - د ښځی د مهر مثل د اندازی څخه د مهر کموالی.

۲ - د عقد څخه وروسته کوم خلل چه د ازدواج د دوام منع کيدونکی ګرځی، د لاندنيو سببونو څخه پيدا کيږی:.

الف - د مصاهرت حرمت.

ب - لعان.

ج - د غير کتابی ښځی د مسلمانی څخه ځان ژغورل که يی ميړه مسلمان شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳۴ ماده:

(۱) ددی قانون د (۱۳۳) مادی په دوارو درج شوو حالونو کښې، د ازدواج د عقد فسخ کیدل، د صلاحیت لرونکی محکمی په قطعی حکم صورت مومی.

(۲) د دی قانون د (۱۳۳) مادی د (دوه یمې) فقری د درج شوو سببونو څخه پیدا شوی فسخ د زوجینو په رضا، بی د محکمی د حکم نه هم جواز لری.

دریمه فرعه - طلاق

۱۳۵ ماده:

(۱) طلاق عبارت دی صحیح زوجیت د رابطی د منحل کولو څخه په حال یا راتلونکی وخت کښې د میړه او ښځی ترمنځ، په داسی الفاظو سره چه په صریحه توګه ورڅخه طلاق افاده شی.

(۲) د دی قانون د حکمونو سره سم، طلاق د میړه له خوا یا د صلاحیت لرونکی محکمی له خوا د ښځی په غوښتنه صادریږی.*

۱۳۶ ماده:

طلاق یوائې په هغه ښځه واقع کیږی، چه په صحیحی نکاح یا د رجعی طلاقو په عدت کښې وی.

۱۳۷ ماده:

د هر عاقل بالغ میړه طلاق واقع کیږی، که څه هم میړه سفیه یا داسی مریض وی چه عقل یی اختلال نه وی پیدا کړی.

---

* په ۱۳۵ ماده کې ایزاد د تعدیلاتو په برخه کې راغلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۳۸ ماده:

د نیشي په حالت کښې طلاق نه واقع کیږي.

۱۳۹ ماده:

(۱) میړه کولی شي چه خپله ښځه په شفوي یا لیکلی توګه طلاقه کي، که میړه دا دواړه وسیلې ونه لري نو طلاق په معمولو اشارو چه په صراحت سره د طلاق معنی افاده کي، صورت نیولی شي.
(۲) طلاق په صریحو لفظونو سره چه په عرف کښې د طلاق معنی افاده کي، بې له نیته واقع کیږي.

۱۴۰ ماده:

د قاصر ښځه، د میړه له خوا یا د میړه د پلار له خوا نه شي طلاقیدلی.

۱۴۱ ماده:

دلاندنیو اشخاصو طلاق اعتبار نه لري:
۱ - دلیوني، مګر په هغه صورت کښې چه طلاق یې دلیونتوب څخه ترمخه دیوه شرط پوري معلق کړی وي او شرط دلیونتوب په حالت کښې موجود شي.
۲ - د معتوه.
۳ - دهغه چاچه زور پرې شوی وي.
۴ - دویده.
۵ - دهغه چاچه عقل یې د ډیر عمر یا مرض له امله مختل شوی وي.
۶ - د هغه مدهوش چه خپله ممیزه قوه یې د غضب په علت یا دنوروعواملو له امله دلاسه ورکړې وي اونه پوهیږي چه څه وایي.

۱۴۲ ماده:

میړه کولی شي چه خپلې ښځې ته د قانوني وکیل په وسیله طلاق ورکي یا دا چه د طلاق صلاحیت پخپله ښځې ته وسپاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴۳ ماده:

که سړی خپلی ښځی ته د طلاق صلاحیت وسپاری نونشی کولی چه ورڅخه بیرته وګرځی، مګرپه هغه صورت کښی چه ښځه ورسپارل شوی صلاحیت قبول نه کی.

۱۴۴ ماده:

میړه د ښځی په مقابل کښی د دری طلاقو صلاحیت لری.

۱۴۵ ماده:

طلاق د عدد سره یوځای عام له دی چه په لفظونو یا اشاری یی صورت موندلی وی، یو طلاق ګڼل کیږی.

۱۴۶ ماده:

طلاق په عمومی صورت رجعی او په لاندنیو مواردو کښی باین وی:

۱ - دریم طلاق.

۲ - د دخول څخه ترمخه طلاق.

۳ - طلاق دیو شی په عوض.

۴ - هغه طلاق چه په دی قانون کښی د بائن په لفظ ذکر شوی.

۱۴۷ ماده:

میړه نه شی کولی چه د خپلی په دری طلاقو، طلاقی شوی ښځی سره بیا ازدواج وکی، مګر داچه په دری طلاقو، طلاقه شوی دبل سړی سره ازدواج وکی او ددوه یم ازدواج د دخول څخه وروسته طلاقه شی او عدت پوره کی.

۱۴۸ ماده:

د دخول څخه ترمخه دښځی هر نوع طلاق همدارنګه یو یا دوه رجعی طلاقونه چه رجوع پکښی صورت نه وی نیولی، بائن صغری طلاق ورته ویل کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴۹ ماده:

د ازدواج آثار او دمیرہ صلاحیت په یوه یا دوه رجعي طلاقونو د طلاق د عدت دمودې پورې له منځه نه ځي، پخپل حال باقي پاتې کیږي.

۱۵۰ ماده:

راتلونکې زمانې ته د رجوع کولو تعلیق یا بل کوم شرط ته جواز نه لري.د رجوع د صحت دپاره د شاهدانو حضور شرط نه دی.

۱۵۱ ماده:

په رجعي طلاقو کښې د زوجیت رابطه د دریم حیض ښځه د پاکوالي وروسته قطع کیږي او د میره د رجوع کولوحق ساقطیږي.

۱۵۲ ماده:

د باین صغرې طلاق د ازدواج عقد منحلوي او په هغې مرتب آثار د منځه وړي، دمیرہ صلاحیت او د عدت ښځه په غیر د زوجیت ټولې رابطې د واقع کیدو سره یو ځای ساقطوي.

۱۵۳ ماده:

(۱) د باین صغرې طلاق دمیرہ سره د طلاقې شوې ښځې د ازدواج مانع نه ګرځي.

(۲) میرہ کولی شي د باین صغرې طلاقې شوې ښځې سره دعدت په وخت کښې یا دهغې ښځه وروسته بیا ازدواج وکې،خو په دې شرط چه دا ازدواج دښځې په رضا او په نوي عقد او مهر صورت ونیسي.

۱۵۴ ماده:

که طلاقه شوې دبل چا سره ازدواج وکې او ددخول ښځه وروسته طلاقه شي، کولی شي چه دلومړني میره سره ازدواج وکې، په دې صورت کښې مخکنې طلاقونه ساقط او میره بیا د درې طلاقو صلاحیت پیدا کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۵۵ ماده:

که میړه د مرګ د مرض په حالت کښې خپله ښځه په باین طلاق، طلاقه کې دا طلاق که د ښځې عدت د مرګ ترمخه پوره شوی نه وی د هغې د میراث د حق نه مانع کیږی، خوپه دی شرط چه طلاقه شوی د مرګ تروختـه پوری په بل سبب د میراث له حقه نـه وی محرومه شوی.

څلورمه فرعه - خلع

۱۵۶ ماده:

(۱) خلع عبارت ده د ازدواج د عقد د منحلولو څخه د هغه مال په بدل کښې چه ښځه یی میړه ته ورکوی.

(۲) خلع د هغې په صریح لفظ یا بل هر لفظ چه د خلعی مفهوم افاده کی، صورت نیسی.

۱۵۷ ماده:

خلع هغه وخت صحیح کیږی چه میړه د طلاق ورکولو صلاحیت ولری او ښځه د هغې محل وی.

۱۵۸ ماده:

کوم مال چه د مهر په صفت قبلیدای شی، د خلعی بدل کیدای هم شی.

۱۵۹ ماده:

د هغې ښځې خلع چه اهلیت نه لری جواز لری، مګر ښځه بی د هغې د مال د ولی د موافقی څخه د خلعی د بدل په ورکولو مجبوره کولی نه شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶۰ ماده:

خلع د باین طلاق حکم لري، د محکمی دحکم پوري موقوفه نه ده.

۱۶۱ ماده:

د زوجینو څخه هریو کولی شي چې د مقابل خوا د قبلولو ترمخه د خپل ایجاب څخه رجوع وکی.

۱۶۲ ماده:

که خلع د مهر څخه په غیر دیو ټاکلی مال په بدل کښې صورت ونیسي، ښځه د هغې په ور کولو مکلفه ده، د زوجیت د حقوقو څخه بله پیدا شوی غوښتنه لکه مهر،یا دتیرو ورځو نفقه چه یویی دبل په ذمه ولري، صورت نه شي نیولی.

۱۶۳ ماده:

که خلع د ټول مهر په بدل کښې شوی وی په هغه صورت کښې چه ښځه ټول مهر یایوه حصه ئی تسلیم شوی وی، مکلفه ده چه تسلیم شوی اندازه بیرته ورکی، او که ښځی ته هیڅ مهر نه وی ورکول شوی نو دمیړه د ذمی څخه ساقطیږی، عام له دی چه خلع د دخول څخه ترمخه یا دهغی څخه وروسته شوی وی.

۱۶۴ ماده:

که د خلعی په وخت کښې بدل نه وی ټاکل شوی، د زوجیت ټول حقوق د زوجینو د ذمی څخه ساقطیږی، میړه نه شي کولی هغه څه چه یی ښځی ته ورکړی ورڅخه یی بیرته واخلی، یا که ښځه دمیړه په ذمه څه شي باقی ولري هغه وغواړی، عام له دی چه دا خلع د دخول څخه ترمخه شوی وی یا دهغی څخه وروسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶۵ ماده:

که د خلعی په وخت کښې د خلعی بدل نفی شوی وی، باین طلاق واقع کیږی خو د زوجیت دحقوقو دساقطیدو موجب نه ګرځی.

۱۶۶ ماده:

که میره د خلعی بدل ناحقه واخلی، په هغه صورت کښې چه نکاح فاسده وی، خلع نه صحیح کیږی، ښځه کولی شی چه بدل یی هم بیرته واخلی.

۱۶۷ ماده:

که د خلعی بدل میره ته د تسلیمیدو څخه ترمخه د مینځه لاړشی یا په استحقاق ویوړ شی، ښځه د مثل په ورکولو یا د هغی په قیمت مکلفه ده.

۱۶۸ ماده:

په خلع کښې د عدت نفقه نه ساقطیږی، مګر دا چه زوجینوپه صریح ډول د هغی په ساقطیدوموافقه کړی وی.

۱۶۹ ماده:

که د طفل د شیدو ورکولو یا ساتنی اجوره د نفقی په شمول په یوی ټاکلی مودی کښې د ښځی له خوا د خلعی بدل قبول شی، ښځه د خپل تعهد په ترسره کولو مکلفه ده.

۱۷۰ ماده:

که ښځه په یوه علت لکه دبل سړی سره ازدواج، فرار، یا د طفل مرګ یا پخپله د هغی مرګ خپل تعهد دشیدو ورکولو، ساتنی او د طفل د نفقی په باره کښې پوره ترسره نه کی، میره کولی شی د رضاع د مودی اجوره او پاتی نفقه وغواړی، مګر دا چه د خلعی په وخت کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځې سره، د طفل یا د ښځې د وفات په صورت کښې د نه غوښتنې موافقه شوې وي.

۱۷۱ ماده:

که د زیږیدو ترمخه طفل ته د شیدو ورکول د خلعې بدل ټاکل شوی وي، ترهغې وروسته ثابته شي چه حمل موجود نه وو یاسقط شوی دی یا داچه طفل د دوه کلونو د شیدو خوړلو د پوره کیدو ترمخه مړشي، میړه کولی شي چه دشیدو ورکولو د ټولې مودې یا دپاتې مودې د اجورې معادل وغواړي.

۱۷۲ ماده:

ښځه هغه وخت کولی شي چه د طفل ساتنه د بلوغ تر عمره پورې د خلعې بدل وټاکي چه طفل، جلې وي، که ښځه د دې مودې په اوږدو کښې د بل سړي سره ازدواج وکي، دجلې پلار کولی شي چه خپله لور د ښځې څخه تسلیم شي، او دساتنې د پاتې مودې داجورې معادل وغواړي، که څه هم ترمخه موافقه شوې وي چه طفل دې دمور سره وي.

۱۷۳ ماده:

(۱) که دخلعې په وخت کښې، شرط شوی وي چه طفل دې د حضانت په دوره کښې د میړه سره وي، د خلعې عقد صحیح او شرط باطل دی. ښځه کولی شي چه طفل د حضانت د دورې دپوره کیدو پورې د خپل ځان سره وساتي، خوپه دې شرط چه دا حق په بل علت نه وي ساقط شوی.

(۲) که طفل فقیر وي نو د حضانت اجوره او د هغه نفقه د پلار په غاړه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷۴ ماده:
میړه نه شي کولی کوم پور چه یې د خپلې ښځې په ذمې لري هغه د طفل د نفقې په عوض مجري کړي، اوکه د طفل نفقه د خلعې بدل و ټاکل شي، که ښځه خواره وي، میړه د طفل د نفقې په ورکولو مکلف دی، که ښځه غني وي، میړه کولی شي چه ورکړ شوې پیسې ورڅخه و غواړي.

۱۷۵ ماده:
(۱) که ښځه د مرګ د مرض په حالت کښې د میړه سره خلع وکي، خلع صحیح ده او دهغې په اثر بائن طلاق واقع کیږي، که ښځه د عدت په وخت کښې مړه شي، پرې د خلعې بدل لازمیږي خو میړه د میراث د حق د جملې څخه د خلعې د بدل څخه اود ترکې ددریمې حصې څخه کوم یو چه کم وي د هغې مستحق ګرځي.که ښځه د عدت څخه وروسته مړه شوه، د ترکې د دریمې حصې او د خلعې د بدل څخه چه هریوکم وو د هغې مستحق کیږي.
(۲) که ښځه جوړه شوه، میړه د خلعې د ټول ټاکلي بدل مستحق کیږي.

پنځمه فرعه – جدائی
لومړی جزء –دعیب په سبب جدائی

۱۷۶ ماده:
ښځه هغه وخت کولی شي چه د جداوالي غوښتنه وکي،چه میړه یې په داسې مرض اخته وي چه بیرته جوړیدل یې ممکن نه وي یا د هغه د معالجې د پاره اوږده موده لازمه وي، په داسې توګه چه یوځای اوسیدل ورسره بې له کلې ضرر څخه نا ممکن وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۷۷ ماده:

که ښځه د ازدواج د عقد په وخت کښي یا دهغی ترمخه د دی قانون د (۱۷۶) مادی د درج شوو عیبونو څخه خبره وی یا د عقد څخه وروسته د عیب د واقع کیدو په صورت کښی په صریح یا ضمنی ډول په هغی رضائیت ښکاره کی، نو دجداوالی غوښتنه نه شی کولی.

۱۷۸ ماده:

ددی قانون د (۱۷۶) مادی د درج شوو عیبونو د تثبیت په باره کښی د اهل خبره د نظریو څخه استفاده کیږی.

۱۷۹ ماده:

که عیب له داسی نوعی څخه تثبیت شی چه جوړیدل ورڅخه ناممکن وی، محکمه به بی د درنګه د زوجینو په جدائی حکم کوی، که عیب د علاج وړ وو خو د معالجی د پاره یی اوږده موده لاژم وه، محکمه به د جدائی غوښتنه چه د یوه کال څخه زیاته نه وی په ځنډ کښی اچوی.

۱۸۰ ماده:

د عیب په سبب جدائی، بائن طلاق دی.

۱۸۱ ماده:

د عیب په سبب جدایی د دایمی حرمت موجب نه ګرځی، زوجین کولی شی د جدائی وروسته یوتر بله ازدواج وکی، عام له دی چه په عدت کښی وی یا ترهغی وروسته.

۱۸۲ ماده:

که دهغه زوجینو څخه چه د عیب په سبب د هغوی ترمنځ جدایی واقع شوی وی یو مړ شی بل طرف دهغه څخه دمیراث وړلو حق نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه یم جزء -دضرر په سبب جدائی

۱۸۳ ماده:

که ښځه د میړه دیو ځای اوسیدلو ځخه دداسی ضرر دعوی وکی چه دیو ځای اوسیدلو دوام په داسی حالت کښی د زوجینو د امثالو ترمنځ ناممکن کی، کولی شی چه د محکمی ځخه د جداوالی غوښتنه وکی.

۱۸۴ ماده:

(۱) که د دعوی د مورد ضرر ثابت شی او د زوجینو ترمنځ اصلاح صورت ونه نیسی، محکمه به په جدائی حکم کوی.
(۲) جدائی، دیوه بائن طلاق حکم لری.

۱۸۵ ماده:

که هغه ضرر چه پری دعوه ده ثابته نه شی او ښځه پخپله دعوی اصرار لری، محکمه به دوه نفره د حکم په حیث د زوجینو ترمنځ د صلحی د پاره ټاکی.

۱۸۶ ماده:

(۱) حکم باید چه عادل شخص وی، یودی دمیړه د خپلوانو او بل دی د ښځی د خپلوانو ځخه وی، که د زوجینو خپلوان موجود نه وی، نو حکم به د داسی اشخاصو د جملی ځخه ټاکل کیږی چه د زوجینو په حالونو پوره خبر وی یا دزوجینو ترمنځ په صلح کولو قادر وی.
(۲) حکم بایدپه محکمه کښی قسم وکی چه خپله وظیفه به په عدل کولو او امانت لرلو ترسره کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۸۷ ماده:

کوم اشخاص چه د حکم په حیث ټاکل کیږی باید د زوجینو ترمنځ د اختلاف په سببونو ځان خبر کی او د زوجینو ترمنځ د اصلاح کولو لاری تشخیص کی، او په اصلاح کولوکی دی کوشش وکی.

۱۸۸ ماده:

(۱) که حکم د زوجینو ترمنځ په اصلاح کولو موفق نه شی او د اختلاف منشاء میړه یا زوجین وی یا د اختلاف منشاء بیخی معلومه نه وی، محکمه د هغوی ترمنځ د جدایی حکم کوی.*

(۲) که ښځه د اختلاف منشاء وی حکم به د ټول مهر یا د هغی دیوی حصی په بدل کښی تصمیم نیسی.

۱۸۹ ماده:

(۱) هغه اشخاص چه د حکم په حیث ټاکل شوی دی که د هغوی په نظریو کښی اختلاف موجود شی، د محکمی له خوا به د نظریو په تجدید مکلف کیږی.

(۲) که اختلاف دوام وکه، محکمه به نور اشخاص ددی قانون د (۱۸۶) مادی د درج شوی حکم سره سم د حکم په حیث ټاکی.

۱۹۰ ماده:

حکم به خپل تصمیمونه محکمی ته وړاندی کوی او محکمه به د هغی سره سم حکم صادروی.

---

* د ۱۸۸ مادی (۱) فقره تعدیل شوې، د تعدیلاتو برخې ته يې مراجعه وشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درېیم جزء – د نفقې دنه ورکولو په سبب جدائي

۱۹۱ ماده:
که مېړه د نفقې د ورکولو څخه ځان وژغوري، که په ظاهر کښې دشتمنۍ مالک نه وي او د نفقې د ورکولو څخه یې بې وسي هم ثابته نه شي، ښځه کولی شي چه د جدایي غوښتنه وکي.

۱۹۲ ماده:
که مېړه د نفقې د ورکولو څخه خپله بې وسي ثابته کي، محکمه به یوه مناسبه موده چه د درې میاشتو څخه زیاته نه وي، هغه ته مهلت ورکوي. که بیا هم د نفقې په ورکولو قادر نه شي، محکمه به د زوجینو په جدایي حکم کوي.

۱۹۳ ماده:
جدایي چه د زوجینو ترمنځ د نفقې دنه ورکولو په سبب د محکمې په حکم صورت مومي، د رجعي طلاقو حکم لري، مېړه کولی شي چه خپلې ښځې ته د عدت د مودې په اوږدو کښې رجوع وکي خو په دې شرط چه مېړه د نفقې د ورکولو دپاره خپل مالي قدرت او تیاري ثابت کي.

څلورم جزء–دغیابتپه سبب جدائي

۱۹۴ ماده:
که مېړه درې کاله یاتر هغې څخه زیات بې له معقول عذر څخه غایب شي، په هغه صورت کښې چه ښځه د هغه دغیابت څخه ضرر وګوري، کولی شي چه د محکمې څخه جدائي وغواړي، که څه هم مېړه دشتمنۍ خاوند وي او ښځه ورڅخه خپله نفقه پوره کولی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۵ ماده:

(۱) دمیړه د غیابت په صورت کښې وروسته له دې چه محکمه د ښځې له خوا د جدایې غوښتنه واوري، موضوع به غایب میړه ته په لیکلې توګه اعلاموي، او په هغې کښې به یوه موده ټاکي چه میړه د هغې په اوږدو کښې د خپل فامیل د اوسیدو ځای ته بیرته راشي یا خپله ښځه د خپلې اوسیدنې ځای ته وغواړي.

(۲) په هغه صورت کښې چه غایب میړه دمحکمې داعلام سره سره بې د معقول عذر څخه خپل غیابت ته دوام ورکې یا دا چه د اعلام رسیدل میړه ته بیخي ممکن نه وي، په داسې حالونو کښې به محکمه دزوجینو ترمنځ دجدایې حکم کوي.

۱۹۶ ماده:

که میړه د محکمې په قطعي حکم په لس کلن یا ترهغې زیات حبس باندې محکوم شوی وي، ښځه کولی شي چه د پنځو کلونو د مودې څخه وروسته د جدایې غوښتنه وکې.

که څه هم حبس شوی میړه د نفقې د ورکولو قدرت ولري.

۱۹۷ ماده:

(۱) د غیابت په سبب جدایې د رجعي طلاق حکم لري.

(۲) که غایب میړه حاضر یا بندي شوی میړه خلاص شي، کولی شي چه د عدت د پوره کیدو ترمخه خپلې ښځې ته رجوع وکې.

نهم مبحث - د ازدواج د منحلیدلو آثار

لومړی فرعه - عدت

۱۹۸ ماده:

عدت دیوی ټاکل شوې مودې څخه عبارت دی چه د هغې په تیریدو سره د ازدواج ټول مرتب آثار د منځه ځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۹۹ ماده:

(۱) دعدت دپوره کیدو ترمخه هیڅوک‌بې دمیړه ښځه نه شي کولی چه د معتدې سره ازدواج وکی.

(۲) په لاندنیو مواردو کښې په ښځه عدت لازمیږی:

۱-په هغه حالت کښې چه د زوجینو ترمنځ جدایي په صحیحې نکاح یا فاسدې نکاح کښې د دخول یا صحیح خلوت یا فاسد خلوت څخه وروسته په صحیحې نکاح کښې صورت موندلی وی،عام له دی چه دا جدایي د رجعي، یا بائن صغری یا باین کبری طلاق په اساس صورت موندلی وی.

۲ - په هغه حالت کښې چه جدایي د لعان، عیب، دمهر دکموالی،دبلوغ دخیار،دنفقې د نه ورکولو، فسخ، په فاسدې نکاح کښې د متارکې یا په شبهې سره د وطې په سبب صورت موندلی وی.

۲۰۰ ماده:

که میړه په صحیحې نکاح کښې د دخول څخه ترمخه یا د هغې څخه وروسته مړشي، پر ښځه عدت لازمیږی.

۲۰۱ ماده:

(۱) دطلاق عدت او دفسخې دټولو انواعو عدت د داسې ښځې د پاره چه د صحیحې نکاح کې پرې په حقیقي یا حکمي توګه دخول شوی وی او حامله نه وی، دری پوره حیضونه دی، که حایضه کیږی.

(۲) په هغه حیض کښې چه طلاق یا جدائي صورت موندلی، نه حسابیږی.

۲۰۲ ماده:

د هغې ښځې دپاره چه صغیره وی یایې حیض قطع شوی وی یا منکوحه چه د بلوغ عمرته رسیدلې وی خو نه حایضه کیږی، په طلاق یا فسخ کښې یې عدت پوره دری میاشتې دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰۳ ماده:

که مراهقی او هغی ښځی چه حیض یی قطع شوی وی او خپل عدت یی د میاشتی په حساب شروع کړی وی او د دری میاشتو دپوره کیدو ترمخه حایضی شی، دهغوی عدت پوره دری حیضه دی.

۲۰۴ ماده:

(۱) دعادی ښځی عدت چه دوام لرونکی پاکی ولری اونه حایضه کیږی پوره یو کال دی، په دی شرط چه معتده د دی مودی په اوږدو کښی حایضه نه شی. په هغه صورت کی چه په لومړنی کال کښی حایضه شی، نوعدت د دوه یم کال په پای کښی چه معتده په کښی حایضه نه شی، پوره کیږی.

(۲) که په دوه یم کال کښی هم حایضه شی، نوعدت په دریم کال کښی د وینو دلیدو سره سم او که په دریم کال کښی یی وینه ونه لیده، دهغی کال په پای کښی یی عدت پوره کیږی.

۲۰۵ ماده:

که ښځی په دوام لرونکی وینی توئید و داسی عادت پیدا کړی وی چه خپل میاشتنی عادت یی هیرکړی وی، نو د داسی ښځی عدت د طلاق یا فسخ کیدو وروسته، پوره اووه میاشتی دی.

۲۰۶ ماده:

د حاملی ښځی عدت د حمل د پوره زیږیدو سره پوره کیږی، په دی شرط چه د حمل د اعضا وو تشکل پوره یا یوه حصه یی ظاهر شوی وی.

۲۰۷ ماده:

د مرګ عدت څلور میاشتی اولس ورځی دی، مګر داچه ښځه حامله وی، په دی صورت کښی ددی قانون د (۲۰۶) مادی درج شوی حکم تطبیقیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۰۸ ماده:

که میرہ د خپلی ښځی د عدت دپوره کیدو ترمخه مړشو، د طلاق عدت بیخی لغو او د دی قانون د (۲۰۷) مادی د درج شوی حکم سره سم د وفات عدت لازمیږی، عام له دی چه دا طلاق د میرہ په صحت یا دمرگ په مرض کښی واقع شوی وی.

۲۰۹ ماده:

که میرہ د مرگ په مرض کښی خپله ښځه بی د هغی د رضا څخه په بائن طلاق، طلاقه کی او دعدت په اوږدو کښی مړ شی، ښځه د میراث حق لری، په طلاق او وفات دواړو کښی چه د هریو د عدت موده اوږده وه هغه به پوره کوی.

۲۱۰ ماده:

که میرہ د بائن صغری د طلاق معتدی سره دعدت په اوږدو کښی ازدواج وکی او بیایی طلاقه کی، په دی صورت کښی ښځه دپوره مهر حق لری، نوی عدت به پوره کوی که څه هم دا طلاق د دخول څخه ترمخه واقع شوی وی.

۲۱۱ ماده:

عدت د طلاق د واقع کیدو، وفات، فسخ، جدایی او یا په فاسده نکاح کښی د متارکی سره یو ځای پیل کیږی.

دوه یمه فرعه – دعدت نفقه

۲۱۲ ماده:

هرنوع جدایی چه دمیرہ له خوا واقع کیږی، عام له دی چه طلاق وی یا فسخ، دعدت د نفقی د ساقطیدو موجب نه گرځی، که څه هم میرہ په هغی کښی قصورونه لری د لاندنیو معتدو نفقه پر میرہ لازمه ده:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ - د رجعی، بائن صغری، بائن کبری معتده، عام له دی چه ښځه حامله وی او که نه وی.
۲ - د لعان، ایلاء او خلع معتده، مګر داچه د نفقی څخه یی ابراء ورکړی وی.
۳ - د هغی معتدی چه جدایی د اسلام څخه د هغی د میړه د ځان ژغورلو په سبب صورت موندلی وی.
۴ - هغه معتده چه میړه د نکاح د عقد د بلوغ د خیار او ادراک په سبب فسخ کړی وی.
۵ - هغه معتده چه دهغی جدایی دمیړه دمرتد کیدو په اثر یا د داسی فعل د ارتکاب په اثر صورت موندلی وی، چه د مصاهرت د حرمت موجب وګرځی.

۲۱۳ ماده:

دهغی معتدی نفقه چه دنکاح عقد یی د بلوغ دخیار، دنفقی د کموالی یا د میړه د معیوبیت په سبب فسخ شوی وی، نه ساقطیږی. خو په دی شرط چه معتده په پورتنیو مواردو کښی قصور ونه لری.

۲۱۴ ماده:

هرنوع جدایی چه دښځی دقصور او غوښتنی په سبب واقع شوی وی، دعدت د نفقی د سقوط موجب کیږی. په ذکر شوی صورت کښی که څه هم د جدایی سبب دعدت دپوره کیدو ترمخه له منځه تللی وی،معتده بیا دنفقی حق نه لری.

۲۱۵ ماده:

د میړه د وفات په صورت کښی، ښځه د نفقی حق نه لری عام له دی چه حامله وی او که نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱۶ ماده:
که د معتدی نفقه د میړه له خوا ونه ټاکل شي او معتده هم د عدت تر پای پوری د هغې غوښتنه ونه کی، د عدت نفقه ساقطیږی.

لسم مبحث - د اولاد حقوق

لومړی فرعه - نسب

لومړی جزء - په صحیحی نکاح کی د نسب ثبوت

۲۱۷ ماده:
د حمل کمه موده شپږ میاشتی او زیاته موده یی یو کال دی.

۲۱۸ ماده:
په صحیح ازدواج کښی دهری ښځی طفل میړه ته منسوبیږی، په دی شرط چه د ازدواج په عقد کښی د حمل کمه موده تیره شوی وی دمیړه او د ښځی ترمنځ یوځای والی او صحیح خلوت ثابت وی.

۲۱۹ ماده:
که ښځه د ازدواج دعقد څخه وروسته د شپږو میاشتو څخه په کمه موده کښی طفل وزیږوی، نو طفل میړه ته نه منسوبیږی. مګر داچه میړه یی د زنا د لاری څخه د طفل نسبت ځان ته وکی.

دوه یم جزء - د جدائی او دمیړه د مرګ وروسته، د نسب ثبوت

۲۲۰ ماده:
که د طلاق یا وفات معتده د میړه د طلاق یا وفات څخه وروسته د یوه کال څخه په زیاته موده کښی وزیږیږی، د داسی معتدی د نسب دعوی نه اوریدله کیږی. مګر داچه دطلاق په صورت کښی پخپله

(c) ketabton.com: The Digital Library

میړه او د وفات په صورت کښې د میړه ورثه، د طفل نسبت خپل ځان ته وکی.

۲۲۱ ماده:

که طلاقه شوی یا ښځه د خپل میړه د مرګ څخه وروسته د خپل عدت په پوره کیدو اقرار وکی، د هغوی د طفل نسبت میړه ته هغه وخت ثابتیږی چه زیږیدنه د اقرار څخه وروسته دشپږو میاشتو څخه په کمه موده کښې یا دمیړه د طلاق یا وفات څخه دیوه کال نه په کمه موده کښې صورت موندلی وی.

دریم جزء – په فاسده نکاح کښې او دشبهې په دخول کښې د نسب ثبوت

۲۲۲ ماده:

(۱) د ښځې طفل په فاسده نکاح کښې هغه وخت میړه ته منسوبیږی چه طفل کم ترکمه شپږ میاشتې وروسته د دخول د نېټې څخه زیږیدلی وی.
(۲) د متارکې یا جدائی په حالت کښې، طفل هغه وخت میړه ته منسوبیږی چه کم ترکمه د یوه کال په اوږدو کښې زیږیدلی وی.

۲۲۳ ماده:

دنسب دثبوت په حالت کښې که څه هم نکاح فاسده وی یا دخول په شبهې سره صورت موندلی وی، د خپلوی مرتب آثار لکه نفقه، میراث، حرمت او داسې نور ثابتیږی.

څلورم جزء – په نسب اقرار

۲۲۴ ماده:

په نسب ثبوت د زوی ولی د اقرار په وسیله که څه هم د مرګ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرض کښې وی، هغه وخت صورت موندلی شی چه:
۱ - اقرار کوونکی په داسی عمر کښې وی چه اقرارکړه شوی د هغه زوی کیدلی شی.
۲ - اقرار کړه شوی معلوم نسب ونه لری.
۳ - ممیز اقرار کړه شوی د اقرار کوونکی د عوی تصدیق کی.

۲۲۵ ماده:

د نسب اقرار د ښځی یا معتدی په وسیله، هغه وخت ثابتیږی چه میړه د ښځی اقرار تصدیق یا د ښځی له خوا ثابتوونکی دلیلونه اقامه شوی وی.

۲۲۶ ماده:

که د چا نسب معلوم نه وی او دبل چا په پلار ولی یا مور ولی اقرار وکی، د هغه نسب هغه وخت ثابتیږی چه:
۱ - اقرار کوونکی په داسی عمر کی وی چه د اقرار کړه شوی زوی کیدلی شی.
۲ - اقرارکړه شوی داقرار کوونکی دعوی تصدیق کړی.
په دی صورت کښې د پلار ولی او زوی ولی حقوق د یو په بل ثابتیږی.

۲۲۷ ماده:

په نسب اقرار د زوی ولی، پلارولی او مور ولی نه بهر په بل چا تاثیر نلری، مگر داچه تصدیق یی کړی وی.

۲۲۸ ماده:

که دچا نسب معلوم وی او د زوی په صفت ونیول شی، د نسب د ثبوت آثار لکه نفقه، د حضانت اجوره، میراث، د مصاهرت حرمت او د طلاقی شوی ښځی حرمت پری نه مرتبیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه یمه فرعه - رضاع

۲۲۹ ماده:

د طفل دشیدو ورکولو اجوره د هغه چا په غاړه ده چه د هغه د نفقی په ورکولو مکلف وی. دا اجوره د طفل د تغذیی په مقابل کښی ورکول کیږی.

۲۳۰ ماده:

مورچه ترڅو د میړه د نکاح په قید یا د رجعی طلاق په عدت کښی وی، طفل ته دشیدو دورکولو د اجوری حق نه لری.

۲۳۱ ماده:

که مور خپل طفل ته دبائن طلاق دعدت په اوږدو کښی یا د هغی د پوره کیدو وروسته،شیدی ورکی،د اجوری حق لری.

۲۳۲ ماده:

مور د دوه کلونو څخه له زیاتی مودی، طفل ته دشیدو د ورکولو د اجوری حق نه لری.

۲۳۳ ماده:

که بله ښځه بی له اجوری یا د هغی اجوری څخه چه د طفل مور یی غواړی، په کمه اجوره د طفل شیدو ورکولو ته حاضره شی، مور د شیدو ورکولو حق نه لری.

۲۳۴ ماده:

کومه اجوره چه دشیدو ورکولو له امله مورته ټاکل شوی، د طفل د پلار د مړینی له امله نه ساقطیږی او د مړی د ترکی څخه دنورو قرضونو په څیر اداء کیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۳۵ ماده:

کومه ښځه چه طفل ته د هغه د زیږیدو د نیټې څخه تردوه کلونو پوری شیدی ورکی، د طفل رضاعی مور او د کوم سړی دیوځای والی څخه چه د هغې شیدی پیدا شوی، د طفل رضاعی پلار ګڼل کیږی او د دی قانون د (۸۴) مادی درج شوی حکمونه ور باندی تطبیقیږی.

دریمه فرعه - حضانت

۲۳۶ ماده:

(۱) حضانت د طفل دساتنی او پالنی څخه په هغی مودی کښی عبارت دی، چه طفل د ښځی ساتنی او پالنی ته محتاج وی.
(۲) حضانت د هغه چا حق دی چه د دی قانون په اساس تنظیم شوی دی.

۲۳۷ ماده:

نسبی مور د زوجیت په اوږدوکی او د جدایی وروسته د طفل د ساتنی او پالنی په باره کښی د لومړیوالی حق لری، خو په دی شرط چه د حضانت د شرطونو لرونکی وی.

۲۳۸ ماده:

کومه ښځه چه د طفل حضانت په غاړه اخلی باید چه عاقله، بالغه او امینه وی چه د طفل ضایع کیدل د هغی دبی پروایی له امله متصور نه وی، او د طفل د ساتنی او پالنی توان ولری.

۲۳۹ ماده:

کومی ښځی چه د طفل د حضانت حق لری، د حق لرلو د درجی په ترتیب په لاندی ډول دی:

۱ - مور، د مور مور اویا ترهغی پورته.
۲ - دپلار مور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - اعیانی خور.
۴ - اخیافی خور.
۵ - علاتی خور.
۶ - د اعیانی خورلور.
۷ - داخیافی خور لور.
۸ - دعلاتی خور لور.
۹ - اعیانی ترور.
۱۰ - اخیافی ترور.
۱۱ - علاتی ترور.
۱۲ - دپلار اعیانی ترور.
۱۳ - دپلار اخیافی ترور.
۱۴ - دپلار علاتی ترور.*
۱۵ - دمور عمه.
۱۶ - دپلار عمه.

۲۴۰ ماده:

که د دی قانون د (۲۳۹) مادی اشخاص موجود نه شو یا د حضانت د شرطونو اهلیت ونه لری، د حضانت حق دطفل عصبه ووته د میراث په ترتیب انتقالیږی.

۲۴۱ ماده:

که د دی قانون د (۲۳۹ - ۲۴۰) مادو درج شوی اشخاص موجود نه وو یا دحضانت د شرطونو اهلیت ونه لری نو طفل د ساتنی او پالنی د پاره د ذوی الارحامو دجملی څخه نږدی محرم ته د حق لرلو د درجی په ترتیب، لاندنیو اشخاصو ته سپارل کیږی:

---

* په ۲۳۹ ماده کې ایزاد د تعدیلاتو په برخه کې راغلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ - دمور پلار.
۲ - اخیافی ورور.
۳ - د اخیافی ورور ځوی.
۴ - اخیافی تره.
۵ - اعیانی ماما.
۶ - علاتی ماما.
۷ - اخیافی ماما.

دکاکا لور،د عمی لور، دماما لور او دترور لور (د خاله لور) د هلکانو د حضانت حق نه لری. د کاکا زوی، د عمی زوی، د ماما زوی،او د ترور زوی(د خاله زوی) د جنکیانو د حضانت حق نه لری.

۲۴۲ ماده:

که له یوه ځخه زیات اشخاص د حضانت حق ولری، قاضی کولی شی هغه شخص انتخاب کی چه د طفل په ګټه وی.

۲۴۳ ماده:

که د حضانت حق په یوه قانونی سبب ساقط شی، نو کله چه سبب د مینځه ولاړشی، دا حق بیرته عودت کوی.

۲۴۴ ماده:

د حضانت اجوره په پلار لازمه ده او دا درضاع او نفقی ځخه جدا ده، که طفل د شخصی شتمنی خاوند وی نو د حضانت اجوره د هغه دشتمنی ځخه ور کوله کیږی، مګر دا چه پلاریی په تبرعی صورت ورکی.

۲۴۵ ماده:

(۱) مورچه ترځو د نکاح په قید یا درجعی طلاقو په عدت کښی وی، د حضانت داجوری حق نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) که د طفل مور د بائن طلاق په عدت کی وی یا یی د طفل د محرم سره نکاح کړی وی او یا د هغه په عدت کښی وی، د حضانت د اجوری حق لری.

۲۴۶ ماده:

که څوك د حضانت د اجوري په ورکولو مکلف وي خو غریب وی او د طفل یوه محرمه د هغه حضانت بي له اجوري په غاړه واخلي، نو هغه څوك چه د حضانت حق لري، کولي شي چه دور کوټي حضانت بی له اجوری په غاړه واخلی او یا یي هغه چاته پریږدي چه اجوره نه غواړی.

۲۴۷ ماده:

که څوك د حضانت د اجوري په ورکولو مکلف وي او شتمن وي او طفل هم شتمن وي، طفل د مثلي اجوري په مقابل کښي مورته سپارل کیږی، که څه هم دا اجوره د طفل د شتمني څخه ور کول شی.

۲۴۸ ماده:

که ښځه ناشزه شي او دطفل عمر د پنځو کلونو څخه زیات وي، محکمه کولي شي چه د زوجینو څخه هریو چه د طفل په ګټه وي هغه ته یي تسلیم کي.

۲۴۹ ماده:

د هلک د حضانت موده پوره اووه کاله او دجلۍ پوره (۹) کاله ده.*

۲۵۰ ماده:

محکمه کولي شي چه د دي قانون د(۲۴۹) مادي درج شوي د حضانت موده اوږده کي. خو په دي شرط چه د دوه کلونو څخه زیاته نه وي.*

---

* د دریمې ګڼې ضمیمه د تعدیلاتو برخې ته دې مراجعه وشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۵۱ ماده:

که ثابته شي هغه ځوك چه دطفل حضانت په غاړه لري د طفل په ګټه نه وي، که څه هم پلار يي وي، په دي صورت کښی محکمه کولي شي چه طفل دساتني او پالني دپاره هغه چاته وسپاري چه په دوه يم درجه کښي د حضانت حق لری.*

۲۵۲ ماده:

مور چه ترڅو د نکاح او عدت په قيد کي وي، نه شي کولي چه طفل د ځان سره بي د هغه د پلار د اجازی سفر ته ويسی.

۲۵۳ ماده:

که حاضنه د مور څخه پرته بل څوك وي، نو نه شي کولي چه د طفل د ولي د اجازی په غير هغه د ځان سره سفرته ويسي.

۲۵۴ ماده:

دطفل پلار نه شي کولي چه د حضانت په موده کښي د حاضني د اجازي په غير، طفل د ځان سره سفر ته ويسی.

۲۵۵ ماده:

کومه ښځه چه ميړه نه لري او د نفقي قدرت هم نه لري، نفقه به يی محرم ولي ترهغی ورکوی چه د محرم ولي سره يو ځای اوسيږی.

---

* په ۲۵۱ ماده کې ايزاد د تعديلاتو برخې ته دې مراجعه وشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه فرعه – د نفقي ورکول

لومړی جزء – د اولاد نفقه

۲۵۶ ماده:

نفقه د ټولو انواعو سره د صغیر هلک د پاره ترهغه وخته پوري چه د کسب او کار قدرت پیداکي، او دصغیري جلۍ دپاره ترهغه وخته پوري چه ازدواج وکي، دپلار په غاړه ده.

۲۵۷ ماده:

د بالغ زوي نفقه چه د کسب او کار قدرت نه لري او فقیروي او همدا رنګه د بالغي فقیری لور نفقه، ترڅو چه واده شي، د پلار په غاړه ده.

۲۵۸ ماده:

(۱) دهلک یا جلۍ د نفقي مصرف چه د کسب او کار خاوندان وي د هغوي د عایداتو څخه تأمینیږی او که عایداتو یي نفقه نه پوره کوله نو پاتي برخه نفقه یي د پلار په غاړه ده.

(۲) که دهلک او جلۍ د کسب او کار عایدات د هغوی د نفقي د اندازي څخه زیات وي، زیاته برخه عایدات د پلار له خوا ذخیره کیږی، د بلوغ څخه وروسته هغوي ته ورکول کیږی.

۲۵۹ ماده:

که پلارخپل اولاد ته دنفقي ورکولو قدرت و نه لري او د کسب اوکارڅخه هم عاجز وي، د نفقي د ورکولو مکلفیت هغه ولي ته انتقالیږی چه د پلار پسي درجې کښی واقع دی.

۲۶۰ ماده:

که پلار غریب وي او د کسب او کار قدرت ولري، داولاد د نفقي ورکول دهغه د ذمي څخه نه ساقطیږي. په دي صورت کښي هغه ولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دپلار پسي درجي کښې واقع دی د پلار دشتمني پوری د اولاد په نفقې ورکولو مکلف دی.

۲۶۱ ماده:

کوم طفل چه پلار نه لري او د مشخصي شتمني مالک هم نه وي، نوکه د طفل خپلوان ځيني اصول وي او ځيني يي د اصولو حواشي وي، نفقه يي په راتلونکي ترتيب ورکول کيږي:

۱ – که يواځي اصول يا يواځي حواشي وارثان وي، د طفل نفقه په اصولو لازمه ده عام له دي چه وارثان وي او که نه وي.

۲ – که اصول او حواشي دواړه وارثان وي، د طفل د نفقي ورکول د هغوی د ميراث د حصي په اندازي لازميږي.

۲۶۲ ماده:

پلار د خپل زوي دښځي په نفقي ورکولو مکلف نه دی، مګر داچه ترمخه يي د هغي د ورکولووعده کړي وي،په دي صورت کښي به نفقه په زوي د هغه ترشتمني پوري پور وي.

۲۶۳ ماده:

زوجين کولي شي چه د خپل اولاد د نفقي د مصرف په باره کښي صلحه وکي. که صلحه د نفقي د لازمي اندازي څخه په کمه اندازه شوي وي، پلار د نفقي په پوره کولو مکلف دی، او که صلحه د نفقي د لازمي اندازی څخه په زياته اندازه وي او د فاحش تفاوت سره يي صورت موندلی وي، پلار د زياتي اندازي په ورکولو نه مکلف کيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه یم جزء – د پلرونو او خپلوانو نفقه

۲۶۴ ماده:
دمور، پلار،نیکونو،او نیاګانو نفقه که د کسب قدرت ولري او که یي ونه لري خو چه فقیر وي د هغه اولاد په غاړه ده چه شتمن وي عام له دي چه اولاد زوي وي یا لور، صغیر وي اوکه کبیر.

۲۶۵ ماده:
که څوك فقیر وي او د جسمي، عقلي او عصبی مرضونو له امله د کسب او کار قدرت ونه لري دهغه نفقه د میراث د حصي په تناسب دشتمنو خپلوانو په غاړه ده.

۲۶۶ ماده:
د اصولو او فروعو د نفقي څخه په غیر، نفقه د دین په اختلاف ساقطیږي.

۲۶۷ ماده:
د خپلوانو نفقه د هغوي د غوښتني د نېټي څخه لازمیږي.

پنځمه فرعه – د مالونو اداره

لومړی جزء – ولایت

۲۶۸ ماده:
(۱) د اهلیت نقصان لرونکو اولادونو د مالونو ولایت په لومړی درجه کښي د پلار بیا د صحیح نیکه دي. خو په دي شرط چه دپلار له خوا وصي نه وي ټاکل شوي.
(۲) ولي او وصي نه شي کولي چه بي د صلاحیت لرونکي محکمي له اجازي د هغه د مال د پالني او ساتني څخه ځان وژغوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۶۹ ماده:
ولي هغه وخت کولي شي چه د ولایت پوري د مربوطو حقوقو څخه استفاده وکي چه د خپلو مالونو په باره کښي د عین حقوقو د استفادي کولو پوره اهلیت ولري.

۲۷۰ ماده:
ولي کولي شي چه دکومو اشخاصو مالونه د هغه د ولایت لاندي دي، د دي قانون د حکمونو سره سم د هغوي د مالونو د اداري او پالني په منظور، تصرف وکی.

۲۷۱ ماده:
که داهلیت ناقصو اشخاصو ته یو مال په تبرع ورکول شي او دا شرط شوي وي چه ذکر شوی مال دي د ولي د ولایت لاندي نه ابنبودل کیږی نو په استثنائي توګه دارنګه مالونه د ولي د ولایت څخه ویستل کیږی.

۲۷۲ ماده:
ولي نه شي کولي د هغه اشخاصو مالونه چه د ده د ولایت لاندی دي بي د صلاحیت لرونکی محکمي داجازی څخه، چاته په تبرع ورکي.

۲۷۳ ماده:
(۱) ولي نه شي کولي بی د صلاحیت لرونکي محکمي داجازی څخه د خپل ولایت لاندی اشخاصو په منقولو مالونو کښي داسی تصرف وکی چی په هغی کی پخپله د ولي یا د هغه دښځي یایي تر څلورمي درجي پوري د خپلوانو ګټه وي.
(۲) ولي نه شي کولي چه د خپل ولایت لاندی اشخاصو عقار د هغه دین په ګروي کښی ورکی چه د ده په ذمه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷۴ ماده:

پلار نه شي کولي بې د صلاحيت لرونکي محکمې د اجازې د خپل ولايت لاندي اشخاصوپه غيرمنقولو مالونو،لکه تجارتخانه او قيمتي پاڼو او مالي سندونو کښې چه دشل زروافغانيوڅخه زيات قيمت ولري، تصرف وکي.په داسي مواردو کښي به محکمه د تصرف د جواز په باره کي د حکم د صادرولو څخه ځان نه ژغوري. مګر دا چه دپلار تصرف د هغه د ولايت لاندی اشخاصو د مالونو د تلفولو يا د مال د قيمت د پنځمی حصي د قيمت څخه د زيات غبن سبب شی.

۲۷۵ ماده:

که د اهليت نقصان لرونکي شخص مورث وصيت کړی وي چه ولي دي په ميراثي مال کښې تصرف نه کوي، نو ولي نه شی کولي چه بې د صلاحيت لرونکي محکمې د اجازې او نظارت څخه په هغي کښي تصرف وکي.

۲۷۶ ماده:

ولي نه شي کولي بې د صلاحيت لرونکي محکمی د اجازی څخه د خپل ولايت لاندی اشخاصو په مالونوکښي لاندينې تصرفونه وکي:

۱ - قرض ورکول ياقرض اخيستل.

۲ - ترهغي مودي پوري په اجاره ورکول چه د رشد د عمر څخه وروسته دوام کوي.

۳ - هغه تجارت ته دوام ورکول چه د اهليت نقصان لرونکي شخص پوري مربوط وی.

۴ - د داسي هبي يا وصيت قبلول چه دټاکلو ذمه واريو سره يو ځاي وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۷۷ ماده:

(۱) که صغیر د شپاړس کلني عمر ته رسیدلي وي، ولي کولي شي چه د تجارت د پاره څه پیسي ورکي، خو په دي شرط چه د صلاحیت لرونکي محکمي څخه یي اجازه اخیستی وي.

(۲) د تجارت اجازه مطلقه وي او که مقیده، دولی په مرګ یا عزل د مینځه نه ځی.

۲۷۸ ماده:

د ماذون صغیر تصرفونه په هغه حدودو کښی چه صلاحیت لرونکي محکمي ورته پخپل مال کښی اجازه ورکړی د هغه شخص په څیردی چه د رشد عمر ته رسیدلی وی.

۲۷۹ ماده:

پلار کولي شي یو عقد دخپل ولایت لاندي شخص په نامه په خپل حساب یا دبل شخص په حساب منعقد کي. مګر دا چه قانون د هغي په خلاف حکم کړي وي.

۲۸۰ ماده:

نیکه نه شی کولی بی د صلاحیت لرونکي محکمي د اجازي دخپل ولایت لاندي اشخاصو په مالونو کښی تصرف و کي یا داسي صلحه وکي چه د هغوي په ضرر وي یا د هغوی د تأميناتو څخه تنازل وکي او یا په کښی کموالي راوړی.

۲۸۱ ماده:

ولي مکلف دي چه د خپل ولایت لاندي اشخاصو د مالونو پوره فهرست د ولایت دپیل څخه د دوه میاشتو په اوږدو کښی یا دهغي نېټي څخه چه د ولایت لاندی شخص دشتمني مالک شوی ترتیب کي او د صلاحیت لرونکی محکمي مربوطی اداري ته یي وړاندی کی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۸۲ ماده:

ولی کولي شی چه د خپل ولایت لاندي مالونو څخه دخپل ځان یا دبل شخص نفقه تأمین کي، خوپه دی شرط چه د هغوی نفقه د قانون له حیثه لازم ګڼل شوی وی.

۲۸۳ ماده:

که د ولایت لاندی شخص عمر پوره اتلسو کلونو ته ورسیږی، د ولي ولایت پاي ته رسیږی، مګر دا چه د حجر دسببونو څخه په یوه سبب صلاحیت لرونکي محکمي د ولایت په دوام باندی حکم کړی وی.

۲۸۴ ماده:

که دولي دبد تصرف له امله د شخص مالونو ته چه د ده د ولایت لاندی دی ضرر متوجه شی، محکمه کولی شی چه د ولی ولایت سلب او یایي واک محدود کی.

۲۸۵ ماده:

که ولي غایب وګڼل شی یا د یوه کال څخه په زیات حبس محکوم شی، محکمه به د هغه د ولایت په متوقف کولو حکم صادر وی.

۲۸۶ ماده:

که د دی قانون د (۲۸۴، ۲۸۵) مادو سره سم د ولي ولایت سلب، محدود یا متوقف شی، نو دموجبه سببونو د لیري کیدو سره او د واک لرونکي محکمي په قرار د هغه د ولایت حق بیرته اعاده کیږی.

۲۸۷ ماده:

که دپلار د فاحشو خطا ګانو له امله د شخص مالونو ته چه یي د ولایت لاندی دي خساره ورسیږی، مسئول دي، نیکه په دي مورد کښی دوصي په څیر مسؤلیت لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۸۸ ماده:

ولي یا ورثه ئی مکلف دي چه د ولایت لاندی شخص مالونه چه د رشد عمر ته ورسیږی ورته یي تسلیم کی، او که یي په کښی تصرف کړی وو، نو دتصرف د ورځی د نرخ سره سم د هغی قیمت ورکی.

دوه یم جزء – وصایت

اول – د وصي ټاکل

۲۸۹ ماده:

وصي باید چه عادل، کفایت لرونکي او دپوره اهلیت لرونکی وی او د هغه چا سره چه د ده د وصایت لاندی واقع کیږی شریک دین ولری.

۲۹۰ ماده:

لاندینی اشخاص د وصی په حیث نه شی ټاکل کیدی:

۱– کـه څـوك دعـمـومي آدابـو یـا د عفـت منـافي جرمونـو کـښی د محکمی په قطعی حکم محکوم شوی وی.

۲ – که څوك بد شهرت ولری یا د خپـل ژونـد د تـأمین دپاره مشروع سبب ونه لری.

۳ – که څوك د محکمي په قطعی حکم په افلاس محکوم شوی وی او حیثیت یي نه وی اعاده شوی.

۴ – که څوك ترمخه د محکمي په قطعی حکم د ولایت یا وصایت څخه عزل شوی وی.

۵ – کـه څـوك دپـلار یـا نیکـه دمـرګ څخـه ترمخـه پـه لیکلي توګـه د وصایت له حقه محروم کړی شوی وی.

۶ – کـه څـوك پخپلـه یـا دهغـه یـو اصـل یـا فرعـه یـا ښـځه د اهلیت د نقصان لرونکي سره قـضائی جګړه او یـا کـورنی اختـلاف ولـری چـه د هغی په اثر د اهلیت د نقصان لرونکی ښیګڼو ته د ضرر ویره موجوده وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه یم - اختیاری وصی

۲۹۱ ماده:

(۱) پلار کولی شی چه د خپل اهلیت نقصان لرونکی اولاد یا په ګیډه کښی ثابت حمل د پاره اختیاری وصی وټاکی،همدارنګه تبرع کوونکی کولي شی چه ددی قانون د (۲۷۱) مادي په حالت کښی اختیاری وصي وټاکی.

(۲) په داسي مواردو کښی د وصی اختیار د رسمی یا عرفی وصایت خط په وسیله کیږی چه د پلار یا تبرع کوونکی په لیک یا امضاء شوی وی یا په ذکر شوو سندونو کښی د هغوی د امضاء یا د ګوتی تصدیق شوی و ی.

۲۹۲ ماده:

پلار او وصی کولي شی چه د اختیاری وصی په باره کښی دخپل تصمیم څخه رجوع وکی.

۲۹۳ ماده:

که چا د وصیت کوونکی په ژوند کښی وصیت قبول کړی وی، نه شی کولي چه ورڅخه وګرځی مګر داچه ترمخه یي د وصایت څخه ګرځیدل د خپلی ارادی پوری مربوط کړی وی.

۲۹۴ ماده:

د وصایت ردول باید چه د وصایت کوونکی په ژوند کښی صورت ونیسی او هغه پري خبرشی.

۲۹۵ ماده:

که چا د دی قانون د (۲۹۴) مادی ددرج شوو حکمونو سره سم وصیت رد کړی وی، نه شی کولی چه د وصیت کوونکی د مرګ وروسته هغه قبول کی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۹۶ ماده:
د وصی اختیار هغه وخت نافذ ګڼل کیږی چه دواک لرونکی محکمي له خوا تأیید شوی وی.

دریم - قضائی وصی

۲۹۷ ماده:
که د اهلیت د نقصان لرونکی شخص یا په ګیډه کښی د ثابت حمل د پاره اختیاری وصی پیدا نه شی، محکمه به وصی ټاکی، وصایت په ګیډه کښی د ثابت حمل دپاره د حمل د زیږیدو وروسته د زیږیدلي دپاره هم نافذ دی، مګر دا چه محکمي د هغه په عوض نوی وصی ټاکلی وی.

۲۹۸ ماده:
(۱) محکمه کولی شی د ضرورت په وخت کښی د اهلیت د نقصان لرونکی د پاره دیوه څخه زیات وصیان وټاکی، وصیان نه شی کولی دخپل وصیت لاندی شخص په مالونو کښی په ځانګړی توګه تصرف وکی مګر داچه تصرف بیخی د اهلیت د نقصان لرونکی په ګټه وی.
(۲) که د وصیانو ترمنځ اختلاف پیدا شی نو کوم تصمیم چه محکمه نیسی د عمل کولو وړ دی.

۲۹۹ ماده:
په لاندنیو حالونو کښی به محکمه خاص او مؤقت وصی ټاکی:
۱- که د اهلیت د نقصان لرونکی ښیګڼی او د وصی، یا د هغه دښځی یا دوصی د یوه اصل یا فرعی یا د هغه چا دښیګڼو سره چه وصی یي قانوني نماینده وی ټکر وکی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ - په هغه حالت کښې چه د اهلیت نقصان دپاره مال تبرع شوی وی او داسی شرط ایښودل شوی وی چه ذکر شوی مال دی د ولی د ولایت لاندی نه ایښودل کیږی.
۳ - په هغه صورت کښې چه د وصایت اجرأ چه دایمي وصي د هغه د خاصو صفتونو فاقد دي ایجاب کړی.

۳۰۰ ماده:

محکمه به په لاندنیو حالونو کښې مؤقت وصي ټاکی:
۱ - په هغه حالت کښې چه محکمه دولی ولایت متوقف کی او د اهلیت نقصان لرونکی بل ولی ونه لری.
۲ - په هغه حالت کښې چه وصایت پخپله دوصی په غوښتنه متوقف شوی وی.
۳ - په هغه حالت کښې چه مؤقتي عوامل د وصیت د اجراء کولو مانع ګرځیدلی وی.

۳۰۱ ماده:

محکمه کولی شی د اهلیت د نقصان لرونکی د دعوو د حل او فیصلي دپاره د جکړی وصي وټاکی، که څه هم د اهلیت نقصان لرونکی د شتمني مالک نه وی.

۳۰۲ ماده:

وصي کولي شی په ټولو هغو مواردو کښې چه د وصیت د اجراء کولو واک لری بل څوك د وکیل په حیث وټاکی، وکیل د وصی د مرګ یا د وصایت لاندی شخص د مرګ سره یو ځای معزول کیږی.

۳۰۳ ماده:

د دی قانون د (۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱) ما دو د درج شوو اشخاصو وظیفی چه د وصی په حیث ټاکل شوی، هغه وخت پای ته رسیږی چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وصایت موضوع ترسره شوی وی یا د و صایت تاکل شوی موده تیره شوی وی.

څلورم - د وصی مکلفیتونه

۳۰۴ ماده:

وصـی نـه شـی کـولی د واک لرونکـی محکمـی د اجـازي پـه غیـر د وصایت لاندی شخص په مالونو کښی راتلونکی تصرفونه وکی:

۱ - اخیستل، خرڅول،مقایضه، شراکت، گروی، پور ورکول او بل هر نـوع تـصرف چـه د ملکیـت د انتـقال د عینـی حق د اثبـات موجـب وگرځی.

۲ - د هغه پور حواله ورکول چه د اهلیت نقصان لرونکی یي دبل چا په ذمه لری یا په هغه دپور د حوالی قبلول.

۳ - د مالونو اینبودل د بهره برداری په منـظور او د هغـی تصفیه یا د نـاقـص اهلیت لرونکی په حساب د پور اخیستل.

۴ - د دری کلونو څـخه د زیاتی مـودی د پاره د زراعتـی ځمکـو پـه اجاری ورکـول، او د یوه کال څـخه د زیاتی مودی د پـاره د عمـارت پـه اجاری ورکول.

۵ - د اهلیت د نقصان لرونکی د عقار تر دومره مودی پوری په اجاره ورکول چه د هغه د رشد د عمر د رسیدو وروسته یوکال دوام وکی.

۶ - د داسی تبرعاتو قبلول یا ردول چه د شرط پوری مربوط وی.

۷ - د اهلیت د نقصان لرونکی د شتمنی څخه د هغـه چا نفقه ورکـول چه په ذمه یي لازمه ده، مگر دا چه لازمی نفقـه د محکمـی پـه قطعـی حکم ثابته شوی وی.

۸ - صلحه او حکمیت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹ - د هغه التزاماتو ترسره کول چه په ترکه یا د اهلیت د نقصان لرونکی په ذمه ثابت وی، مګر داچه په دی باره کښی د محکمی قطعی حکم صادر شوی وی.
۱۰ - د دعوو اقامه کول،مګر داچه د هغی په تأخیر کښی د اهلیت د نقصان لرونکی ضرر یا د هغه دحقوقو دضایع کیدوویره وی.
۱۱ - د حقوقو او دعوو څخه تیریدل، یا د محکمي په داسی حکمونو قناعت چه د عادي اعتراض قابلیت ولری یا د دعوي د اقامه کیدو وروسته د داسی اعتراضونو څخه تیریدل، او د محکمي د حکمونو په مقابل کښی دغیر عادی اعتراضونو اقامه کول.
۱۲ - د تأميناتو څخه تیریدل یا د هغی کموالی په دی شرط چه د اهلیت د نقصان لرونکی په ضرر وی.
۱۳ - د اهلیت د نقصان لرونکی مالونو د خپل ځان یا ښځی یا د څلورمی درجی پوری د خپلوانو دپاره یا دهغه چا دپاره چه وصي د هغه نائب وی، په اجاره ورکول.
۱۴ - د اهلیت د نقصان لرونکی په واده مصرف کول.
۱۵ - د تعلیمی مصرفونو یا د داسی مصرفونو ورکول چه د اهلیت نقصان لرونکی د یو ټاکلی کسب د اجراء کولو دپاره هغی ته ضرورت لری.

۳۰۵ ماده:

(۱) وصی مکلف دی چه د وصایت لاندی شخص ټول عایدات د نفقی او نورو مصرفونو چه د محکمی له خوا ټاکل شوی، د وضع کیدو وروسته،د محکمی د امانت په حساب یا په هغه بانک کښی چه د محکمی له خوا معرفی کیږی د هغه په نامه په ودیعت کښیږدی.
(۲) همدارنګه وصی باید ټولی قیمت لرونکی پانړی، ګاڼی، او داسی نور چه محکمه یی لازم ګڼی په ودیعت کښیږدی، د وصی دا اجراآت

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید چه د پنځلس ورځو په اوږدو کښی د عایداتو یا د ذکر شوو شیانو دتسلیمیدو وروسته ترسره شی.

(۳) وصی نه شی کولی هغه څه چه یی په بانک کښی په ودیعت ایښی دی د محکمی د اجازی په غیر واخلی.

۳۰۶ ماده:

وصی مکلف دی چه کومی دعوی د اهلیت په نقصان لرونکی اقامه کیږی دهغی پوری د مربوطو اجراآتو سره یو ځای، محکمی ته اطلاع ورکی او په دی باره کښی د محکمی د امرونو پیروی وکی.

۳۰۷ ماده:

وصی مکلف دی دکلنی حساب صورت او دهغی پوری مربوط سندونه د نوی کال دپیل کیدو ترمخه مربوطی محکمی ته وړاندی کی.

۳۰۸ ماده:

که د وصایت لاندی شخص شتمنی دلس زرو افغانیو څخه زیاته نه وی، محکمه کولی شی چه وصی د لازمی حساب د صورت د ترتیب او وړاندی کولو څخه معاف کی.

۳۰۹ ماده:

که د وصی پر ځای بل څوك وټاکل شی، وصی مکلف دی دوصایت د پای ته رسیدو د نیټی څخه د دیرش ورځو په اوږدو کښی د خپل وصایت لاندی شخص د مالونو دحساب صورت ترتیب او محکمی ته وړاندی کی.

۳۱۰ ماده:

د وصایت اجراء کول اصلاً بی له اجوری دی، محکمه په استثنائی ډول کولی شی د وصی د غوښتنی په اساس دیوه ټاکلی کار په مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښې داجوری یا مکافات دورکولو امر وکی،مګر د اجوری ورکول چه د غوښتنې د مودی ترمخه وی په هیڅ صورت جواز نه لری.

پنځم - د وصایت پای

۳۱۱ ماده:

په لاندنیو حالونو کښې د وصی وظیفه پای ته رسیږی:
۱ - د اهلیت د نقصان لرونکی مرګ.
۲ - د اهلیت د نقصان لرونکی عمر اتلسو کلونو ته رسیدل مګر دا چه د محکمې په قرار د اتلس کلنی د عمر څخه ترمخه د وصایت په دوام امر شوی وی یا داچه د اهلیت نقصان لرونکی ذکر شوی عمر ته درسیدو په وخت کښې معتوه یا لیونی وی.
۳ - د ولي د ولایت بیرته اعاده کیدل.
۴ - د هغه کار پای ته رسیدل چه خاص وصی د هغې د اجراء کولو دپاره ټاکل شوی دی.
۵ - د وصی عزل یا دهغه د استعفی قبلول.
۶ - د وصی د قانونی اهلیت نشتوالي یا د هغه غیاب یا مرګ.

۳۱۲ ماده:

وصی په لاندنیو حالونو کښې عزل کیږی:
۱ - کــه د دی قــانون د (۲۸۹، ۲۹۰) مــا دو د وصــیت څخــه دمحرومیدو د درج شوو سببونو څخه یو سبب پیداشی.
۲ - کـه د اهلیـت نقـصان لرونکـی شـخص د مـالونو پـه اداری کـښې اهمال یا بد تصرف وکی یا د هغـه د وصایت پـه دوام کـښې د اهلیـت نقصان لرونکی ګټو ته تاوان وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱۳ ماده:

وصی مکلف دی د وصایت د پای ته رسیدو د نیټې څخه د دیرش ورځو په موده کښې د خپلې اداری لاندې مالونه سره د حساب د صورت او د هغې پوری مربوط سندونه قایم مقام یا پخپله د اهلیت نقصان لرونکی ته که د رشد عمر ته رسیدلی وو او یا که مړ شوی وو نو د هغه ورثې ته تسلیم کی دتسلیمیدو وروسته دی د حساب صورت او د مالونو تسلیمیدل د محکمې مربوطې اداری ته وړاندی کی.

۳۱۴ ماده:

که وصی مړ شی یا حجر کړی شوی یا غایب و پیژندل شی، د هغه ورثه یا هغه څوك چه یې قایم مقام دی د مالونو په تسلیمولو او د حساب د صورت په وړاندی کولو مکلف کیږی.

۳۱۵ ماده:

محکمه کولی شی چه د وصی د غوښتنی له امله د وصایت لاندی ټول یا یوه حصه مالونه د اداری کولو دپاره پخپله د اهلیت نقصان لرونکی ته چه (۱۶) کلنی عمرته رسیدلی وی اجازه ورکی، که د وصی غوښتنه رد شوه، نو د محکمې د آخرنی قرار د نیټې څخه دیوه کال دتیریدو ترمخه نه شی کولی چه خپله غوښتنه بیا محکمې ته وړاندی کی.

۳۱۶ ماده:

د اهلیت د نقصان لرونکی شخص تعهد یا ابراء چه د رشد عمر ته رسیدلی وی د وصی په ګټه هغه وخت اعتبارلری چه وصی د هغه د مال پوری مربوط آخرنی د حساب صورت ترتیب او وړاندی کړی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۱۷ ماده:

(۱) د اهلیت نقصان لرونکی شخص چه د مالونو د اداری کولو اجازه ورکړ شوی وی، مکلف دی د مالونو د کلني حساب صورت مربوطی محکمی ته وړاندی کی، کله چه محکمه په حساب غور کوی د وصی نظریه به اخلی.

(۲) محکمه کولی شی چه امر وکی د اجازی ورکړ شوی شخص کلنی خالص عایدات پخپله د محکمی د امانت په حساب یا په یوه بانک کښی د پس انداز په توګه په ودیعت کښیښودل شی. په دی صورت کښی اجازه ورکول شوی شخص نه شی کولی بی د محکمی د اجازی څخه د هغی څخه استفاده وکی.

۳۱۸ ماده:

که اجازه ورکول شوی شخص د مالونو په اداره کښی د دی قانون د (۳۱۷) مادی د درج شوو حکمونو په خلاف اجراآت وکی یا پخپله اداره کښی بد تصرف وکی یا داسی سببونه پیدا شی چه د اجازی ورکړ شوی شخص د تصرف د دوام له امله د هغه د اداری لاندی مالونه د ضرر سره مخامخ وی. محکمه کولی شی چه پخپل ابتکار یا د څارنوال د غوښتنی یا دیوه علاقه لرونکی شخص د غوښتنی په سبب، د اجازی ورکړ شوی شخص د دلیلونو د اوریدلو وروسته، ورکړ شوی اجازه محدوده یا سلب کړی.

دریم جزء – حجر

۳۱۹ ماده:

(۱) بالغ شخص دلیونتوب، معتوهیت، سفاهت یا غفلت په سبب په حجر محکومیږی او ترهغه و خته دوام کوی چه محکمی د هغی په لیری کولو حکم نه وی کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) محکمه به د دی قانون د درج شوو حکمونو سره سم د هغه شخص د مالونو د اداری دپاره چه حجرکړی شوی دی، قیم ټاکی.

۳۲۰ ماده:

د حجر کړی شوی د پالنی مصرفونه د ټولو مصرفونو څخه وړاندی ګڼل کیږی.

۳۲۱ ماده:

(۱) که محکمی یو شخص د سفاهت یا غفلت په سبب د مالونو په اداره کښی په حجر محکوم کړی وی، محکمه کولی شی چه دیوی حصی مالونو اداره د حجر کړی شوی په وسیله مجازکی.
(۲) په پورتنی صورت کښی د هغه اهلیت نقصان لرونکی پوری مربوط حکمونه چه د مالونو په اداره کولو کښی ورته اجازه کړه شوی وی تطبیقیږی.

۳۲۲ ماده:

د دی قانون د (۲۸۹، ۲۹۰) مادو درج شوی شرطونه د قیم په باره کښی اعتبار لری او همدارنګه د وصی پوری مربوط ټول حکمونه د هغه په باره کی د تطبیق وړ دی.

څلورم جزء - غایب او ورک شوی

۳۲۳ ماده:

هغه څوك چه د قانونی اهلیت لرونکی وی، که دیوه کال یا د هغی څخه د زیاتی مودی دپاره غایب شی او د دی غیابت په اثر د هغه ګټی د خطر سره مخامخ شی په راتلونکی حالونو کښی به محکمه د هغه له خوا وکیل ټاکی:
۱ - په هغه حالت کښی چه ورک وی او مړی او ژوندی ئی معلوم نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – پـه هغـه حالـت کـښې چـه د افغانـستان څخـه د بانـدی د هغـه د اوسیدلو او اقامت ځای معلوم نه وی او د غایب لـه خوا د مربوطو کارونو اداره یا د قایم مقام په اجراآتو نظارت ناممکن وی.

۳۲۴ ماده:

که غایب شخص ترمخه د ځان دپاره عـام او تـام وکیـل ټاکلي وي او ذکر شوی وکیـل د وصـی پـوری دټولو مربوطو شرطونو لرونکی وی، محکمـه بـه د هغـه وکالـت تأییـدوي او د هغـی پـه غیـر بـه بـل څوك د وکیل په حیث ټاکی.

۳۲۵ ماده:

د وصـی پـوری ټول مربـوط حکمونـه د غـایب شـخص د وکیـل پـه بـاره کښې هم د تطبیق وړدی.

۳۲۶ ماده:

(۱) کـه څوك د څلورو کلونـو څخـه زیـات ورک شـوی وی او پـه غـالب ګمان د هغه د مرګ تصور کیدلي شی، دارنګه شخص دواک لرونکی محکمـی پـه حکـم مړ پیژنـدل کیـږی او پـه نـورو مـواردو کـښې د هغـی مـودی تـشخیص چـه ترهغـی وروسـته، ورک شـوی شـخص، مـړ شـوی پیژندل کیږی، د محکمی رای پوری مربوط دی.
(۲) محکمـه بـه د ورک شـوی شـخص د ژونـد یـا مـرګ د معلومولـو د پاره د ممکنو وسیلو څخه استفاده کوی.

۳۲۷ ماده:

که د دی قانون د (۳۲۶) مادی د درج شـوی حکمونـو سـره سـم د ورک شـوی شـخص پـه مـرګ حکـم شـوی وی، ښـځه یـي د مـرګ دعـدت پـه تیرولو مکلفه ده، او ټوله متروکه یي د هغه وارثینو ترمنځ تقـسیمیږی چه د مرګ د حکم د صـادریدو پـه وخـت کـښې د میـراث حق لرونکـی وپیژندل شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۲۸ ماده:
دغیابت حالت هغه وخت پاي ته رسیږی چه د هغی موجبه سببونه د مینځه ولاړ شی یا غایب شخص مړ شی، او یا دا چه غایب شخص د واک لرونکی محکمی په حکم مړ شوی وپیژندل شی.

پنځم جزء – قضائی مرستی

۳۲۹ ماده:
که څوك کوڼ او ګنګ یا ړوند او کوڼ، یا ړوند او ګنګ وی او ونه شی کړی چه خپله اراده په صریح ډول ښکاره کی، محکمه کولی شی د داسی شخص دپاره ددی قانون د (۳۰۴) مادی د درج شوو تصرفونو د مرستی دپاره، قضائي مرستیال و ټاکی.

۳۳۰ ماده:
د دی قانون د (۳۰۳) مادی درج شوی حکمونه په قضائی مرستیال تطبیقیږی.

شپږم جزء – نظارت

۳۳۱ ماده:
(۱) محکمه کولی شی د وصی، قیم او د غایب د وکیل د اجراآتو د مراقبت په منظور، یو څوك د ناظر په توګه وټاکی.
په هغه صورت کښی چه مصلحت ایجاب کړی، د کار د جریان څخه مربوطه محکمه او یا څارنوال خبر کړی.
(۲) نائب یا وکیل مکلف دی چه د ناظر استیضاح ته دمالونو د اداری، د سندونو د تحقق او د هغی پوری مربوطو پاڼو په باره کښی ځواب ووایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۳) که نائب یا وکیل موجود نه وی، ناظر به د مربوطی محکمی څخه د نوی نائب یا وکیل د ټاکلو غوښتنه کوی.
(۴) دنائب یا وکیل د ټاکلو د نېټې پوری به ناظر د داسی کارونو اجراء کولو ته اقدام کوی چه په تأخیر کښی یي ضرر تصور کیدای شی.

۳۳۲ ماده:
د ناظر د ټاکلو، عزل، استعفی اجوری او مسئولیت په باره کښی، د نائب یا وکیل پوری مربوط حکمونه تطبیقیږی.

۳۳۳ ماده:
که د نظارت موجبه سببونه د مینځه ولاړ شی، محکمه به د ناظر وظیفي ته خاتمه ورکوی.

اووم جزء – جزاګانی

۳۳۴ ماده:
(۱) که وصی په هغه وظیفو کښی چه د دی قانون د حکمونو سره سم د هغی په اجرا کولو مکلف وی، د قصور ارتکاب کوونکی شی یا د محکمی په صادر شوی قرار کښی اهمال وکی، محکمه کولی شی، د قانون د ټاکل شوو جزاګانو په نظر کښی نیولو سره، وصی په نقدی جریمی چه دلس زرو افغانیو څخه زیاته نه وی سره دټولی اجوری یا د هغی د یوی برخی په محرومیت او په عزل یا د ذکر شوو جزاګانو څخه په یوی محکوم کی.
(۲) په هغه صورت کښی چه وصی د جزاء ورکولو لاژمی چاری بی له دی چه د اهلیت نقصان لرونکی ته ضررورسیږی جبیره کی یا محکمی ته قانع کوونکی عذرونه ښکاره کی، محکمه کولی شی چه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه په برائت یا د دی مادی د درج شوو جزاگانو په تخفیف حکم وکی.

۳۳۵ ماده:

که نائب هغه وظیفی چه د دی قانون د درج شوو حکمونو سره سم د هغی په اجراء کولو مکلف دی اخلال کی او د هغی په سبب د اهلیت نقصان لرونکی شخص ته خساره ورسیږی، د هغه مسئولیت د خساری په جبیره کولو کښی، په اجوره باندی د نیول شوی وکیل د مسئولیت د حدودو تابع دی.

۳۳۶ ماده:

ددی قانون د (**۳۳۴، ۳۳۵**) مادو درج شوی حکمونه په قیم، په قضائی مرستیال، د غایب په وکیل، په خاص وصی، او مؤقتی وصی تطبیقیږی.

دوه یم قسمت- حکمي اشخاص

لومړی مبحث - عمومی حکمونه

۳۳۷ ماده:

حکمی شخص هغه معنوی شخص دی چه د حقوقی اهلیت لرونکی وی او د ټاکلو هدفونو په اساس د جمعیت یا مؤسسي، یا شرکت په شکل تشکیلیږی.

۳۳۸ ماده:

حکمی شخصیت په دوه نوعه دی:

۱ - عمومی عام شخصیت چه د دولت رکنونو، فرعی ادارو د هغی د مربوطو شعبو سره او عمومی تأسیساتو ته شامل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ - خاص حکمی شخصیت، چه د خصوصی افرادو د ارادي څخه پیدا کیږی لکه وقف، جمعیتونه، مؤسسی، مدنی یا تجارتی شرکتونه مگر دا چه قانون دارنگه شخصیتونه عام کړی وی.

۳۳۹ ماده:

د هغه اشخاصو مجموعه چه دیو حکمی شخصیت د شرطونو او عناصرو لرونکی دی، د قانون په وسیله د حکمی شخص په حیث پیژندل کیدای شی.

۳۴۰ ماده:

هر حکمی شخص دیو ممثل لرونکی وی چه د هغه د ارادی نمایندگی کوی.

۳۴۱ ماده:

حقیقي شخصیت د ټولو هغو حقوقو لرونکي دی چه د قانون په وسیله ټاکل شوی دی. مگر هغه حقوق چه د حقیقي شخصیت پوری منحصر وی.

۳۴۲ ماده:

(۱) حکمی شخصیت د راتلونکو خصوصیاتو لرونکی دی:

۱ - ځانگړی مالي حقوق او وجایب.

۲ - د هغه اهلیت چه په اساسنامی کښی تحدید شوی او قانون هغه مجاز گڼلي وی.

۳ - د اقامه حق او د دعوي دفع.

۴ - داوسیدلو د ځانگړی ځای لرل او هغه د هغه ځای څخه عبارت دی چه په کښی یي مرکزی اداره واقع وی.

(۲) دکومو شرکتونو چه اصلي مرکز د باندی وی او ځانگی یي په افغانستان کښی د قانون سره سم اجازه ورکول شوی وی، د هغی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرکزی اداره د افغانستان د قانون له نظره دهغه ځای څخه عبارت ده چه په افغانستان کښې يي دفعاليتونو اداره موجوده ده.

دوه یم مبحث – وقف

۳۴۳ ماده:

وقف عبارت دی د مالکانه تصرف څخه د مال بندول او دګټې ورکول يي دی د خير کارونو ته.

۳۴۴ ماده:

وقف، حکمی شخصیت دی او د اساسنامی په وسيله تثبيتيږی.

۳۴۵ ماده:

د وقف پوری د مربوطو چارو د پاملرنی د پاره د او قافو په نامه یوه دولتی اداره موجوده ده، چه د هغی عایدات او مصرفونه د وقف د لازمي شرطونو سره سم د هغی د اساسنامی په حدودو کښې اداره او مراقبت کوی. مګر دا چه خاصو قوانينو بل ډول حکم کړی وی.

۳۴۶ ماده:

وقف د ځانګړی حقوقو او وجايبو لرونکی دی د هغه قرضونو په ورکولو مکلف دی چه د اساسنامی دشرطونوسره سم مصرف شوی وی.

۳۴۷ ماده:

د وقف صحت، د هغی څخه رجوع په مصرفونو او لازمي شرطونو کښې تغيير یا د وقف کړه شوی مال بدلول، د وقف کوونکی له خوا هغه وخت اعتبار لری، چه په مربوطو دفترونو کښې ثبت شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۴۸ ماده:

د دی قـانون د (۳۴۷) مـادی درج شـوی اجـراآت پـه خاصـو دفترونـو کـښی چـه د اسنادو د ثبت پـه اداره کـښی د دی منظـور د پـاره ټاکـل شوی، ثبتیږی.

۳۴۹ ماده:

کـه د ثبت کوونکی سره د وقـف د سـند پـه بـاره کـښی کـومه مـانع ظاهره شی مـوضـوع د پـریکړی او تـصمیم د پـاره مـربوطی مـحکمی تـه اسـتول کیږی.

۳۵۰ ماده:

کـه وقـف د دی قـانون د درج شـوو حکمونـو سـره سم صـورت نـه وی موندلی، د اعتبار وړ نه ګڼل کیږی.

۳۵۱ ماده:

د وقـف د اسـتحقاق څخـه محرومیـدل یـا د وقـف څخـه رجوع کـول پـه مربـوطی محکمـی کـښی صـورت مـومی. هغـه اشخاصـو تـه چـه محرومیـدو یـا د اسـتحقاق څخـه یـي درجـوع کولـواراده شـوی، د موضوع څخه خبر ورکول کیږی، چه خپل دلیلونـه محکمی تـه ښکاره کی.

۳۵۲ ماده:

که د وقف سند په داسی تصرف چه قانوناً منع یا باطـل وی مشتمل وی یا وقف کوونکی قانونی اهلیت ونه لری، داسنادو د ثبت اداره بـه په داسی مواردو کښی د هغی ثبت کولو ته اقدام نه کوی.

۳۵۳ ماده:

کـه وقـف د غیـر صـحیح شـرط پـوری مـشـروط شـوی وی، وقـف صحیح او شـرط بـاطـل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۵۴ ماده:

(۱) وقف په دایمي یا مؤقتي توګه جواز لري.

(۲) وقف د جومات او عامه مؤسسو د پاره په مؤقتي توګه صورت نه شي موندلی.

(۳) خاص وقف مؤقتی دی او د وقف کوونکی دوو طبقو اولادی څخه زیات جواز نه لري.

۳۵۵ ماده:

د خیریه امورو وقف هغه وخت جواز لري چه د اسلام دسپیڅلی دین او ملی منافعو له نظره د خیر کار وګڼل شي.

۳۵۶ ماده:

(۱) د منقولو او نا منقولو مالونو وقف جواز لري.

(۲) په نامنقولو مالونو کښې دیو شریک جزء وقف جواز نه لري، مګر دا چه جلا او ټاکل شوی وی.

۳۵۷ ماده:

د هغو شرکتونو سهمونه چه مجاز فعالیت لري، وقف کیدای شي.

۳۵۸ ماده:

د وقف کوونکی اظهارات د وقف کړه شوی مال په باره کښې د لفظونو او معني ګانو په اساس اعتبار لري.

۳۵۹ ماده:

(۱) وقف کوونکی نه شي کولي چه دټول یا دیوی حصی عام وقف څخه رجوع وکی مګر د هغی د مصرفونو د لارو دپاره کولی شي چه د دی قانون د حکمونو په حدودو کښې د ثبت په وخت کښې، شرطونه ټاکلی شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) وقف کوونکی نه شی کولی چه د جومات او عمومی تأسیساتو په وقف کښې یا کوم شی چه ورته وقف شوی تغییر راوړی.

۳۶۰ ماده:

د وقف په عمومی شرطونو کښې تغییر په صریحه توګه او د دی قانون د درج شوو حکمونو سره سم صورت نیسی.

۳۶۱ ماده:

وقف کوونکی کولی شی چه د دی قانون د حکمونو په حدود وکښې د وقف د ثبت په وخت کښې د راتلونکو حقوقو څخه استفاده شرط کی:

۱ - ورکول او محرومول.
۲ - زیاتوالی او نقصان.
۳ - تغییر.
۴ - بدلول.

۳۶۲ ماده:

د وقف کړه شوی مال بدلول د اوقافو د اداری د منظوریدو وروسته په مربوط دفتر کښې ثبتیږی.

۳۶۳ ماده:

د وقف کوونکی اقرار یا دبل چا د شخص د نسب په باره کښې چه قرائن د اقرار په دروغو موجود وی، په وقف کړه شوو تاثیر نه لری.

لومړی فرعه–په وقف کښې حق لرل

۳۶۴ ماده:

که وقف خپلوانو ته شوی وی او د وقف کوونکی مقصد معلوم نه وی، یا یی د مصرف ځای معلوم نه وی یا ورته بیخی د مصرف کولو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ضرورت احساس نه وي یا دا چه د وقف حاصلات د ضرورت وړ مصرف څخه زیات وي، د وقف ټول حاصلات یا د هغې پاتې برخه د محکمې په اجازه د والدینو په اولاد او د وقف کوونکي په نږدې محتاجو خپلوانو د هریو د ضرورت په اندازې په مصرف رسیږي.

۳۶۵ ماده:

(۱) وقف کوونکی نه شي کولی چه د خپل مال د دریمې حصې څخه زیات غیر وارث خلکو ته یا ځینې وارثینو ته یا د خیرکارونو ته وقف کي.

(۲) دمال دریمه حصه دشخص دشتمنۍ په تناسب د هغه د مرګ په وخت کښې سنجول کیږي.

۳۶۶ ماده:

(۱) وقف کوونکی کولی شي چه خپل ټول مال ګردو وارثینو ته وقف کي.

(۲) که وقف کوونکي د مرګ په وخت کښې وارث ونه لري، کولی شي چه خپل ټول مال هرچاته چه یې غواړي وقف کي.

۳۶۷ ماده:

(۱) د وقف کوونکي اولاد، میړه یا ښځه او د هغه والدین هغه وخت د وقف څخه ددریمې حصې مال څخه زیات د حق خاوندان کیږي چه د هغوی د میراث وړلو حق په کوم سبب نه وي ساقط شوی، د استحقاق ویشل د میراث د حکمونو سره سم عملي کیږي او د هغوی د مرګ په صورت کښې اولادونو ته یې نقلیږي.

(۲) که د حق لرونکو څخه کوم یو ترمخه یوه اندازه مال بې له عوض څخه د وقف کوونکي څخه اخیستی وي، د هغه استحقاق د وقف د مال څخه ساقطیږي. که یې د خپل استحقاق څخه کم مال اخیستی

(c) ketabton.com: The Digital Library

وی د هغې د تفاوت د دی قانون د (۳۶۸) مادی د حکمونو په نظر کښی نیولو سره، مستحق کیږی.

۳۶۸ ماده:

وقف کوونکی کولی شی دخپل اولاد وقف کړی شوی مال استحقاق چه د هغه په ژوند کښی مړه شوی وی، د مړی فرعی ته د دی قانون د (۳۶۷) مادی د حکمونو سره سم تسلیم کی، په دی شرط چه ذکر شوی فرعه د وقف کوونکی د مړینی ترمخه ژوندی وی.

۳۶۹ ماده:

که څوك د دی قانون د (۳۶۷) مادی د حکمونو سره سم د وقف کړی شوی مال مستحق ګرځیدلی وی، هیڅوك نه شی کولی چه هغه دټول یا دیوی برخی څخه محروم کی، او یا داسی شرط کښیښودل شی چه د استحقاق څخه د محرومیدو موجب وګرځی، مګر د دی قانون د درج شوو حکمونو سره سم.

۳۷۰ ماده:

کوم قتل چه میراث وړونکی د میراث څخه محرومه وی، د وقف کړی شوی مال څخه د هغه د استحقاق مانع کیدونکی هم ګرځی.

۳۷۱ ماده:

(۱) که وقف کوونکی داسی شخص چه د دی قانون د حکمونو سره سم ثابته حصه ولری، د وقف څخه محروم کی، د هغه ثابته شوی حصه ورکول کیږی او پاتی په نورو اشخاصو چه د وقف څخه محروم شوی نه دی په وقف کښی د هغوی د حصو په تناسب توزیع کیږی.

(۲) د ثابتی حصی دعوی د وقف کوونکی د مړینی وروسته تر یوه کال پوری د اعتبار وړده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷۲ ماده:

که وقف کړې شوې دخپل استحقاق څخه تیرشي یابل چاته د ټول یا یوې برخې اقرار وکې، د هغه دا کار جواز نه لري.

۳۷۳ ماده:

که وقف کوونکي داسې شرط کښیږدي چه د وقف د ښیګڼو یا د حق لرونکو د ښیګڼو مخالف وي، وقف صحیح دي مګر شرط د اعتبار وړ نه دی.

۳۷۴ ماده:

کوم کور چه داوسیدلو دپاره وقف شوی وي د هغې څخه بې د اوسیدلو بله ګټه اخیستل یاکوم کور چه بې د اوسیدلو بل شی ته وقف شوی وي، اوسیدل په هغې کښې مجاز دي، خو په دې شرط چه محکمې د هغې په خلاف قرار نه وي صادر کړی.

۳۷۵ ماده:

(۱) که وقف په طبقو مرتب شوی وي، اصل د بل چا فرعه نه محجوبوي، که اصل مړ شي نو د هغه استحقاق د هغه فرعې ته انتقالیږي.
(۲) د وقف د حاصلاتو تقسیم د یوې طبقې د مینځه تللو په سبب تغییر نه کوي، په دې صورت کښې حصې د یوې فرعې څخه بلې فرعې ته د دې مادې د لومړۍ فقرې د درج شوو حکمونو سره سم نقلیږي، مګر په هغه صورت کښې چه که په کښې تغییر رانشي نو دیوه حق لرونکې دمحرومیدو موجب ګرځي.

۳۷۶ ماده:

(۱) که وقف په طبقو مرتب شوی وي او په یوې طبقه کښې حق لرونکي پیدانه شي، د وقف استحقاق د دې قانون د حکمونو سره سم د هغې څخه وروسته طبقې ته نقلیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) که په لومړنی طبقه کښې وروسته حق لرونکی پیدا شی د هغوی حق بیرته اعاده کیږی.

دوه یمه فرعه – د وقف تقسیم

۳۷۷ ماده:
(۱) وقف کوونکی باید چه د وقف په سند کښې د حق لرونکو حصه جلا او وټاکی. که د وقف کوونکی د شرطونو سره سم، حصه د یو ځو حق لرونکی پوری تعلق ونیسي، هغوی کولي شی چه د خپلو حصو د جلا والی غوښتنه وکی.
(۲) که وقف کړه شوی مال نه شو تقسیمیدلی او یا یی په تقسیم کښی کلي ضـرر متصـور وو، د خرڅولو غوښتنه او د هغی د قیمت تقسیم دهر یو حق لرونکی د حصي په تناسب صورت موندلی شی.

۳۷۸ ماده:
د عمومی وقف ناظر کولی شی چه د وقف د تقسیم او د عمومی وقف پوری د مربوطی حصي جلا والي و غواړی.

۳۷۹ ماده:
د وقف تقسیم د هغی غوښتنی په اثر چه محکمی ته وړاندی کیږی صورت نیسي، ترسره شوی تقسیم نه فسخه کیږی.

دریيمه فرعه – د وقف اداره

۳۸۰ ماده:
وقف کوونکی به د وقف په سند کښی یو شخص د وقف شوو مالونو د اداری چارو د نظارت د پاره او د هغی په دوران کي اچولو او په مستحقینو د دوي د حصو په تناسب د حاصلاتو د توزیع کولو د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دوقف سند په کښې تصریح شوی وی، ټاکی. د هغه د وظیفو او صلاحیتونو حدودو به دهغه چا چه وروسته نظارت کوی، ټاکی.

۳۸۱ ماده:
ناظر نه شي کولي بي د محکمې د اجازی د وقف په حساب دپور غوښتنه وکی، دعادي التزاماتو قبلول د دی مقصد د پاره چه د وقف اداره پري وشی او په دوران کښې واچول شی دپورتنی حکم څخه مستثنی دی.

۳۸۲ ماده:
که محکمه وقف کړه شوی مال تقسیم کی یا د حق لرونکو حصه په کښې ترمخه ټاکل شوی وی، نو هريو حق لرونکی چه د قانونی اهلیت لرونکی وی د محکمی له خوا د خپلی مربوطی حصي د ناظر په حیث ټاکل کیږی.

۳۸۳ ماده:
د عمومی وقف نظارت د اوقافو د اداری وظیفه ده. دا اداره به د وقف کړه شوو مالونو پوری مربوطی چاری د اساسنامی سره سم تنظیم، تصرف او اداره کوی.

۳۸۴ ماده:
محکمه نه شی کولی د وقف شوو مالونو د اداری دپاره دیوه څخه زیات ناظر وټاکی، مگر په هغه صورت کښې چه دیوه څخه په زیاتو کښې گټه متصوره وی.
په دی حالت کښې محکمه واک لری چه زیات ناظران وټاکی او کولي شی چه د هريو د پاره د وقف يوه برخه تخصیص کی، هر ناظر د خپلی اداری په ټاکلي ساحه کښې مستقل دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۸۵ ماده:

که یوه حق لرونکی د وقف د نظارت حق ولری، نوبل شخص د وقف د ناظر په حیث نه شی ټاکل کېدای، په هغه صورت کښی چه د حق لرونکو په مینځ کې داسی څوك پیدا شی چه د نظارت اهلیت ولری محکمه به د هغه ناظر د ولایت پاي چه ترمخه ټاکل شوی اعلاموی.

۳۸۶ ماده:

ناظر په وقف شوو مالونو کښی امین او د حق لرونکو له خوا وکیل گڼل کیږی.

۳۸۷ ماده:

ناظر مکلف دي چه ټول مصرفونه د هغه طرز العمل سره سم چه محکمې ټاکلي تر سره کي مگر دا چه روان عرف دهغی مخالف وی.

۳۸۸ ماده:

(۱) که وقف شوو مالونو ته یا د هغی حاصلاتو ته د ناظر د کلي قصور څخه ضرر ورسیږی د رسیدلی خساري دجبیري مسئول دی.
(۲)که رسیدلې ضرر د ناظر د جزئی قصور څخه پیدا شوی وی نو هغه وخت درسیدلي ضرر ضامن گڼل کیږی چه د نظارت وظیفه د اجوري په مقابل کښی اجراء کی.

۳۸۹ ماده:

(۱) که د وقف د حسابونو پوري مربوطه دعوی په محکمه کښی دایره وی او ناظر د سندونو په ښکاره کولو مکلف شی نو په هغه صورت کښی چه ناظر ونه شی کولي چه خپل حسابونه په ټاکلی موده کښی په مستنده توگه ښکاره کی یا د حسابونو د تصفیي په باره کښی د محکمی دامرونو اطاعت ونکړی محکمه کولی شی چه هغه په نقدي جزاء چه د پنځو زرو افغانیو څخه زیاته نه وی محکوم کی. د

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکراریدو په صورت کښې ترلس زرو افغانیو پورې محکومیدای شي.
(۲) د ناظر محرومیدل د ټولې یا یوې برخې اجورې څخه هم جواز لري.

۳۹۰ ماده:

که ناظر د حسابونو د تأخیر په باره کښې معقول عذر وړاندې کې، محکمه کولی شي د هغه په برائت یا د دې قانون د (۳۸۹) مادې د درج شوې مجازات په کموالي حکم وکې.

۳۹۱ ماده:

که د وقف پورې د مربوطې دعوې باندې د غور په وخت کښې د ناظر د عزل موجبه سببونه پیداشي، محکمه کولي شي د نظارت څخه د هغه په عزل کیدو حکم وکې.

۳۹۲ ماده:

ترڅو پورې چه د وقف پورې د مربوطې دعوې حکم قطعیت نه دې پیدا کړی، محکمه به په موقتې توګه بل څوك دناظر په حیث ټاکې.

۳۹۳ ماده:

د ناظر اقرار دبل چا په نظارت اعتبار نه لري.

۳۹۴ ماده:

ناظر د محکمې په اجازه کولی شي هر کال د وقف د حاصلاتو څخه دوه په سلو کښې د وقف شوې مال د مصرفونو، ترمیم او تعمیر د پاره د امانت په حساب تحویل کې یا هغه د هغه تصمیمونو سره سم چه د محکمې له خوا نیول کیږې مصرف کې او په دوران کښې یې واچوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۹۵ ماده:

که ناظر یا حق لرونکی په سلو کی دوه د وقف د حاصلاتو څخه تحویلول چه د دی قانون د (۳۹۴) مادی سره سم یي صورت موندلی وی، ګټور ونه ګڼی، کولی شی چه د هغه تعدیلول یا لغو کول د محکمی څخه و غواړی.

۳۹۶ ماده:

که د وقف شوو مالونو د تعمیر او ترمیم د پاره د هغه پیسو څخه زیات ضرورت پیداشی چه د دی قانون په (۳۹۴) مادی کښی درج شوی،ناظر به د ذکر شوو پیسو د زیاتوالي غوښتنه د محکمي څخه کوی.

۳۹۷ ماده:

محکمه کولي شی د ضرورت په وخت کښی د وقف شوو مالونو د تعمیر او ترمیم د پاره د وقف شوی مال یوه برخه خرڅه کی.

څلورمه فرعه – د وقف پاي ته رسیدل

۳۹۸ ماده:

مؤقتی وقف د ټاکلي مودي په پوره کیدو یا دټولو هغه خلکو د منځه تللو په نسبت چه مال ورته وقف شوی، پاي ته رسیږی.

۳۹۹ ماده:

وقف په هره حصه کښی دهغه د حق لرونکی په دمینځه تللو سره پاي ته رسیږی، که څه هم د ټاکلي مودي د پوره کیدو ترمخه یا د پاتی حق لرونکو د هغی طبقی په د مینځه تللو سره چه د هغه دمینځه تللو سره وقف آخر ته رسیږی، صورت موندلي وی، په دی شرط چه وقف کوونکی د حصي نقلول پاتي حق لرونکو ته نه وي تصریح کړی.

په دی صورت کښی وقف د ذکر شوی طبقی د ټولو حق لرونکو د مینځه تللو او د ټاکلي مودي په پوره کیدو سره پاي ته رسیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۰۰ ماده:

که وقف په ټولو ثابتو حصو کښې پاي ته ورسيږي، نو د وقف کړه شوی مال ملکيت، که وقف کوونکی ژوندی وو پخپله هغه ته او که مړ شوی وو حق لرونکو ته انتقاليږي. که حق لرونکی نه وو نو د وقف کړه شوی مال ملکيت هغه اشخاصو ته انتقاليږي چه د وقف کوونکی په ژوند کښې د وارثانو د جملي څخه پيژندل شوی وی او که هغوی هم نه وو نو د دولت مال ګڼل کيږي.

۴۰۱ ماده:

که وقف په ټولو ناثابتو حصو کښې پاي ته ورسيږي،نود وقف کړه شوی مال ملکيت که وقف کوونکی ژوندی وو پخپله هغه ته او که هغه ژوندی نه وو هغه چاته انتقاليږي چه د وقف کوونکی په ژوند کښې د وارثانو د جملي څخه پيژندل شوی وی،که وارث نه وو د وقف کړه شوی مال ملکيت د دولت دی.

۴۰۲ ماده:

(۱) که وقف کړه شوی مال داسی خراب شی چه د هغی بیا آبادول یا بدلول ممکن یا ګټور نه وی، وقف پاي ته رسيږي. همدارنګه که د هر حق لرونکی حصه چه د هغه دحاصلاتو حصه ناڅيزه اندازی ته کمه شی، وقف پای ته رسيږي.

(۲) د وقف پای د علاقي لرونکو اشخاصو په غوښتنه او د محکمی په قرار صورت مومی، د هغه وقف کړه شوی مال ملکيت چه وقف يي پاي ته رسيدلی وی، که وقف کوونکی ژوندی وو پخپله هغه ته او که مړ وو هغه چاته انتقال مومی چه د وقف د پای ته رسيدو په وخت کښې حق لرونکی پيژندل شوی وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریم مبحث – جمعیتونه

لومړی فرعه – عمومی حکمونه

۴۰۳ ماده:

(۱) جمعیت د داسی حقیقي یا حکمی اشخاصو د مجموعی څخه عبارت دی چه د یوی ټاکلي یا نا ټاکلی مودی دپاره د خیریه عامو ښیګڼو، د اجتماعی، علمی، ادبی، فنی او د هنری هدفونو د تأمین په منظور په غیر انتفاعی توګه د دی قانون د حکمونو سره سم تشکیل شوی وی.
(۲) د دی مادی د (۱) فقری د درج شوو جمعیتونو تأسیس د دولتی واک لرونکو مراجعو د لاری صورت مومی. دا مراجع به دجمعیتونو اجراآت د قوانینو، مقرراتو او اساسنامی، دپاره مراقبت کوی.

۴۰۴ ماده:

کوم جمعیتونه چه د قانون د حکمونو یا عمومی آدابو په خلاف فعالیت کوی یا د داسی اعمالو پسی شی چه د ملي ګټو او دهغی د تأسیس د هدفونو په خلاف وی باطل ګڼل کیږی او هیڅ قسم اثر پری نه مرتبیږی.

۴۰۵ ماده:

(۱) جمعیت د داسی اساسنامي لرونکی وي چه فعالیت ئی تنظیموی او د هغی د تأسیسوونکو غړو له خوا منظوریږی.
(۲) د جمعیت اساسنامه د لاندنیو مطلبونو لرونکی دی:
۱ – د جمعیت عنوان، د هغی د تأسیس هدف او مرام، او د جمعیت د اداری مرکز. د جمعیت د اداری مرکز د افغانستان څخه د باندی جواز نه لری.
۲ – د تأسیسوونکو غړو پوره شهرت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ – د جمعیت عایدات، د هغی په دوران کښی اچول او په هغی کښی تصرف.
۴ – هغه هیئتونه چه جمعیت تمثیلوی سره د غړو او د وظیفو د ټاکلو او د هغوی د عزلولو لاری.
۵ – د تأسیسوونکو غړو حقوق او وجایب.
۶ – د جمعیت د مالونو د نظارت طرزالعمل.
۷ – د جمعیت د اساسنامي د تعدیل، زیاتیدو، تقسیم او د ځانګو طرز العمل.
۸ – د جمعیت د مالي چارو منحلیدل او تصفیه او هغه مرجع چه مالونه ورته انتقالیږی.

۴۰۶ ماده:

(۱) تأسیسوونکي غړی نه شي کولي چه د جمعیت په اساسنامه کښی داسی مطلبونه ځاي کي چه د جمعیت د منحلیدو وروسته د مالونو نقلول خپل ځان، کورني یا خپلو وارثانوته مجاز کی.
(۲) د تعاونی جمعیتونو سهمونه، د مرستو د مبادلي صندوق او د تقاعد صندوق له دي حکم څخه مستثنی دی.

۴۰۷ ماده:

د جمعیت د غړیتوب څخه و تل عام له دی چه د شخص په اراده وي یا د جمعیت، د جمعیت د مالونو څخه د محرومیدو موجب ګرځی، مګر دا چه په قانون کښی د هغی په خلاف تصریح شوی وی.

۴۰۸ ماده:

جمعیت نه شی کولي چه د نامنقول مال مالک شی، مګر دا چه دارنګه ملکیت د جمعیت د اساسی وظیفو د اجرا کولو د پاره ضروری وګڼل شی. تعاونی او خیریه جمعیتونه د دی حکم څخه مستثنی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۰۹ ماده:

د جمعیت حکمی شخصیت هغه وخت تثبیتیږی چه اساسنامه ئی د دی قانون د حکمونو سره سم ترتیب او خپره شوی وی.

۴۱۰ ماده:

د جمعیت د اساسنامی اعلامیدل د ټاکلي محصول د ورکولو، په مربوطو دفترونو کښی د جمعیت د ثبتولو اوپه رسمي جریدي کښی د خپریدو وروسته پوره کیږی.

۴۱۱ ماده:

واک لرونکی مرجع به د جمعیت اساسنامه د هغه د غوښتنی د نېټی څخه دشپیتو ورځو په اوږدو کښی اعلاموی، د هغی په غیر دشپیتو ورځو په پوره کیدو سره جمعیت حکماً اعلام شوی پیژندل کیږی، ذکر شوی مرجع مکلفه ده چه د علاقي لرونکو اشخاصو په غوښتنه د جمعیت اساسنامه د دی قانون د حکمونو سره سم اعلام کي او یایي رد کی.

۴۱۲ ماده:

دجمعیت د اساسنامی تعدیل د دی قانون د(۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱) مادو د حکمونو د په نظر کښی نیولو سره د اعلامیدو څخه وروسته نافذ ګڼل کیږی.

۴۱۳ ماده:

جمعیت د لاندنیو مرا تبو مراعات کوی:

۱ - د جمعیت پوری د مربوطو دفترونو او سندونو ساتنه د هغی د اداری په مرکز کی.

۲ - د هر غړی دنوم، د پلارنوم، د کورنی نوم، عمر، دتذکری لمبر، کسب، پته او دهر غړی د جمعیت د غړیتوب د شاملیدلو د نېټی سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مخصوصو دفترونو کښې سره د هغه تغییرونو چه په پورتنیو مواردو کښې کیږي، ثبتول.
۳ - په مخصوصو دفترونو کښې دعمومي ټولنې او د اداري مجلسونو د جریانونو او تصویبونو ثبتول، هرغړی کولي شي چه د لکچرونو د محتویاتو څخه اطلاع حاصله کې.
۴ - په مخصوصو دفترونو کښې د مصرفونو، عایداتو، تبرعاتو او د هغې د مدرکونو په تفصیل سره ثبتول.واک لرونکې مراجع کولي شي د دې سندونو او لکچرونو د محتویاتو څخه اطلاع حاصله کې.
۵ - دباندنې اشخاص کولي شي په خاصو حالونو کښې د واک لرونکو مراجعو په اجازه په فرهنګي جمعیتونو کښې غړیتوب حاصل کې.

۴۱۴ ماده:

(۱) جمعیت مکلف دی د واک لرونکې مرجع په اجازه د جمعیت پورې مربوط نقد مالونه د جمعیت په عنوان په بانک یابل ځای کښې په ودیعت کښیږدي.
(۲) جمعیت باید د ودیعت د ځای د بدلون څخه دبدلون د نېټې څخه د یوې اوونې په اوږدو کښې واک لرونکې مرجع ته خبر ورکې.

۴۱۵ ماده:

د جمعیت پورې مربوط مالونه د هغې دټاکلو هدفونو د تأمین دپاره مصرفیږي، پاتې برخه یې په اطمیناني ساحو کښې په دوران اچول کیداي شي خو په دې شرط چه د هغې اصلي فعالیتونه متأثر نه کې.

۴۱۶ ماده:

جمعیت باید د کلني بودجې چه د عمومي ټولني له خوا تصویبیږي، لرونکې وي. د جمعیت د بودجې څخه واک لرونکې مرجع ته خبر ورکول کیږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۱۷ ماده:

جمعیت نه شي کولي د هغه حدودو څخه د باندی چه په اساسنامه کښي توضیح شوي، فعالیت وکی.

۴۱۸ ماده:

جمعیتونه نه شي کولي چه په مالي مضاربتونو پسي هڅه وکي.

۴۱۹ ماده:

(۱) د جمعیت نوم، د اعلانیدو ګڼه او د هغی د فعالیتونو حدود په ټولو دفترونو، پاڼو او د هغی په خپرونو کښي درجیږی.
(۲) هیڅ جمعیت نه شي کولي داسي نوم انتخاب کي چه دبل جمعیت پوري مربوط وي که څه هم د هغوی د فعالیت ساحه شریکه وی.

۴۲۰ ماده:

(۱) هیڅ جمعیت نه شي کولي بي د واک لرونکی مرجع د اجازي څخه د افغانستان څخه د باندي د کوم جمعیت، هیأت یا کلپ ته منسوب، ورسره شریک او یا ورسره یو ځای شي.
(۲) هیڅ جمعیت نه شي کولي بي د صلاحیت لرونکي مرجع د اجازي څخه د افغانستان څخه د باندي شخص، د کوم جمعیت، هیأت یا کلپ څخه مالونه ترلاسه کي.
(۳) هیڅ جمعیت نه شي کولي بی دواک لرونکی مرجع د اجازی څخه د باندنیو اشخاصو یا مؤسسوته څه شي واستوی.

۴۲۱ ماده:

تبرعات یواځی د جمعیت په نامه او حساب دهغی مقرراتو سره سم چه د حکومت له خوا وضع شوي جمع کیداي شی.
واک لرونکی مراجع کولی شی د حالونو سره سم د هر جمعیت د تبرعاتو په باره کښی خاص شرطونه علاوه کی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۲۲ ماده:

(۱) جمعیت باید کم ترکمه (۱۵) ورځی ترمخه د عمومي ټولني منعقد کیدل او اجندائی واک لرونکي مرجع ته خبر ورکي. واک لرونکی مرجع کولي شي د جمعیت په عمومي ټولنه کښي د ګډون دپاره یو نماینده واستوي.

(۲) جمعیت به دعمومي ټولني کړه وړه د هغه د منعقد کیدو د نیټی څخه د (۱۵) ورځو په اوږدو کښی واک لرونکی مرجع ته خبر ورکوی.

۴۲۳ ماده:

(۱) جمعیت کولي شی نمایندګی تأسیس کی.

(۲) نمایندګی د اعلانیدو وروسته د حکمی شخصیت حیثیت پیدا کوی. نمایندګی نه شي کولي خپله داخلي اساسنامه په هغه موضوعاتو کښی چه د اصلي جمعیت طرز العمل او د جمعیت د عمومي سیاست په مقابل کښی د هغی د التزاماتو پوري مربوطی دی، بی د اصلي جمعیت د موافقی څخه تعدیل کی.

دوه یمه فرعه – مدیره هیأت

۴۲۴ ماده:

(۱) جمعیت به د مدیره هیئت لرونکی وی، د مدیره هیأت غړی، صلاحیت، وظیفی او د غړو د غړیتوب پاي د جمعیت په اساسنامه کښی توضیح کیږی.

(۲) مدیره هیأت د دری یا دهغی څخه زیات غړی لری او د خدمت موده یي د دری کلونو څخه نه شي زیاتیدای.

(۳) دغړیتوب نوی والي د جمعیت د اساسنامی سره سم صورت مومی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۲۵ ماده:
هغه څوك چه د مديره هيأت د غړيتوب په صفت ټاكل كيږی بايد چه د واک لرونکی محکمی په قطعی حکم د سياسي او مدنی حقوقو څخه په محروميت نه وی محکوم شوی.

۴۲۶ ماده:
(۱) مديره هيأت به دهغه واک په حدودو کښی چه په اساسنامی کښی پري تصريح شوی د جمعيت پوری مربوطی چاري اداره کوی.
(۲) مديره هيأت به کم ترکمه په مياشت کښی دوه ځله غونډه کوی.

۴۲۷ ماده:
مديره هيأت به يو شخص د خپلو غړو د مينځه يا د جمعيت د نورو غړو څخه د رئيس په حيث ټاکی.

۴۲۸ ماده:
څوك چه د مديره هيأت له خوا د رئيس په حيث ټاكل كيږی نو هغه كارونه چه د پيشنهاد، د مؤظفينو د مقرری، دتأديبي جزاګانو تطبيق، د سندونو کتنه، مصرف او د عمومی ټولني او د مديره هيأت د تصويبو د تنفيذ مراقبت، پوري مربوط دي ترسره کوي به يي. په دی شرط چه د جمعيت په اساسنامه کښی د هغی په خلاف تصريح نه وی شوی.

درېيمه فرعه – عمومي ټولنه

۴۲۹ ماده:
(۱) عمومي ټولنه د ټولو هغو غړو څخه مرکبه ده چه خپل التزامات يي د جمعيت د اساسنامي سره سم ترسره کړی وی.
(۲) د عمومي ټولني هغه تصويبونه چه د آجندي په موضوعاتو کښی شامل نه وي، اعتبار نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۳۰ ماده:

د عمومي ټولنې تصويبونه د حاضرو غړو د اکثريت په رايو د هغې د دوه ثلثو اصلي غړو د پوره کيدو وروسته صورت مومي. د عمومي ټولنې تصويبونه د جمعيت د اساسنامې د تعديل په باره کښې په مطلق اکثريت او دجمعيت د منحليدو، د مديره هيأت د غړو د عزل کيدو، د بل جمعيت سره د هغې د اتحاد يا يو ځای کيدو، په باره کښې د دوه ثلثو غړو په اکثريت صورت مومي مګر دا چه د جمعيت په اساسنامې کښې د هغې په خلاف تصريح شوی وی.

۴۳۱ ماده:

د عمومي ټولنې په غونډو کښې به هرغړی پخپله ګډون کوی او يا به په ليکلې توګه بل غړی دخپل نماينده په حيث ټاکی.

۴۳۲ ماده:

عمومي ټولنه به دهر مالي کال دپای ته رسيدو وروسته د درې مياشتو په اوږدو کښې په عادی صورت غونډه کوی، دټول کال د بودجې د حساب، د مديره هيئت د کلني راپور او د مالي چارو پورې په مربوطو کارونو به غور کوي. دعمومي ټولني د فوق العاده غونډو تشکيل د لزوم په صورت کښې هم کيدي شی. د عمومي ټولني د غونډو منعقد کيدل د مديره هيأت په غوښتنه صورت مومي.

۴۳۳ ماده:

که مديره هيأت د عمومي ټولني فوق العاده غونډه د ليکل شوي غوښتني د تسليميدو د نيټې څخه د پنځلس ورځو په اوږدو کښې، کم ترکمه د عمومي ټولني لس غړی جلسه دايره نه کی او د جلسې ورځ ترمخه توضيح شوی وی، غوښتونکی کولی شی چی د عمومي ټولنې غړی په مستقيم صورت د جلسي تشکيل ته راوبولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۳۴ ماده:

په کومه موضوع کښې چه د ټولني ديوه غړی ګټه داخله وی، د رأي ورکولو حق نه لری. د جمعيت د هيأت دغړو د ټاکل کيدو په مورد کښی راي ورکول له دي حکمه مستثنی دی.

۴۳۵ ماده:

(۱) که عمومي ټولنه يا مديره هيأت يا رئيس د قانون يا د جمعيت د اساسنامي په خلاف تصميمونه ونيسي، د داسي تصويبونو په مقابل کښی د باطليدلو غوښتنه کيداي شی.
د باطليدلو غوښتنه د تصويب د صادريدلو د نيټی څخه د دری مياشتو په اوږدو کښی د څارنوال له خوا يا د جمعيت ديوه غړی له خوا هغي محکمي ته کيږی چه د جمعيت مرکزی اداره د هغی د واک په حوزه کښی واقع ده.
(۲) د دی قسم تصويبونو باطليدل د هغه اشخاصو په کسب شوو حقوقو تاثيرنه لری چه د ښه نيت په اساس دحق خاوندان ګرځيدلی دی.

۴۳۶ ماده:

(۱) واک لرونکی مرجع کولي شی د هغه تصويبونو تصميم چه د عمومي ټولني يا مديره هيأت يا رئيس له خوا نيول شوي او د قانون، نظام او عمومي آدابو په خلاف نيول شوي وي، متوقف کي.
(۲) واک لرونکي مرجع بايد د توقف دنيټي څخه د ديرش ورځو په اوږدو کښي د ذکر شوي تصويب په مقابل کښی خپله دعوي په واک لرونکی محکمه کښی اقامه کی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورمه فرعه - د جمعیت منحلیدل او تصفیه کول

۴۳۷ ماده:

(۱) جمعیت په راتلونکو حالونو کښې منحل کیږي:
۱_ په هغه حالت کښې چه خپل التزامات ترسره کولي نه شي.
۲ - په هغه حالت کښې چه خپلو مالونو یا ګټو ته د هغه هدفونو څخه د باندي تخصیص ورکي چه په اساسامي کښې توضیح شوی.
۳ - په هغه حالت کښې چه جمعیت د اساسامي د درج شوو موادو په تخلف یا بل هر نوع اجراآتو ته چه د قانون، د تأسیس دهدفونو، نظام او عمومي آدابو مخالف وي اقدام وکی.
(۲) د منحلیدلو غوښتنه د جمعیت د هرغړی له خوا یا د علاقي لرونکی شخص له خوا یا د څارنوال له خوا هغي محکمي ته وړاندي کیداي شي چه د جمعیت مرکزي اداره د هغي د واک په حوزه کښي واقع شوي ده.

۴۳۸ ماده:

که محکمه د جمعیت په منحلیدلو حکم وکي، یو یاڅو کسان به د جمعیت د حسابي چارو د تصفیي او دشتمني د توزیع د پاره د مربوطي اساسامي د درج شوو حکمونو د په نظر کښي نیولو سره ټاکی، که د منحل شوي جمعیت په اساسامه کښي د شتمني د توزیع په باره کښي کوم حکم موجود نه وي، محکمه کولي شي داشتمني بل داسي جمعیت یا مؤسسي ته انتقال کي چه د منحل شوي جمعیت سره ګډ هدفونه ولري.

۴۳۹ ماده:

که محکمه د جمعیت دمنحلیدلو، غوښتنه رد کي، په دي صورت کښي کولي شي د هغه تصرف په باطلیدو حکم وکي چه پري اعتراض شوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځلورم مبحث - دعامو ښیګڼو جمعیتونه

۴۴۰ ماده:

(۱) دعامو ښیګڼو جمعیت د هغه جمعیت څخه عبارت دي چه دعمومي ښیګڼو د تأمین په منظور تاسیسیږي.
(۲) جمعیت ته دعمومي ښیګڼو په صفت د عنوان ور کول د دولت درسمي فرمان په وسیله صورت مومي. د ورکړ شوي عنوان سلبول هم د داسي فرمان په وسیله جواز لری.

۴۴۱ ماده:

د عمومي ښیګڼو جمعیت د منقولو اونا منقولو مالونو د تملک پوري د مربوطو اهلیت د شرطونو په مراعات کولو مقید نه دی.

۴۴۲ ماده:

د عمومي سلطي د صلاحیت څخه د عمومي ښیګڼو د جمعیت د استفادي حدود، د جمعیت په ټولو یا یوه برخه مالونو د حجز نار وا والي، ددي مالونو د ملکیت په باره کښي د زماني دتیریدو بي تأثیري او د استملاک جواز د جمعیت دهدفونو د تأمین دپاره د مقرراتو په وسیله توضیح کیږي.

۴۴۳ ماده:

د عمومي ښیګڼو جمعیت به د مربوط واک لرونکی مرجع د مراقبت لاندی فعالیت کوی. د جمعیت اجراآت به د قوانینو د تطبیق، اساسنامي او د عمومي ټولني دتصویبونو د تطبیق له نظره د ذکر شوی مرجع په وسیله پلټل کیږی او د تحقیق لاندی به نیول کیږی. د تفتیش هیأت د صلاحیت لرونکی مرجع له خوا ټاکل کیږی او د خپل کار په پاي کښی به دخپلو اجرا آتو راپور مربوطی مرجع ته وړاندی کوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۴۴ ماده:

(۱) واک لرونکی مرجع کولي شی چه د څو عامو ښیګڼو جمعیتونو اتحاد چه ګډ هدف ولری تصویب کی، همدارنګه کولي شی د فعالیتونو د یووالي یا د مختلفو جمعیتونو دهدفونو د تعدیل په باره کښی د محیط د احتیاجاتو په اساس یا د هغه خدمتونو ترمنځ د یووالي په منظور چه د هغوي له خوا ترسره کیږی یا د نورو سببونو په منظور چه د جمعیتونو د هدفونو د تأمین د پاره ګټور وي، تصمیم ونیسي.

(۲) ذکر شوی مرجع به پخپل تصویب کښی د اتحاد سببونه او طرزالعمل او دمالونو دتسلیمیدو، پاښو او سندونو څرنګوالی نوي هیأت ته توضیح کوی.

۴۴۵ ماده:

(۱) واک لرونکي مرجع کولي شي هغه اشخاص چه د عامل هیأت د غړیتوب داوطلب کیږی، د شاملیدو اجازه ورنه کی.

(۲) واک لرونکی مرجع کولي شي د غړو د انتخاباتو د جریان د مراقبت د پاره د داوطلبانو څخه یو وټاکی.

(۳) که انتخاباتو د قانون یا د جمعیت د اساسنامي د حکمونو په خلاف صورت موندلي وو، واک لرونکي مرجع کولي شي د انتخاباتو دلغو کولو په باره کښي په دلیل متکي تصویب د انتخاباتو د اجراء کولو د نېټي څخه تر پنځلسو ورځو پوري صادر کي.

۴۴۶ ماده:

(۱) صلاحیت لرونکي مرجع کولي شي چه په دلیل باندي د متکي قرار په وسیله رئیس یا مدیره هیأت د هغه وظیفو د اجراء کولو د پاره چه د جمعیت په اساسنامه کي توضیح شوي په مؤقتي توګه و ټاکی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) مؤقتي رئيس يا مديره هيأت هغه وخت ټاكل کيږي چه دجمعيت درئيس يا مديره هيأت په اجراآتو کښي داسي تخلف تبارز وکي چه په وظيفه باندي د هغوي دوام د جمعيت په ګټه نه وي او سره د دي چه د جمعيت لـه خوا اخطار ورکول شوي وي او د اخطار ورکولو دنېټې ځخه پـنځلس ورځی تيري شوي وي بيا هم د تخلفاتو د ليري والي دپاره يي اقدام نه وي کړی.

۴۴۷ ماده:

(۱) د جمعيت د مديره هيأت غړي او د هغي کار کوونکي مکلف دي د جمعيت پوري ټول مربوط سندونه او دفترونه د مؤقتي عامل هيأت په اختيار کښي کښيږدي.

(۲) دمـديره هيـأت د غـړو او د جمعيـت دکـار کوونکـو قـانوني مسئوليت په دي پاي ته نه رسيږي چه د جمعيت مالونه، سندونه او دفترونه مؤقتي مديره هيأت ته وسپاري.

۴۴۸ ماده:

رئيس يا مؤقتي مديره هيئت مکلف دي د هغي مودي په اوږدو کښي چه د هغوي دټاکلو په تصويب کښي پري تصريح شوي، عمومي ټولنه دايره کي او دخپلو اجراآتو راپور ورته وړاندي کي، عمومي ټولنه بـه د راپور د اوريدلو وروسته، نوي مديره هيأت د اساسنامي او د قانون د حکمونو سره سم انتخابوي.

۴۴۹ ماده:

جمعيت د مؤقتي رئيس يا مديره هيأت پـه تصويبونو چه د هغوي دټاکلو درج شوي قرار د ټاکلي مودي پـه دننه کښي صورت مونـدلي او په هغه حدودو کښي دننه چه پـه ذکر شوي قرار يا د جمعيت پـه اساسنامي کښي توضيح شوي، مکلف دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۵۰ ماده:

صلاحیت لرونکي مرجع کولي شي چه د پخواني مدیره هیأت غړی چه د تخلف په اثر یی مسئولیت ثابت شوي دیوي مودي د پاره چه ددري کلونو څه زیاته نه وي، د مدیره هیأت د غړیتوب په حیث دبیا داوطلب کیدو څخه محروم کی.

پنځم مبحث – خیریه جمعیت

۴۵۱ ماده:

(۱) خیریه جمعیت د هغه جمعیت څخه عبارت دي چه د خیریه هدفونو د تأمین د پاره یا دعا مو دهوسایي د پاره د جمعیت دغړو یا نورو اشخاصو د استفادي په منظور تأسیس شوي وي.
(۲) د مدیره هیأت غړی نه شي کولي په جمعیت کښي دننه د اجوري په مقابل کښي په بل شغل مشغول شي.

۴۵۲ ماده:

(۱) د خیریه جمعیت مدیره هیأت د کلني راپور د اجراآتو په برابرولو مکلف دي.
(۲) مدیره هیأت به د جمعیت کلني بودجه د هغي دسندونو او مدرکونو سره واک لرونکي مرجع ته وړاندي کوي او د ذکر شوي مرجع د ضرورت وړ معلومات به برابروی.

شپږم مبحث – فرهنگی جمعیتونه

۴۵۳ ماده:

فرهنگی جمعیت دهغه جمعیت څخه عبارت دي چه د هغي د تأسیس هدف د علمي، فني، ادبي او هنري چارو انکشاف وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۵۴ ماده:

د فرهنګي جمعیت مدیره هیأت مکلف دي چه دخپلو کلنیو اجراآتو څخه واک لرونکي مرجع ته خبر ورکي.

دا جمعیت د سندونو او لازمي معلوماتو د وړاندي کولو په هکله د دي قانون د نورو جمعیتو نو د حکمونو تابع دی.

اووم مبحث – مؤسسې

۴۵۵ ماده:

مؤسسه د یوه حکمي شخصیت څخه عبارت دي چه دبشري، دیني، علمي، فني یا دبدني روزني د خدمتونو د ترسره کولو د پاره د مالونو د تخصیص د لاري د نامعلومي مودي دپاره تأسیس شوي وي او د غیر انتفاعي هدفونو لـه مخي فعالیت کوي.

۴۵۶ ماده:

(۱) د مؤسسي تأسیس د رسمي سند په وسیله صورت مومي.

(۲) رسمي سند د مؤسسي د اساسنامی حیثیت لري او د لاندنیو مطلبونو لرونکي وي:

۱ – د مؤسسي عنوان او د هغي د اداري مرکز، مؤسسه نه شي کولي چه د افغانستان څخه د باندي د اداري مرکز ولري.

۲ – د هغي دتأسیس هدف او مرام.

۳ – دتأسیسوونکي یا د تأسیسوونکو غړو نومونه او د هغوي پوره شهرت.

۴ – دهغي شتمني تفصیلات چه مؤسسي ته تخصیص شوي.

۵ – د مؤسسي اداري تشکیل او د هغي د رئیس نوم.

۶ – د مؤسسي د مالي چارو د نظارت او تفتیش طرز العمل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷ - د اساسنامي د تعديل، يو ځای کيدو تجزيي او د مؤسسي د نمايندګيو د تأسيس طرز العمل د تصفيي د توضيح او د هغي مرجع د ټاکلو سره چه د مؤسسي مال ورپوري مربوط دی.

۴۵۷ ماده:

که تأسيسوونکي غړی پور ورکوونکي يا وارثان ولري. د هغوي د حقوقو په باره کښي د مؤسسي تأسيس د وصيت يا هبي حکم لري. په هغه صورت کښي چه د مؤسسي تأسيس د پور ورکوونکو يا وارثانو حقوقو ته ضرر ورسوي هغوي کولي شي چه د هغه قانون د احکامو سره سم چه د وصيت او هبي په باره کښي موجود دي دعوي وکي.

۴۵۸ ماده:

کومه مؤسسه چه د رسمي سندپه وسيله تأسيس شوي وی، د هغي مؤسس کولي شي د اعلانيدو ترمخه دبل رسمي سند په وسيله د هغي د تأسيس څخه انصراف وکي.

۴۵۹ ماده:

د مؤسسي حکمي شخصيت هغه وخت تثبيتيږی چه د دي قانون د حکمونو سره سم اعلان شوي وی.

۴۶۰ ماده:

د مؤسسي اعلانيدل د هغي د تأسيسوونکي په غوښتنه يا د هغي دلومړنی رئيس يا د هغي واک لرونکي مرجع په غوښتنه چه مؤسسه يي د نظارت لاندي واقع ده د دي قانون د جمعيتونو د اعلان پوري د مربوطو حکمونو سره سم صورت مومي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۶۱ ماده:

واک لرونکي مرجع کولي شي چه د مؤسسي د تأسيس د اداري د طرزالعمل او د اساسنامي د تعديل په باره کښي دموسسي د هدفونو د تأمين په منظور، تعديل وارد کي.

۴۶۲ ماده:

مؤسسه د رئيس په وسيله اداره او تمثيليږی.

۴۶۳ ماده:

د مؤسسي رئيس به د مؤسسي کلني بودجه او دکلنيو حسابونو صورت واک لرونکي مرجع ته ښکاره کوي او د ذکر شوي مرجع د ضرورت وړ معلومات به برابروي.

۴۶۴ ماده:

مؤسسه نه شي کولي بي دواک لرونکي مرجع له اجازي وصيت يا هبه قبوله کی.

۴۶۵ ماده:

واک لرونکي مرجع د دعوي په ضمن کښی کولي شي چه د مربوطی محکمي څخه د هغه مؤظفينو د عزل غوښتنه وکي چه په ورسپارل شوو وظيفو کښي يي اهمال کړی وي يا د داسي کارونو، ارتکاب کوونکي ګرځيدلی وی چه د قانون يا د مؤسسي د اساسنامي مخالف وي يايي د مؤسسي مالونه د هغي د تأسيسوونکي د ارادي په خلاف مصرف کړی وي او يا دا چه د فاحش قصور ارتکاب کوونکي شوي وی.

۴۶۶ ماده:

واک لرونکي مرجع کولي شي چه د مؤسسي د هدفونو د تأمين يا د هغي پوري د مربوطو مالونو د ساتني دپاره يا د هغه ټولو يا ځينو

(c) ketabton.com: The Digital Library

التزاماتو او شرطونو چه د مؤسسي په اساسنامه کي قید شوي د لغو کیدو غوښتنه وکي.

۴۶۷ ماده:

که د مؤسسي رئیس د قانون یا عمومي نظام خلاف یا دخپل واک د حدودو څخه دباندي اجراآت وکي، واک لرونکي مرجع کولي شي چه دا اجراآت متوقف او د واک لرونکی محکمي څخه د دي اجراآتو د باطلیدو غوښتنه وکی.

۴۶۸ ماده:

(۱) د دي قانون د (۴۶۷) مادي د درج شوي باطلیدلو غوښتنه زیاته اندازه دیوه کال په اوږدو کښی د اجراآتو د نیټی څخه محکمي ته وړاندی کیږی.

(۲) د داسي اجراآتو باطلیدل د هغه اشخاصو په کسب شوو حقوقو تاثیرنه لری چه د ښه نیت په اساس د حق خاوندان ګرځیدلی دي.

۴۶۹ ماده:

د جمعیتونو پوری مربوط حکمونه لکه یو ځای کیدل، تجزیه کیدل، د نمایندګیو تأسیس، دمؤقتي رئیس ټاکل، منحلیدل او تصفیه کیدل، د موسسي تبدیل عامو ښیګڼو ته همدارنګه د دي قانون د (۴۱۸) مادي درج شوي حکم په عمومو مؤسسو هم د تطبیق وړ دی.

۴۷۰ ماده:

په دی قانون کښی د مؤسسو پوری درج شوی مربوط حکمونه په استثنایی ډول د هغي مؤسسي په باره کښی چه د وقف په شکل تشکیل شوی وی نه تطبیقیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۷۱ ماده:

د جمعیتونو او مؤسسو د هغه موظفینو په مقابل کښې چه د دی قانون په موادو کښې د تدبیرونو نیول تصریح شوی د جزاء د عمومي قانون د تطبیق مانع نه ګرځی.

دریم فصل
مالونه

۴۷۲ ماده:

مال، عبارت دعین یا دهغه حق څخه دی چه د خلکوپه نزد مادي قیمت ولری.

۴۷۳ ماده:

کوم شیان چه د طبیعت په اقتضاء د ور کړی راکړی مورد نه ګرځی، د هغه شیانو څه عبارت دی چه هیڅوك یي حیازت ځان ته نه شي تخصیصولی.

۴۷۴ ماده:

کوم شیان چه د طبیعت په اقتضاء یا د قانون په حکم د ورکړی راکړی مورد ګرځی، مالي حقوق پری مرتب کیږی.

۴۷۵ ماده:

کوم شیان چه د قانون په حکم دور کړی راکړی مورد کیدي نه شي، عبارت د هغه شیانوڅخه دي چه د قانون له لحاظه پري مالي حقوق نه مرتب کیږی.

۴۷۶ ماده:

(۱) مثلی شیان هغه دي چه افراد یا اجزاء ئی یو تربله یو رنګه وي، بي دکوم کتني وړ توپیر څخه یو د بل په عوض استعمالیدای شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) قیمتي شیان هغه دی چه افراد یي یوتربله تفاوت لری او یو دبل په عوض کښی استعمالیدای نه شي.

۴۷۷ ماده:

(۱) استهلاکی شیان هغه دی چه ګټه اخیستل ور څخه بی د استهلاکه ممکن نه وی

(۲) استعمالي شیان هغه دی چه د مکررو ګټو اخیستلو سره د هغی عین باقی پاتی شی.

۴۷۸ ماده:

عقار عبارت د هغه شیانو څخه دی چه ثابت اصل لری اووړه او راوړه ئی بی د تلفیدو ممکن نه وی. کوم شیان چه دا صفت ونه لری منقول شیان ګڼل کیږی.

۴۷۹ ماده:

کوم منقول شیان چه مالک ئی د عقاراستفادی دپاره تخصیصوی، هغه هم عقار ګڼل کیږی.

۴۸۰ ماده:

د عقار پوری مربوط هر عیني حق او د هغی پوری هره مربوطه دعوي، عقار ګڼل کیږی، د هغی په غیر نور مالي حقوق د منقولو مالونو دجملی څخه ګڼل کیږی.

۴۸۱ ماده:

د افرادو د ملکیت پوری مربوط مالونه، خصوصي مالونه او کوم مالونه چه د افرادو د ملکیت پوری مربوط نه وي او عمومی ګټو او ښیګڼو دپاره تخصیص شوی وی د عامو خلکو مالونه ګڼل کیږی.

۴۸۲ ماده:

(۱) عامه مالونه عبارت دي له:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ – د دولت منقول او نا منقول مالونه.
۲ – د حکمي اشخاصو منقول او نامنقول مالونه
۳ – هغه منقول او نا منقول مالونه چه د عامو خلکو د ګټو او ښیګنو د پاره تخصیص شوي وی.
۴ – هغه منقول او نا منقول مالونه چه د قانون په حکم د عامو مالونو په پیژندل شوي وي.
(۲) په دي مالونو کښی د زماني دتیریدو په اساس تصرف، حجز او د خپل ملکیت لاندی راوړل جواز نه لری.

۴۸۳ ماده:

(۱) عامه مالونه هغه وخت غیر عامه پیژندل کیږی چه د عمومي ګټو دپاره د هغي د تخصیص موده پاي ته رسیدلي وی.
(۲) د تخصیص پاي د قانون په حکم یا بالفعل یا د هغه هدف په پاي ته رسیدو سره چه د هغي په اساس مالونه د عمومي ګټو د پاره تخصیص شوي وی، صورت مومي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مدنی قانون تعدیلات

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهوري رياست مقام
د۱۳۵۶کال دمرغومي
دمياشتي دنهه ويشتمي
نيټي (۲۰۰۷) ګڼه فرمان

ښاغلي محترم عدليه وزير!

دوزيرانو مجلس د (۵۵۱) پريکړي لاندي د۱۳۵۶/۱۰/۲۷ نيټي په غونډي کي دعدليي دوزارت د(۴۴۱۴) ګڼې، د۱۳۵۶/۱۰/۲۶ نيټي عرض پاڼي ته په کتلوسره لاندي مراتب تصويب کړل:

«دمدني قانون يوه لمبر ضميمه په څلورو فقروکي دننه او د جزاء د قانون يوه لمبر ضميمه په اوو فقروکي دننه چي په پيشنهاد کي درج شوي او د دارالانشاء مهر پرلګيدلي دي منظور ده.»

جمهور رئيس محمد داود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمدني قانون يوه لمبر ضميمه ۱- د (۱۰۵) مادي تعديل:
"که جلا والي ددخول يا صحيحه خلوت څخه تر مخه واقع شي د تسميي په صورت کښې ښځه د نيمايي مسمی مهر مستحقه ګڼل کيږي."

۲- د (۱۸۸) مادې د (۱) فقرې تعديل:
" که حکم د ميړه او ښځې ترمنځ په اصلاح کولو برياللي نشي نو که د اختلاف منشاء ميړه يا ښځه وي يا داچه بيځې معلومه نه وي او محکمه په داسې حالت کې دميړه او ښځې ترمنځ يو ځاى اوسيدل ناممکن وګڼي، نو د هغوی ترمنځ به د جلا والی حکم کوی."

۳- په (۲۳۹) مادې کې زياتوالي:
په ۲۳۹ مادې کښې دی د (۱۴) ګڼې څخه وروسته د "عمی" کلمه ونيول شي.

۴- د (۲۰۳۲) مادي تعديل:
" خويندي او وروڼه که سکنی وی يا پلارنی يا مورنی د پلار، ځوی او د ځوی د ځوی په موجوديت که څه هم د هغوی درجې ټيټې شي د ميراث څخه محروميږي.
همدا رنګه مورنی ورونه او خويندی دنيکه په موجوديت سره دميراث څخه محروميږي. "
دا ضميمه په رسمي جريدي کي دخپريدو وروسته نافذيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(د مدنی قانون لومړی ګڼه ضمیمه د ۱۳۵۶ هـ.ش کال دسلواغی په دیرشمه نیټه (۳۹۱) ګڼه رسمی جریده کې خپره شوی ده.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دافغانستان دموکراتیك جمهوریت
د انقلابی شوری د رئیسه هیأت فرمان
کابل ښار

ګڼه: (۷۷)
نیټه: ۱۳۶۵/۴/۱۰

په مدنی قانون کې دزیاتوالی او بشپړتیا په هکله

د افغانستان دموکراتیک جمهوریت د انقلابي شوری رئیسه هیأت د افغانستان دموکراتیک جمهوریت د اساسي اصولو د (۴۴) مادې د حکم پر اساس تصویبوي:

۱- دمدني قانون (۱۳۵) ماده د لاندنیو ۳ او ۴ فقرو په زیاتولو سره بشپړیږي:

(۳) د طلاق دثبتولو مراتب دمیره او ښځی یا دهغوی دوکیلانو په حضور کې صورت نیسي.

(۴) که د ښځی حاضریدل متعذره وي یا له حاضریدو څخه ډډه وکړي د زوجیت د ړنګیدو وثیقه د هغه د استوګنې د سیمی اداری یا دهغه یو نږدی خپلوان ته دی ولیږل شي.

۲- دمدني قانون (۲۵۱) ماده د لاندینی پراګراف په زیاتولو سره بشپړیږي:

کله چه د حضانت د دوهمی درجی مستحق هم دقاضی په تشخیص سره د ماشوم د ودی او سالمی روزنی لپاره د قانونی شرطونو لرونکی نه وی، محکمه کولای شی ماشوم هغه چاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه موافقه وکړی او یا د ماشومانو د روزنی مؤسسی ته وسپاری.

۳- دا فرمان په رسمی جریده کی له خپریدو و روسته نافذیږي

ببرک کارمل د افغانستان ددموکراتیک جمهوریت د انقلابي شوری درئیسه هیأت صدر

(پورتنی فرمان د ۱۳۶۵ هـ.ش کال د وږی د میاشتي د ۱۵ نیتي په (۶۱۵) گڼه رسمي جریده کې خپور شوی دی.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دافغانستان دموکراتیک جمهوریت
دانقلابي شوری در ئیسه هیأت فرمان
کابل ښار

ګڼه: ۲۵۵
نیټه : ۱۳۶۶/۸/۷

دمدنی قانون د درېیمی ګڼی ضمیمی په هکله

د افغانستان د موکراتیک جمهوریت د انقلابي شوری رئیسه هیأت د افغانستان د موکراتیک جمهوریت د اساسي اصولو د (۴۴) مادې د حکم پر بنسټ تصویبوي:

لومړۍ ماده:

که هغه ماشوم چې د حضانت او دهغی د اوږدولو دوره د مدنی قانون د **۲۴۹** او **۲۵۰** مادو سره سم پوره کړی وی پلار ونلری او دودی قانونی سن ته رسیدلی نه وی محکمه د ماشوم د تمایل د په پام کې نیولو، په دقیقه او مدلله تشخیص سره او په دي باندي د محکمي د ډاډه کیدو چې د ماشوم میلان د هغه په مصلحت دي ماشوم مورته یې یا یو دمحرمو عصباتو ته یې چې د ماشوم د سالمی روزنی، د ودی د تأمینولو او مصلحت په غاړه واخیستل شي تسلیموي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوېيمه ماده:

که ماشوم مور او پلار ونلري او په عصباتو کې له يو تن څخه زياتره ددې فرمان له لومړۍ مادې سره برابره وي محکمه کولای شي کوم يو چې د طفل له مصلحت سره زياتره نږدې وي وټاکي.

درېيمه ماده:

محکمه کولای شي ددی فرمان د (۱ او۲) مادو دمندرجو شرايطو د لرونکی شخص دنه ميندلو په صورت کې ماشوم دماشومانو د روزنی مؤسسی ته وسپاري.

څلورمه ماده:

دا فرمان په رسمي جريده کې له خپريدو وروسته نافذيږي.

دکتور نجيب الله
دافغانستان دموکراتيک جمهوريت
د انقلابي شوری درئيسه هيأت صدر

(دمدنی قانون (۳) لمبر ضميمه د ۱۳۶۶ هـ.ش کال دلیندۍ د میاشتی د لومړۍ نیټی په (۶۵۲) گڼه رسمی جریده کې خپره شوی ده.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون مدنی

جلد اول

جریدهٔ رسمی شماره (۳۵۳)

مؤرخ ۱۳۵۵/۱۰/۱۵ هـ. ش

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـرمان شـماره (۱۴۵۸) مـؤرخ نــهم جدی سال ۱۳۵۵ صــــدارت عظــمی

شاغلی دوکتور عبدالمجید وزیر عدلیه!

مجلس عـالی وزراء تحـت فیـــصله شـمـاره (۱۷۲۳) در جلسـۀ تـاریخی ۱۳۵۵/۱۰/۷ بـا ملاحظۀ ورقۀ عرض شـماره (۳۸۱۷) مـــؤرخ ۱۳۵۵/۱۰/٦ وزارت عدلیـه راجع به قـانون مـدنی مـراتب آتـی را تصویب نمود:

«قــانون مدنی مشتمل بر چهار جلد و دو هزارو چهارصدو شانزده ماده که به مهر دارالانشاء رسیده است منظــور اســت».

مراتب تصویب مجلـس عـالی وزراء کــه بـــه شـرف منظـوری حـضور رئیس دولت جمهوری افغانـستان رسـیده و بـه شـماره (۲٤۱۸) مؤرخـه ۱۳۵۵/۱۰/۸ ثبت گردیده به شما اطلاع داده شد تا در نشر آن بـه جریـده رسمی اقدام گردد.

داکتر محمد حسن شرق

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون مدنی

باب تمهیدی

فصل اول

تطبیق قانون

قسمت اول- قانون و حق

مبحث اول – ساحه تطبیق قانون

مادۀ ۱:

(۱) در مواردی که حکم قانون وجود داشته باشد، اجتهاد جواز ندارد. احکام این قانون به اعتبار لفظ و یا فحوای آن، قابل تطبیق می‌باشد.

(۲) در مواردی که حکم قانون موجود نباشد، محکمه مطابق به اساسات کلی فقه حنفی شریعت اسلام حکم صادر می‌نماید که عدالت را به بهترین وجه ممکن آن تامین نماید.

مادۀ ۲:

در مواردی که حکمی در قانون و یا اساسات کلی فقه حنفی شریعت اسلام موجود نباشد، محکمه مطابق به عرف عمومی حکم صادر می‌نماید، مشروط بر این‌که عرف مناقص احکام قانون یا اساسات عدالت نباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۳:

(۱) آنچه به زمان ثابت می‌گردد تا وقتی که دلیل مخالف آن موجود نشود، مدار اعتبار شناخته می‌شود.

(۲) الغای حکم قانون جز توسط قانون بعدی که صراحتاً به الغا یا تعدیل آن حکم نماید، صورت گرفته نمی‌تواند.

مبحث دوم – استعمال حق

مادۀ ۴:

شخصی که به اکتساب حق قبل از موعدش مبادرت ورزد، به حرمان از آن محکوم می گردد.

مادۀ ۵:

حالت اضطرار، موجب ابطال حق غیر نمی‌گردد.

مادۀ ۶:

ضرر توسط عمل بالمثل، از بین برده نمی‌شود.

مادۀ ۷:

دفع مفاسد بر جلب منافع مقدم می باشد.

مادۀ ۸:

جواز قانونی ضمان را نفی می‌کند، شخصی که از حق خود در حدود قانون استفاده می کند، مسئول خسارات ناشی از آن نمی‌باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۹:

(۱) شخصی که از حق خود تجاوز نماید، ضمان بر او لازم می‌گردد.

(۲) تجاوز از حق در موارد آتی به وجود می‌آید:

۱ - اعمال مخالف عرف و عادت.

۲ - داشتن قصد تعرض بر حق غیر.

۳ - جزئی بودن مصلحت شخص نسبت به ضرری که به غیر وارد می‌سازد.

٤ - غیر مجاز بودن مصلحت.

قسمت دوم- تطبیق قانون از حیث زمان

مادهٔ ۱۰:

(۱) احکام قانون بعد از نشر قابل تطبیق می‌گردد.

(۲) احکام قانون به ماقبل رجعت نمی‌کند، مگر در حالاتی که در خود قانون تصریح شده و یا احکام آن متعلق به نظام عامه باشد.

مادهٔ ۱۱:

(۱) احکام متعلق به اهلیت بالای جمیع اشخاص واجد شرایط مندرج این قانون تطبیق می‌گردد.

(۲) در صورتی که شخص نظر به احکام قانون جدید ناقص اهلیت شناخته شود، این احکام به تصرفات قبلی وی تاثیر ندارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۱۲:

احکام جدید متعلق به مرور زمان به مجــرد انفاذ آن قابل تطبــیق است.

جمیع مواردی که مدت مرور زمــان مطابق به قانون ســابق تکمیـل نشـده باشـد، تـابع احکام قـانون جــدید مـی‌گردد.

مادۀ ۱۳:

هرگاه احکام قـانون جدید مدت مرور زمـان را نسبت قانون سابق کمتر تعیین نماید، گرچه این مدت قبـل از انفاذ قـانون جدیـد آغـاز یافته بـــاشد، تابع احکام قانون جدید می‌باشد.

مادۀ ۱۴:

در مورد ادله ای که قبلاً جمع آوری شــده، احکام قـوانینی تطبیـق می گردد که در وقت جمع آوری و یا وقتـی که باید جمـع آوری - می‌گردید، نـافذ بــوده است.

مادۀ ۱۵:

میعاد مطابق به تقویم هجری شمسی محاسبه می‌گردد.

قسمت سوم- تطبیق قانون از حیث مکان

مادۀ ۱۶:

در مـوارد تشـــخیص رابطه حقوقی در قضیه‌ای که تنـــازع قوانین در آن موجود گردد، احکام قانون افـغانستان قابل تطبیق می‌باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۱۷:

در مـورد تثبیـت احـوا ل مـدنی و اهلیـت اشـخاص، قـانون دولـت متبوعه آنها تطبیق می‌گردد، تصرفات مالی که در افغانـستان عقـد گردیده و آثار مرتبـه آن نیـز در آن به وجود آمده باشد، در حالی که یکی از طرفین عقد تبــعه خارجی بوده و نـاقص اهلیـت باشــد طـوری که نقص اهلیت آن مبنـی بـر سـبب خفـی باشـد، بـا آنهـم واجــد اهلیت کامل شــناخته می‌شود.

مادهٔ ۱۸:

در مورد اشخاص حکمـی خـارجی مانند شـرکت‌هـا، جمعیـت‌هـا، مؤسسات و امثـال آن، قانون دولتی اعتبار دارد کـه ادارهٔ مرکـزی آنهـا در آن واقــع باشــد. اگـر فعالیـت عمــده ایـن اشـــخاص در افغانستان دایــر باشد قانون افــغانستان تطبیق می‌گردد.

مادهٔ ۱۹:

در مورد شرایط موضوعی صحت ازدواج، قوانین متبوعه هر یــک از زوجین تطبیـق مـی گـردد، و در شـرایط شـکلی ازدواج، احکـام قانون مملکتی رعایـت می‌گردد که ازدواج در آن صـورت گـــرفته است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۲۰:

(۱) در مورد آثار مرتبه بر ازدواج به شمول امور مالی، قانون دولتی تطبیق می‌گردد که زوج حین عقد ازدواج تابع آن باشد.
(۲) در خصوص طلاق، احکام قانون دولتی تطبیق می‌گردد که زوج در حین طلاق تابع آن باشد.
(۳) در حالات تفریق و انفصال قانون مملکتی اعتبار دارد که زوج حین اقامه دعوی تابع آن باشد.

مادهٔ ۲۱:

در حالات مندرج مواد (۱۹ و ۲۰) این قانون، اگر یکی از زوجین حین عقد ازدواج افغان باشد به استثنای شرط اهلیت، تنها احکام قانون افغانستان تطبیق می‌گردد.

مادهٔ ۲۲:

در مسایل متعلق به بنوت، ولایت و سایر وجایب فیمابین پدران و فرزندان، احکام قانون دولت متبوعه پدر تطبیق می‌گردد.

مادهٔ ۲۳:

در مورد اشخاص فاقد اهلیت، ناقص اهلیت و غایب، احکام قانون دولت متبوعه شان تطبیق می‌گردد. در خصوص نصب، قیم، وصی، ولی قانونی و امثال آن، احکام قوانین مربوط به این

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوعات و احکام سایر قـوانینی که به منظور حمایت اشـخاص مذکور وضـــع شـــده بـــاشد. قـــابل تطبیق میباشـد.

مادۀ ۲۴:

در مورد التزام به نفقه، احکام قـانون دولـت متـــبوعه شخـــصی کــه مکلـف به ادای نفقه میباشد، تطبیق میگردد.

مادۀ ۲۵:

(۱) در مورد احکـام موضـوعی متعلـق بـه ارث، وصـیت و سـایر تصرفات منسـوب به بعد از وفات، احکام قانــون دولــت متبوعـه مورث، وصـی یا شـــخـصی کـه حـین وفـات تـصـــرف از او بـه عـمل آمده باشد، تطبیق میگردد.

(۲) در خصوص احکام شکلی وصـــیت، احکـــام قـــانون وصـی در حین وصـــیت و یـا احکـام قـانون محلـی کـه در آن وصـیت تکمیل شده باشد، تطبیق میگردد.

همـچنان احکام شکـلی سایـر تـصـرفات منـسوب بـه بـــعد از وفـات تـابـع این حکم میبـــاشد.

مادۀ ۲۶:

در مورد حیازت ملکیت و سایر حقـوق عینی، قانون محلی تــطبیق مـی گردد که عقار در آن واقـع باشـد و در مـورد امــوال منقـول قـــانون محلی تطبیق میگردد که امـوال منقول حین تحقق اسـبابی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که بر آن اکتساب و یا از دست دادن حق مرتب گردیده، در محل مذکور موجود بوده است.

مادۀ ۲۷:

در مورد وجائب ناشی از عقود، قانون دولتی تطبیق می‌گردد که طرفین عقد در آن اقامتگاه اختیار نموده اند. در صورت اختلاف اقامتگاه قانون دولتی تطبیق می‌گردد که عقد در آن تکمیل شده باشد. مشروط بر این‌که در خصوص تطبیق احکام کدام قانون معین، طرفین عقد موافقه ننموده باشند و یا از قرائن معلوم نگردد که مراد طرفین عقد، تطبیق قانون دیگری بوده است. در مورد عقود تکمیل شده متعلق به عقار، قانون محل عقار تطبیق می‌گردد.

مادۀ ۲۸:

در مورد شرایط شکلی عقود، احکام قانون دولتی تطبیق می‌گردد که عقد در آن تکمیل شده باشد.

مادۀ ۲۹:

(۱) درمورد وجائب غیر تعاقدی، احکام قانون دولتی تطبیق می‌گردد که در آن حادثۀ ایجاد کننده واقع شده باشد.

(۲) اگر وجیبه ناشی از حادثۀ باشد که در خارج افغانستان واقع شده و حادثه در آن محل غیر قانونی و در افغانستان قانونی شناخته شود، حکم فقرۀ(۱)این ماده تطبیق نمی‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۳۰:

در مـورد قواعد اختـصاصی و تــمام امـور متــعلق بـه اجـراآت، احکام قانون دولـتی تطـبیـق می گردد که دعــوی در آن اقـامه یا اجـراآت در آن به عمل آمده بــاشد.

مادهٔ ۳۱:

احکام مندرج مواد قبلی این قسمت در صورتی نافـذ می‌باشــد کـه مخالف آن حکم دیگری در قــانون اخــتصاصی یـا معاهــده بـین الدول که در افغانستان نــافذ است نباشد.

مادهٔ ۳۲:

هرگاه در مـورد تنـازع قـوانین حکمـی در مـواد قبلـی ایـن قـانون موجود نباشد، قواعد حقوق بین الدول خصوصی تطبیق می‌گردد.

مادهٔ ۳۳:

تعیین قانـون واجــب التطبیق در مورد اشخاصی‌که تابعـیت شـان معلوم نباشـد، از صلاحــیت مـحــکمه اســت.

مادهٔ ۳۴:

در مواردی که تطبیق احکام قانون خارجی پیش بینی شـده اسـت، آن احکام موضوعی قانون مذکور که مــتعلق به قانون بین الـدول خصــوصی نباشد، تطبیق می‌گردد. اگــر درقــانون دولتی که احکام آن قابل تطبیق می‌باشد، تعـدد ادیـان وجـود داشـته باشـد احکام دینی که قانون آن دولت تعیین نموده، تطبیق می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۳۵:

احکام قانون خارجی به نحوی که در مواد قبلی این قسمت تصریح گردیده، در حدودی قابل تطبیق می‌باشد که مخالف نظام عامه یا آداب عمومی در افغانستان نباشد.

فصل دوم

اشخاص

قسمت اول- شخص حقیقی

مبحث اول - احکام عمومی

مادۀ ۳۶:

(۱) شخصیت انسان با ولادت کامل وی به شرط زنده بودن آغاز و با وفات انجام می یابد.

(۲) جنین دارای حقوقی می‌باشد که قانون بر آن تصریح نموده است.

مادۀ ۳۷:

تثبیت تاریخ ولادت و وفات ذریعۀ دفاتر رسمی مربوط صورت می‌گیرد. هرگاه اسناد مبنی بر ثبت ولادت و یا وفات موجود نبوده یا در مورد صحت ثبت اشتباه وارد گردد، برای اثبات ولادت و وفات از اقامه وسایل اثبات به ترتیبی استفاده می‌گردد که در قانون تصریح شده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۳۸:

هر شخص می‌تواند علاوه بر اسم خود، اسـم خـانوادگی انتخـاب نماید، اسم خانوادگی به اولاد انتقال مـی‌یابد. اگـر شـخص اسـم خانوادگی غیر را به خود انتـقال دهد و این عمل او موجب خساره به شخص اول گردد، متضرر مـی‌توانـد عـلاوه بـر مطالبهٔ منـــع، جبــران خساره را نیز از متعرض مطــالبــه نمــاید.

مادهٔ ۳۹:

ســن رشــد هجــده ســال مکــمل شمـسی مــی‌بــاشد. شـخص رشید در حالـت صـحت عقـل در اجـرای معامــلات، دارای اهلیـت حـقوقی کامل شناخته می‌شود.

مادهٔ ۴۰:

شخصی که از نگاه صغر سن، معتوه بـودن یا جنـون، غیـر ممیـز باشد، نمی‌تواند معاملات حقوقی را انجام دهـد. شـــخـصی کـه بـه سن هفت سالگی نرسیده باشد غیر ممیز محسوب می‌گردد.

مادهٔ ۴۱:

شـخص ممـــیزی کـه بـه ســن رشـد نرسـیده یـا اینکـه بـه ســن رشدرسیده اما سفــیه یا مبـتلا به غفلت کاری باشد، ناقص اهلیـت پنداشته می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۲:

شخص ناقص اهلیت و فاقد آن تابع احکام وصایت، ولایت و قوامت مطابق به شرایط و قواعد پیش بینی شدهٔ این قانون می-باشد.

مادهٔ ۴۳:

هیچکس نمی‌تواند از اهلیت قانونی خود تنازل یا در آثار مرتبه آن تعدیلی وارد نماید.

مادهٔ ۴۴:

آزادی حق طبیعی انسان است، هیچکس نمی‌تواند از آن تنازل نماید.

مادهٔ ۴۵:

شخصی که حقوق شخصی او مورد تجاوز قرار می‌گیرد، می‌تواند علاوه بر مطالبه منع تجاوز در صورت وقوع ضرر طالب جبران خساره گردد.

مبحث دوم - حالت مدنی

مادهٔ ۴۶:

اشخاصی که سن هجده سالگی را تکمیل می‌کنند حالت مدنی شان در دفاتر مخصوص ثبت سجلات مطابق به احکام مندرج مواد (٤٧ ، ٤٨ ، ٤٩ ، ٥٠) این قانون درج می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۷:

(۱) حالت مدنی یک شخص در ورقهٔ مخصوص هویت درج و در صورت مطالبه برایش داده می‌شود. ورقهٔ هویت محتوی: اسم، تخلص یا اسم فامیلی، تاریخ و محل تولد، وظیفه، تابعیت، محل اقامت، اسم همسر و اولاد با تاریخ و محل تولد شان می‌باشد.

(۲) تغییر حالات متذکره از قبیل وفات، تغییر محل اقامت یا وظیفه نیز در ورق هویت درج می‌گردد.

مادهٔ ۴۸:

اسناد مربوط به ازدواج، طلاق،اقرار به بنوت و ثبوت نسب که در مراجع اختصاصی ترتیب می‌گردد، در دفاتر مندرج مادهٔ (٤٦) این قانون به ثبت می‌رسد، مراجع موصوف مکلف اند وقایع مذکور را جهت ثبت به ادارهٔ مربوط کتباً اطلاع دهند.

مادهٔ ۴۹:

څارنوال می تواند از جریان ثبت سجلات، دفاتر مخصوصه مندرج مادهٔ (٤٦) این قانون اطلاع حاصل و در صورت مشاهده تخلف و سوء اجراآت به اقدامات قانونی بپردازد.

مادهٔ ۵۰:

جمیع حالات مندرج مواد (٤٦ ، ٤٧ ، ٤٨ ، ٤٩) این قانون که در دفتر مخصوص ثبت سجلات یا تذکره نفوس درج گردیده، در

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقابل غیر، حجت شناخته می‌شود. اعتراض در مورد همچو اسناد مجاز نیست، مگر این‌که اعتراض بر جعلیت یا تزویر اسناد مذکور بنا یافته باشد.

مبحث سوم – اقامتگاه

مادهٔ ۵۱:

(۱) اقامتگاه جایی است که شخص عادتاً در آن سکونت دارد، خواه این سکونت دایم یا مؤقت باشد.
(۲) شخص می‌تواند بیش از یک اقامتگاه داشته باشد.

مادهٔ ۵۲:

(۱) اقامتگاه ناقص اهلیت، محجور، مفقود و غایب عبارت از اقامتگاه قایم مقام قانونی شان می‌باشد.
(۲) اشخاص ناقص اهلیت که ماذون به تجارت باشند، می‌توانند در مورد اجرای معاملات و تصرفات مجوزه، صاحب اقامتگاه خاص شناخته شوند.

مادهٔ ۵۳:

جایی که شخص در آن تجارت یا پیشه اختیار می نماید، از جهت اداره امور متعلق به آن اقامتگاه وی شناخته می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۵۴:

(۱) شخص می‌تواند برای اجرای یک عمل معین قانونی اقامتگاه اختیاری داشته باشد.

(۲) اقامتگاهی که برای اجرای یک معاملهٔ معین قانونی اختیار می گردد، برای جمیع مسایل مربوط به آن به شمول اجراآت متعلق به تنفیذ اجباری اعتبار دارد، مگر این‌که اقامتگاه مذکور صراحتاً برای معاملات مشخص تعیین شده باشد.

(۳) اثبات اقامتگاه اختیاری بدون اسناد کتبی جواز ندارد.

مبحث چهارم – تابعیت

مادهٔ ۵۵:

تابعیت افغانی توسط قانون خاص تنظیم می‌گردد.

مبحث پنجم – فامیل

مادهٔ ۵۶:

فامیل انسان متشکل از اقاربی است که توسط یک اصل مشترک با هم جمع شده باشند.

مادهٔ ۵۷:

قرابت مستقیم عبارت از نسبت اصل و فرع می‌باشد و قرابت غیر مستقیم نسبت بین اشخاص است، که دارای اصل مشترک بوده بدون این‌که یکی فرع دیگری باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۵۸:

(۱) در محاسبه درجه قرابت مستقـیم از فرع به اصل، هر فرع یک درجه شناخته شده و خود اصل درین محاسبه شامل نمی‌بـاشد.

(۲) در محاسبه درجه قرابت غیر مستقیم از فرع به اصـل مـشترک و عکس آن، هـر فرع یک درجـه شناختـه شــده و اصـل مـشترک درین مـحاسبه شـامل نمی‌باشد.

مادهٔ ۵۹:

اقــارب یکی از زوجــین در مـورد زوج دیگـر بـه عـین قرابـت و درجه شــناخته می‌شود

مبحث ششم - ازدواج

مادهٔ ۶۰:

ازدواج عقدی است که معاشرت زن و مـرد را بـه مقـصد تـشکیل فـامیل مشروع گــردانیده حقوق و واجبــات طـرفین را بـه وجـود می آورد.

مادهٔ ۶۱:

(۱) عقد ازدواج در نکاح نامهٔ رسـمی توسط ادارهٔ مـربوط در سـه نقل تـرتیـب و ثبـت می‌گردد، اصل آن در ادارهٔ مـربــوط حفـظ و به هر یـک از طرفیـن عقد یک نقل آن داده می شـود. عــقد ازدواج بعد از ثبت به دفاتــر مخـصوص بـه اطـلاع اداره ثبت سجــلات مــندرج مادهٔ (٤٦) ایـن قانـون رسـانیده می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) اگر ثبت عقد ازدواج به این ترتیب ممکن نباشد، به نحو دیگری که برای ثبت اسناد رسمی پیش بینی شده است، صورت می‌گیرد.

مادهٔ ۶۲:

نامزدی با زنی جواز دارد که در قید نکاح و عدت غیر نباشد.

مادهٔ ۶۳:

خواستگاری زن در عدت طلاق رجعی یا باین به عبارت صریح و کنایه و در عدت وفات به عبارت صریح جواز ندارد.

مادهٔ ۶۴:

نامزدی عبارت از وعده به ازدواج است، هر یک از طرفین می‌تواند از آن منصرف شود.

مادهٔ ۶۵:

هرگاه نامزد به نامزد خود هدیه داده باشد، هدیه دهنده می تواند در صورت انصراف جانب مقابل و موجدیت هدیه، عین یا قیمت روز خرید آن را مطالبه نماید. اگر انصراف از طرف هدیه دهنده صورت بگیرد یا هدیه هلاک و یا استهلاک گردیده باشد، رد آن را به هیچ صورت مطالبه کرده نمی‌تواند.

مادهٔ ۶۶:

عقد ازدواج با ایجاب و قبول صریح که فوریت و استمرار را افاده کند بدون قید وقت در مجلس واحد صورت می‌گیرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۶۷:

ازدواج در صورت تعلیق آن به شرط غیر محقق یا مضاف ساختن آن به زمان آینده عقد شده نمی‌تواند.

مادۀ ۶۸:

هرگاه در عقد ازدواج شرطی گذاشته شود که مخالف قانون و اهداف ازدواج باشد، عقد صحیح و شرط باطل پنداشته می‌شود.

مادۀ ۶۹:

در عقد ازدواج بدل، زن، بدل زن دیگر قرار نگرفته و برای هریک از زوجه‌ها مهر مثل لازم می‌گردد.

مادۀ ۷۰:

اهلیت ازدواج وقتی کامل می گردد، که ذکور سن (۱۸) و اناث شانزده سالگی را تکمیل کرده باشند.

مادۀ ۷۱:

(۱) هرگاه دختر سن مندرج مادۀ (۷۰) این قانون را تکمیل نکرده باشد، عقد ازدواج وی تنها توسط پدر صحیح التصرف یا محکمۀ با صلاحیت صورت گرفته می‌تواند.

(۲) عقد نکاح صغیره کمتر از (۱۵) سال به هیچ وجه جواز ندارد.

مادۀ ۷۲:

(۱) گرفتن وکیل برای عقد ازدواج جواز دارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) وکیل نمی تواند مؤکلهٔ خود را به عقد نکاح خود درآورد، مگر اینکه در عقد وکالت به آن تصریح شده باشد.

مادهٔ ۷۳:

وکیل نمی‌تواند در عقد ازدواج بدون تفویض صلاحیت یا اجازه مؤکل یا مؤکلهٔ خود، شخص دیگری را به صفت وکیل انتخاب نماید.

مادهٔ ۷۴:

وکیل نمی تواند عملی را که خارج از حدود وکالت او باشد، انجام دهد. تصرف خارج از حدود وکالت بمثابه عمل فضولی بوده و موقوف به اجازه مؤکل یا مؤکلهٔ او می‌باشد.

مادهٔ ۷۵:

وکیل به تسلیم زوجه به زوج و پرداخت مهر مکلف نمی‌باشد، مگر این‌که از پرداخت مهر ضمانت کرده باشد. درین صورت وکیل نمی‌تواند که مهر تادیه شده را از زوج مطالبه نماید. جز درحالتی که ضمانت وکیل به اجازهٔ زوج صورت گرفته باشد.

مادهٔ ۷۶:

در صورتی‌که طرفین عقد اصالتاً، شرعاً یا توکیلاً تحت ولایت شخص واحد قرار داشته باشند، شخص می‌تواند به تنهائی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ازجانب طرفین عقد ایجاب و قبول نماید، مشروط براین که شرایط قانونی عقد رعایت شده باشد.

مادهٔ ۷۷:

برای صحت عـقد نکاح و نـفاذ آن شـرایط آتـی لازم اسـت:

۱– انجام ایـجاب وقبـول صـحیح تـوسط عاقـدین یـا اولیـاء یـا وکلای شان.

۲ – حضور دو نفر شاهد با اهلیت.

۳– عدم موجودیت حـرمت دائمی و یا مؤقت بین ناکح و منکوحه.

مادهٔ ۷۸:

قاضی ولی اشخاصی است که ولی نداشته باشند.

مادهٔ ۷۹:

اشخاصی‌که طبق مادهٔ (۷۸) این قانـون تحـت ولایـت قاضـی قـرار می‌گیرند، قاضی نمی‌تواند آنها را به عقد ازدواج خود یـا اصـول و فروع خویش در آورد.

مادهٔ ۸۰:

هرگاه عاقلهٔ رشیده بدون موافقه ولی ازدواج نمـاید، عقد نکاح نافذ و لازم می‌باشد.

مادهٔ ۸۱:

ازدواج شخص با اصول و فروع خود و فروع پدر و مـادر و طبقـه اول فروع اجداد به طور ابـدی حرام است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۸۲:

ازدواج شخص با زوجۀ اصول و زوجۀ فروع خودش به طور دایم حرام است. همچنان ازدواج شخص با اصول زوجه‌اش مطلقاً و با فروع زوجه در صورت دخول به طور دایم حرام می‌باشد.

مادۀ ۸۳:

ازدواج زانی با اصل و فرع مزنیه همچنان ازدواج مزنیه بااصول و فروع زانی حرام می‌باشد.
ازدواج اصول و فروع مزنیه با اصول و فروع زانی ازین امر مستثنی است.

مادۀ ۸۴:

حرمت رضاعی به استثنای حالات ذیل مانند حرمت نسبی است:
۱ - خواهر پسر رضاعی.
۲ - مادر خواهر یا برادر رضاعی.
۳ - مادر کلان پسر یا دختر رضاعی.
٤ - خواهر برادر رضاعی.

مادۀ ۸۵:

در حالات ذیل حرمت مؤقت موجود می‌گردد:
۱ - جمع در نکاح بین دو زنی‌که هرگاه یکی آن ها مرد فرض شود،
حرمت ازدواج بین شان به وجود آید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – مطلقه ثلاثه تا زمانی‌که با شخص دیگری ازدواج نماید.

۳ – منکوحه و معتدهٔ غیر.

٤ – زنی‌که لعان شده باشد تا وقتی‌که، شوهر خود را تکذیب نماید.

٥ – زنی‌که اهل کتاب نباشد.

مادهٔ ۸۶:

ازدواج به بیش از یک زن بعد از تحقق حالات آتی صورت گرفته می‌تواند:

۱ – در حالتی‌که خوف عدم عدالت بین زوجات موجود نباشد.

۲ – در حالتی‌که شخص کفایت مالی برای تأمین نفقه زوجات از قبیل غذا، لباس، مسکن و تداوی مناسب را دارا باشد.

۳ – در حالتی‌که مصلحت مشروع مانند عقیم بودن زوجهٔ اولی و یا مصاب بودن وی به امراض صعب العلاج، موجود باشد.

مادهٔ ۸۷:

زنی‌که شوهر وی بر خلاف حکم مادهٔ (۸٦) این قانون ازدواج نموده باشد، می تواند مطابق به احکام مندرج مادهٔ (۱۸۳) این قانون، بر اساس تفریق به سبب ضرر از محکمه مطالبه طلاق نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۸۸:

زن مـی‌توانـد هنگـام عقـد ازدواج شـرط گـذارد کـه اگـر زوج وی مخالف احکام منــدرج مـادهٔ (۸٦) ایـن قـانون بـا زن دیگـر ازدواج کنـد، صلاحیت طلاق بـــه او انـتقال داده می‌شود.

این شرط وقتی اعتبار دارد که در وثیقهٔ نکاح درج شده باشد.

مادهٔ ۸۹:

شخصی‌که در ازدواج با بیش از یک زن مطــابق حکم مندرج مادهٔ (۸٦) این قانون متاهل بودن خود را کتمـان نمایـد و رضـــائیت و موافقه صریح زنی را کـــه جــدیداً به نکاح گرفتـه اسـت در مـورد بدست نیاورده بــاشـــد، درین‌صورت زوجــه جــدید می‌تواند در صورت عـدم رضـائیت بـــه دوام مـــعاشرت بـــا زوج، مطـابق بـه احکام مــندرج مـادهٔ (۱۸۳) بـر اسـاس تفریـق بـه سـبب ضـرر از محکمه مطـــالبه طـلاق نـماید.

مبحث هفتم – آثار ازدواج

فرع اول – احکام عمومی

مادهٔ ۹۰:

بر نکاح صحیح و نافذ تمام آثار آن از قبیـل، نفــقهٔ زوجـه، حقـوق میراث، ثبــوت نسب و حرمت مصاهـره مرتب می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۹۱:

در مورد لزوم کل مهر، خلوت صحیحه، حکم دخول را در نکاح صحیح دارد، گرچه زوج عنین باشد. همچنان در مورد اثبات نسب، نفقه، حرمت نکاح خواهر زوجه، حکم خلوت صحیحه، عیناً حکم دخول در نکاح صحیح را دارا می باشد.

مادۀ ۹۲:

(۱) ازدواج زن مسلمان با مرد غیر مسلمان باطل است. مرد مسلمان می‌تواند با زن اهل کتاب ازدواج نماید.
(۲) ازدواج زن اهل کتاب توسط ولی کتابی وی به حضور دو نفر شاهد اهل کتاب صورت گرفته می‌توانند. در موارد مندرج این ماده اولاد تابع دین پدر شناخته می‌شود.

مادۀ ۹۳:

نکاح زن اهل کتاب بالای زن مسلمان و عکس آن جواز دارد.

مادۀ ۹۴:

هرگاه در نکاح غیر صحیح بین زوج و زوجه قبل از دخول و مقدمات آن تفریق صورت بگیرد، موجب حرمت مصاهره نمی-گردد.

مادۀ ۹۵:

هیچ یک از آثار ازدواج صحیح بر ازدواج باطل گرچه دخول در آن صورت گرفته باشد، مرتب نمی‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۹۶:

ازدواجی‌که با ایجاب و قبول صورت گرفتـه و بعـضی شـرایط آن تکمیل نگردیده باشد، فاسد و احکام ازدواج بر آن مرتب نمی‌گردد.

مادۀ ۹۷:

(۱) ازدواج فاسد قبل از دخول در حکم نکاح باطل است.

(۲) هرگاه بعد از ازدواج فاسد دخول صورت بگیـرد، مهـر، نـسب، حرمت مصاهره، عدت، تفریق و نفقه ثابت می‌گردد.

فرع دوم - مهر

مادۀ ۹۸:

کل مهر با وطی، خلوت صحیحه یا وفات یکی از زوجین گرچه قبل از دخول یا خلوت صحیحه صورت گرفته باشد، لازم می‌گردد.

مادۀ ۹۹:

زوجه مستحق مهر مسمی می باشـد. اگـر مهـر حـین عقـد تعیـین نشده و یا نفی آن به عمل آمده باشد، مهر مثل لازم می‌گردد.

مادۀ ۱۰۰:

مال قابل تملک، مهر تعیین شده می‌تواند.

مادۀ ۱۰۱:

(۱) کل یا قسمتی از مهر، حین عقد طـور معجـل یـا مؤجـل تعیـین شده می‌تواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) در صورت عدم تصریح، به عرف رجوع می گردد. پرداخت مهر مؤجل در صورت تفریق یا وفات تابع مدت کوتاه تر می-باشد، مگر این‌که حین عقد مدت معینی تصریح شده باشد.

مادهٔ ۱۰۲:

(۱) زوج می‌تواند مقدار مهر را بعد از عقد تزئید نماید.

(۲) در حالت فوق زیادت در مهر تابع شرایط ذیل است:

۱ - مقدار زیادت مهر معلوم باشد.

۲ - زوجه یا ولی او این زیادت را قبول نماید.

۳ - رابطهٔ زوجیت باقی باشد.

مادهٔ ۱۰۳:

(۱) زوجه بالغه که سن ازدواج قانونی را تکمیل نموده باشد، می‌تواند در حالت صحت و رضای خود مهری را که نقداً تعیین شده باشد، کلاً و یا قسماً از ذمه زوج ساقط نماید.

(۲) پدر زوجه‌ای که سن مندرج مادهٔ (۷۰) این قانون را تکمیل نکرده باشد، به هیچ صورت نمی تواند مهر را از ذمه زوج ساقط نماید.

مادهٔ ۱۰۴:

زنی‌که اختیار تعیین مهر را به زوج تفویض نموده و مهر او تسمیه نشده باشد، می‌تواند بعد از عقد و قبل از دخول، تعیین مهر را مطالبه نماید. زوج مکلف است مهر او را معین کند در صورت

(c) ketabton.com: The Digital Library

امتناع، زوجه می‌تواند تعیین مهر مثل را از محکمهٔ با صلاحیت مطالبه بدارد.

مادهٔ ۱۰۵:

هرگا تفریق قبل از دخول یا خلوت صحیحه واقع گردد، در صورت تسمیه، زوجه نصف مهر مسمی و در غیر آن نصف مهر مثل را مستحق می‌شود.*

مادهٔ ۱۰۶:

هرگاه تفریق قبل از دخول یا خلوت صحیحه از طرف زوجه صورت گیرد، مهر وی کاملاً ساقط می‌گردد.

مادهٔ ۱۰۷:

هرگاه تفریق بین زوجین قبل از دخول یا خلوت صحیحه واقع گردد، برای زوجه، متعه‌ای که عبارت از البسهٔ معمول و امثال وی می باشد، واجب می گردد. در تعیین متعه، توان مالی زوج در نظر گرفته شده و به هیچ صورت قیمت آن از نصف مهر مثل تجاوز نمی‌کند.

مادهٔ ۱۰۸:

(۱) هرگاه طلاق قبل از دخول واقع گردیده و مهر مسمی باشد و یا زوج وفات نماید، متعه برای زوجه واجب نمی‌گردد.

---

* ماده ۱۰۵ تعدیل گردیده، در بخش تعدیلات مراجعه شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) در صورتی‌که طلاق بعد از دخول واقع گردد، خواه مهر مسمی باشد یا نه، ادای متعه برای زوجه جواز دارد.

مادهٔ ۱۰۹:

هرگاه شخصی در حین مرض موت خود ازدواج نموده و مهر زوجه اش را بیشتر از مهر مثل تعیین کرده باشد، این زیادت تابع احکام وصیت می‌گردد.

مادهٔ ۱۱۰:

مهر، ملکیت زوجه محسوب می گردد. زوجه می‌تواند در مهر خود هر نوع تصرف مالکانه بنماید.

مادهٔ ۱۱۱:

هرگاه زوجه کل مهر یا قسمتی از آن را قبل یا بعد از قبض به زوج هبه نموده و قبل از دخول، طلاق واقع گردد، زوج نمی‌تواند نصف مهر را مطالبه نماید.

مادهٔ ۱۱۲:

هرگاه مهر پول نقده یا شی مثلی نبوده وزوجه نصف یا کل آن را به زوج هبه نماید، در صورت وقوع طلاق قبل از دخول، زوج نمی-تواند هیچ چیزی‌را به عنوان مهر مطالبه نماید.

مادهٔ ۱۱۳:

پدر نمی‌تواند مهر دختر خود را کلاً یا قسماً هبه نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۱۱۴:

زوجه مجبور گردانیده نمی‌شود، تا کل یا قسمتی از مهر خـــود را به زوج یا شخص دیگری واگذار شود. در صورتی‌که زوجه قبل از قبض کل مهر وفات نماید، ورثه وی می‌تواند از زوج و در صورت وفــات زوج از ورثـــۀ او پــس از وضـــع حــق الارث زوجــه مهــر باقیمانده را مطالبه نمایند.

فرع سوم – مسکن

مادۀ ۱۱۵:

زوج مطــابق به توان مالی خــود بــرای زوجــه اش مــسکن مناســب تهیه می‌نماید.

مادۀ ۱۱۶:

هرگاه شخصی بیش از یک زوجه داشته باشــد، نمــی توانــد بــدون رضائیت، آن ها را در مسکن واحد مجبور به رهایش گرداند.

فرع چهارم – نفقه

مادۀ ۱۱۷:

(۱) با عقد نکاح صحیح و نافذ نفقه بر زوج لازم مــی گــردد، گرچــه زوجه در مسکن اقاربش رهایش داشته باشد. اگر زوجــه از رفــتن به مسکن زوج بدون حق امتناع ورزد، نفقه وی بر زوج لازم نمــی-گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) زوجه وقتی حق دارداز رفتن به مسکن زوج امتناع ورزد که مسکن مناسب مطابق به ماده (۱۱۵ و ۱۱٦) این قانون از طرف زوج تهیه نشده و یا مهر معجل وی تأدیه نگردیده باشد.

مادهٔ ۱۱۸:

نفقهٔ زوجه مشتمل است بر طعام، لباس، مسکن و تداوی متناسب به توان مالی زوج.

مادهٔ ۱۱۹:

هرگاه زوج از ادای نفقه امتناع ورزد یا تقصیر وی در آن ثابت گردد، محکمهٔ با صلاحیت زوج را به ادای نفقه مکلف میگرداند.

مادهٔ ۱۲۰:

نفقهٔ زوجه به اثر حبس زوج گرچه توان ادای آن را نداشته باشد، از ذمه وی ساقط نمی گردد.

مادهٔ ۱۲۱:

هرگاه زوج غایب باشد، نفقه زوجه از اموال زوج که شامل نفقه شده بتواند و به دسترس وی قرار داشته باشد، تأمین میگردد.
درغیر آن از اموالیکه نزد دیگری طور ودیعت یا دین دارد، نفقه زوجه تعیین میگردد.

مادهٔ ۱۲۲:

در حالات ذیل زوجه مستحق نفقه نمیگردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ – زوجه بدون اجازهٔ زوج یا به غیر مقاصد جایز از مسکن خارج گردد.

۲ - زوجه به امور زوجیت اطاعت نداشته باشد.

۳ - مانع انتقال زوجه به مسکن زوج موجود باشد.

مادهٔ ۱۲۳:

نفقهٔ زوجه مطابق به توان مالی زوج تأمین می گردد، مشروط بر این‌که نفقه از حداقل کفاف زوجه کمتر نباشد.

مادهٔ ۱۲۴:

زیادت و تنقیص نفقه تابع تحول توان مالی زوج و تغییر قیمت اشیاء در محل می‌باشد، ادعای زیادت و یا تنقیص نفقه متعینه قبل از سپری شدن شش ماه از تاریخ
تعیین آن پذیرفته نمی‌شود.

مادهٔ ۱۲۵:

هرگاه زوج از ادای نفقهٔ واجبه امتناع ورزد، از تاریخ امتناع به ادای نفقهٔ زوجه مکلف می‌گردد.

مادهٔ ۱۲۶:

مطلقه از تاریخ طلاق تاختم عدت مستحق نفقه می‌گردد.

مادهٔ ۱۲۷:

ادعای مطلقه در مورد نفقهٔ ایام عدت اگربیشتر از یکسال از تاریخ طلاق باشد، قابل سمع نیست.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ١٢٨:

نفقهٔ واجبه جز به اداء یا ابراء از آن ساقط نمی گردد.

مادهٔ ١٢٩:

ابراء از نفقه قبل از اینکه تعیین شده باشد باطل است، خواه تعیین نفقه رضائی باشد یا قضائی. اما ابراء از نفقه بعد از تعیین وقتی صحیح می گردد که ابراء از نفقهٔ ایام گذشته باشد. ابراء از نفقهٔ روز، هفته، ماه و سال آینده وقتی صحیح می‌گردد که نفقه بالترتیب طور روزمره، هفته وار، ماهوار و سالانه تعیین شده باشد.

مادهٔ ١٣٠:

دین نفقه زوجه بر ذمهٔ زوج یا دینی که بر ذمهٔ زوجه باشد باساس مطالبه هر یک از زوجین مجرا شده می‌تواند.

مبحث هشتم - انحلال ازدواج

فرع اول - احکام عمومی

مادهٔ ١٣١:

عقد ازدواج با فسخ، طلاق،خلع یا تفریق مطابق به احکام مندرج این قانون منحل می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرع دوم - فسخ

مادهٔ ۱۳۲:

فسخ عبارت است از نقض عقد ازدواج به سبب وقوع خلل در حین عقد و یا بعد از آن، به نحوی‌که مانع دوام ازدواج گردد.

مادهٔ ۱۳۳:

حالات مذکور مادهٔ (۱۳۲) که موجب فسخ عقد ازدواج شناخته می‌شود قرار ذیل می باشد:

۱ - خلل در حین عقد ناشی از اسباب ذیل می‌باشد:

الف – فقدان یکی از شروط صحت عقد.

ب- خیار افاقه (زوا ل جنون) وعته.

ج – نقصان مهر از اندازهٔ مهر مثل زوجه.

۲ – خلل بعد از عقد که مانع دوام ازدواج می‌گردد، ناشی از اسباب ذیل می‌باشد:

الف - حرمت مصاهره.

ب - لعان.

ج - امتناع زوجه غیر کتابی از مسلمان شدن درصورتی‌که زوج او مسلمان شده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۱۳۴:

(۱) فسخ عقد ازدواج در هر دو حالت مندرج مادهٔ (۱۳۳) این قانون به حکم قطعی محکمهٔ با صلاحیت صورت می‌گیرد.
(۲) فسخ ناشی از اسباب مندرج فقرهٔ (دوم) مادهٔ مذکور به رضایت زوجین بدون حکم محکمه نیز جواز دارد.

فرع سوم - طلاق

مادهٔ ۱۳۵:

(۱) طلاق عبارت از انحلال رابطهٔ زوجیت صحیحه در حال یا آینده، بین زوج و زوجه، به الفاظی‌که وقوع طلاق صراحتاً از آن افاده شده بتواند.
(۲) طلاق از جانب زوج یا محکمهٔ با صلاحیت به درخواست زوجه مطابق به احکام این قانون صادر می‌گردد.*

مادهٔ ۱۳۶:

طلاق تنها بالای زوجه ای‌که در نکاح صحیح یا در عدت طلاق رجعی باشد، واقع می گردد.

مادهٔ ۱۳۷:

طلاق هر زوج عاقل و بالغ واقع می‌گردد، گرچه زوج سفیه یا مریض غیر مختل‌العقل باشد.

---

* ایزاد در مادهٔ ۱۳۵ در بخش تعدیلات آمده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۱۳۸:

طـلاق به حـالت سکر واقع نمی‌گردد.

مادۀ ۱۳۹:

(۱) زوج می‌تواند به صورت شـفوی و یـا تحریـری زوجـه اش را طلاق نماید. هرگاه زوج فاقد این دو وسیله باشد، طلاق به اشـارات معموله که صـراحتاً معنـی طـلاق را افـاده نمایـد، صـورت گرفتـه می‌تواند.

(۲) طلاق به الفاظ صریحی که در عرف معنی طـلاق را افـاده کنـد، بدون نیت واقع می‌گردد.

مادۀ ۱۴۰:

زوجه قاصر، از جانب زوج یا پدر زوج طلاق شده نمی‌تـواند.

مادۀ ۱۴۱:

طلاق اشخـاص ذیل اعتبار ندارد:

۱ - مجنـون، مگر در صورتی‌که طلاق را قـبل از جنون به شـرطی معلق ساخته و شـرط در حـال جنون موجـود شـود.

۲ - معتوه.

۳ - مکره.

٤ - نایم.

٥ - شخصی‌که عقلـش بـه علـت زیـادت سـن و یـا مـرض مختـل گردیده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦ – شخص مدهوش که قـــوۀ ممیـزه اش را بـه علـت غـضب یـا عوامل دیگری از دست داده و قولش را درک نکند.

مادۀ ۱۴۲:

زوج می‌تواند زوجه‌اش را توسط وکیل قانونی طلاق دهد یا این‌کـه صلاحیت طلاق را به خود زوجه تفویض نماید.

مادۀ ۱۴۳:

زوج بعد از تفویض صلاحیت طـلاق نمی تـوانـد از آن رجوع کـند، مگر این که زوجـه صلاحیـت مفوضـه را قـبول نکرده باشد.

مادۀ ۱۴۴:

زوج در برابر زوجه صلاحیت سه طلاق را دارد.

مادۀ ۱۴۵:

طلاق مقترن به عدد خواه به الفاظ یا اشاره صورت گرفتـه باشـد، یک طلاق شناخته می‌شود.

مادۀ ۱۴۶:

طلاق به طور عموم رجعی و در موارد ذیل باین می‌باشد:

۱ – طلاق سوم.

۲ – طلاق قبل دخول.

۳ – طلاق به عوض.

٤ – طلاقی‌که درین قانون باین خوانده شده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۱۴۷:

زوج نمی‌تواند با مطلقهٔ ثلاثهٔ خود دوباره ازدواج نماید، مگر این‌که مطلقهٔ ثلاثه با شخص دیگری ازدواج نموده و بعد از دخول ازدواج دومی، طلاق گردیده و عدت را تکمیل کرده باشد.

مادهٔ ۱۴۸:

هر نوع طلاق زوجه قبل از دخول همچنان یک یا دو طلاق رجعی که در آن رجوع صورت نگرفته باشد، طلاق باین صغرا گفته می‌شود.

مادهٔ ۱۴۹:

آثار ازدواج و صلاحیت زوج با یک یا دو طلاق رجعی تا زمان تکمیل عدت طلاق از بین نرفته، بحال خود باقی می‌ماند.

مادهٔ ۱۵۰:

تعلیق رجوع به زمان آینده یا به کدام شرط جواز ندارد. در صحت رجوع حضور شهود شرط نمی‌باشد.

مادهٔ ۱۵۱:

رابطهٔ زوجیت در طلاق رجعی با پاک شدن از حیض سوم قطع و حق رجوع زوج ساقط می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۱۵۲:

طلاق باین صغرا عقد ازدواج را منحل و آثار مرتب بر آن را از بین می‌برد. صلاحیت زوج و جمیع روابط زوجیت را به استثنای عدت، به مجرد وقوع ساقط می‌سازد.

مادهٔ ۱۵۳:

(۱) طلاق باین صغرا موجب حرمت ازدواج مطلقه به زوج نمی‌گردد.

(۲) زوج می‌تواند با مطلقه باین صغرا در حین عدت و یا بعد از آن مجدداً ازدواج نماید، مشروط بر این‌که این ازدواج به رضای زن و به عقد و مهر جدید صورت بگیرد.

مادهٔ ۱۵۴:

هرگاه مطلقه با شخص دیگری ازدواج نموده و پس از دخول طلاق گردد، می تواند با زوج اول ازدواج نماید. درین صورت طلاق‌های قبلی از اعتبار ساقط، زوج مجدداً صلاحیت سه طلاق را کسب می-نماید.

مادهٔ ۱۵۵:

هرگاه زوج در حال مرض موت، زوجهٔ خود را به طلاق باین طلاق نماید، این طلاق مانع حق ارث زوجه که عدت او قبل از وفات تکمیل نشده باشد، نمی‌گردد، مشروط بر این‌که مطلقه از وقوع

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاق تا وفات به سبب دیگری از حق میراث محروم نگردیده باشد.

فرع چهارم – خلع

مادهٔ ۱۵۶:

(۱) خلع عبارت است از انحلال عقد ازدواج در بدل مالی‌که زوجه آن را برای زوج می پردازد.
(۲) خلع به لفظ صریح آن یا به هر لفظ دیگری‌که مفهوم خلع را افاده نماید، صورت می گیرد.

مادهٔ ۱۵۷:

خلع وقتی صحیح می‌گردد که زوج واجد صلاحیت طلاق و زوجه محل آن باشد.

مادهٔ ۱۵۸:

مالی‌که به صفت مهر قبول شده بتواند، بدل خلع نیز قبول می-گردد.

مادهٔ ۱۵۹:

خلع زوجه ای‌که فاقد اهلیت باشد، جواز دارد. مگر زوجه بدون موافقت ولی مال وی، به پرداخت بدل خلع مجبور گردانیده نمی‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۱۶۰:

خلع در حکم طلاق باین بوده، موقوف به حکم محکمه نمی‌باشد.

مادۀ ۱۶۱:

هریک از زوجین می توانند قبل از قبولی طرف مقابل از ایجاب خود رجوع نماید.

مادۀ ۱۶۲:

هرگاه خلع در بدل مال معین به غیر از مهر صورت گیرد، زوجه به پرداخت آن مکلف گردیده، مطالبه دیگری ناشی از حقوق زوجیت از قبیل مهر یا نفقه ایام گذشته آن که در حین خلع بذمه یکدیگر داشته باشند، صورت گرفته نمی‌تواند.

مادۀ ۱۶۳:

هرگاه خلع در بدل کل مهر صورت گرفته باشد. در صورتی‌که زوجه کل مهر و یا قسمتی از آن را تسلیم شده باشد، مکلف است تا اندازۀ تسلیم شده را اعاده نماید. در غیر آن مهر از ذمه زوج ساقط می‌گردد. خواه خلع قبل از دخول و یا بعد از آن صورت گرفته باشد.

مادۀ ۱۶۴:

هرگاه بدل هنگام خلع تعیین نشده باشد، جمیع حقوق زوجیت از ذمه زوجین ساقط گردیده، زوج نمی‌تواند آنچه را زوجه تسلیم شده از او استرداد یا زوجه آنچه را بر ذمه زوج باقیمانده، مطالبه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نماید. خواه این خلع قبل از دخول صورت گرفته باشد یا بعد از آن.

مادهٔ ۱۶۵:

هرگاه بدل هنگام خلع نفی شده باشد، طلاق باین واقع شده موجب اسقاط حقوق زوجیت از یکدیگر نمی‌گردد.

مادهٔ ۱۶۶:

هرگاه زوج بدل خلع را به غیر حق اخذ نماید، در صورتی‌که نکاح فاسد باشد، خلع صحیح نمی‌گردد. زوجه می‌تواند بدل آنرا نیز استرداد نماید.

مادهٔ ۱۶۷:

هرگاه بدل خلع قبل از تسلیم به زوج، هلاک گردیده و یا به استحقاق برده شود، زوجه به پرداخت مثل یا قیمت آن مکلف می‌باشد.

مادهٔ ۱۶۸:

در خلع نفقهٔ عدت ساقط نمی‌گردد. مگر این‌که زوجین هنگام خلع صراحتاً به اسقاط آن موافقه کرده باشند.

مادهٔ ۱۶۹:

هرگاه اجرت شیر دادن طفل در مدت رضاع یا حفاظت وی به شمول نفقه در یک مدت معین از طرف زوجه بدل خلع قبول گردد، زوجه مکلف به ایفای تعهدش می‌باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۱۷۰:

هرگاه زوجه به علتی از قبیل ازدواج با شخص دیگر، فرار، فوت خود و یا طفلش، تعهدش را در مورد شیر دادن، حفاظت و نفقهٔ طفل را کاملاً ایفا ننماید، زوج می‌تواند اجرت باقیمانده مدت رضاع و نفقه باقیمانده را مطالبه نماید، مگر این‌که به عدم مطالبه در صورت وفات طفل یا زوجه هنگام خلع موافقه شده باشد.

مادهٔ ۱۷۱:

هرگاه قبل از ولادت، شیر دادن طفل بدل خلع تعیین گردد، پس از آن ثابت شود که حمل موجود نبوده یا سقط شده است و یا این-که طفل قبل از تکمیل دو سال شیرخوارگی وفات نماید، زوج، معادل اجرت شیر دادن تمام یا مدت باقیمانده را مطالبه کرده می‌تواند.

مادهٔ ۱۷۲:

زوجه وقتی می تواند حفاظت طفل را تا سن بلوغ بدل خلع تعیین نماید که طفل، دختر باشد. هرگاه زوجه در خلال این مدت با شخص دیگری ازدواج نماید. پدر دختر می تواند طفلش را از زوجه تسلیم گردیده و معادل اجرت حفاظت مدت باقیمانده را مطالبه نماید. گرچه به بودن طفل نزد مادر قبلاً موافقه صورت گرفته باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۱۷۳:

(۱) هرگاه هنگام خلع، بودن طفل در دوره حضانت نزد زوج شرط شده باشد. عقد خلع صحیح و شرط باطل می‌باشد. زوجه می‌تواند طفل را تا تکمیل دوره حضانت نزد خود حفاظت نماید، مشروط بر اینکه این حق به علت دیگری ساقط نشده باشد.
(۲) اجرت حضانت و نفقه طفل در صورتی‌که طفل فقیر باشد، به دوش پدر وی می‌باشد.

مادۀ ۱۷۴:

زوج نمی‌تواند دینی را که بر ذمه زوجه‌اش دارد، در عوض دین نفقه طفل مجرا نماید. اگر نفقه طفل بدل خلع تعیین گردد و زوجه معسر باشد، زوج مکلف به پرداخت نفقه طفل می‌باشد. در صورت یسار زوجه، زوج می‌تواند مبالغ پرداخته شده را از وی مطالبه نماید.

مادۀ ۱۷۵:

(۱) هرگاه زوجه در حال مرض موت با زوج خلع نماید، خلع صحیح و به اثر آن طلاق باین واقع می‌گردد. در صورتی‌که زوجه در اثنای عدت وفات نماید، زوج از جمله حق ارث، بدل خلع یا ثلث ترکه، آنچه کمترین باشد مستحق می‌گردد. در صورت وفات بعد از عدت از جمله ثلث ترکه و بدل خلع کم‌تر آن‌را مستحق می‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) اگر زوجه صحت یابد، زوج تمام بدل تعیین شده خلع را مستحق می‌شود.

فرع پنجم - تفریق

جزء اول - تفریق به سبب عیب

مادهٔ ۱۷۶:

زوجه وقتی می تواند مطالبه تفریق نماید، که زوج مبتلا به مرضی باشد که اعاده صحت وی غیر ممکن یا مدت طولانی برای معالجه او لازم باشد، به نحوی‌که معاشرت با زوج بدون ضرر کلی متعذر باشد.

مادهٔ ۱۷۷:

هرگاه زوجه هنگام عقد یا قبل از آن به عیوب متذکره مادهٔ (۱۷٦) این قانون واقف بوده یا در صورت وقوع عیب بعداز عقد طور صریح یا ضمنی به آن رضایت نشان داده باشد، نمی‌تواند مطالبه تفریق نماید.

مادهٔ ۱۷۸:

در تثبیت عیوب متذکره مادهٔ (۱۷٦) این قانون از نظریات اهل خبره استفاده به عمل می‌آید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۱۷۹:

هرگاه عیب از نوعی تثبیت گردد که اعاده صـحت وی غیـر ممکـن باشد، محکمه بدون تعویق بـه تفریـق زوجـین حکـم مـی‌نمایـد. در صورتی‌که عیب قابل علاج بوده و مدت طولانی برای معالجـه لازم باشد، محکمه مطالبه تفریـق را تـا مـدتی‌کـه متجـاوز از یـک سـال نباشد به تعویق می‌اندازد.

مادهٔ ۱۸۰:

تفریق به سبـب عیب، طلاق بائن است.

مادهٔ ۱۸۱:

تفریق به سبب عیب موجب حرمت ابدی نگردیده، زوجین می‌توانند بعد از تفریق دوباره با هم ازدواج نمایند، خـواه در عدت باشـد یـا بعد از آن.

مادهٔ ۱۸۲:

هرگاه یکی از زوجین که به سبب عیب بین آن‌ها تفریق واقع شـده وفات نمـــاید، طرف دیگر مستحق ارث از وی نمی‌گردد.

جزء دوم – تفریق به سبب ضرر

مادهٔ ۱۸۳:

هرگاه زوجه از معاشرت با زوج ضـــرری را ادعـا کنـد کـه دوام معاشرت را در چنـین حالت بین امـثال زوجـین غیر ممکن گرداند، مـی تواند از محکمه مطالبهٔ تفریق نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۱۸۴:

(۱) هرگاه ضرر مورد ادعا ثابت گردیده و اصلاح بین زوجین صورت گرفته نتواند، محکمه به تفریق حکم می‌نماید.
(۲) تفریق، حکم یک طلاق بائن را دارد.

مادهٔ ۱۸۵:

هرگاه ضرر مورد ادعا ثابت نگردیده و زوجه به ادعای خود اصرار داشته باشد، محکمه دو شخص را به حیث حکم جهت اصلاح بین زوجین تعیین می‌نماید.

مادهٔ ۱۸۶:

(۱) حکم باید شخص عادل بوده یکی از اقارب زوج و دیگری از اقارب زوجه باشد. اگر اقارب زوجین موجود نباشند، حکم از اشخاصی تعیین می گردد که از احوال زوجین معلومات کافی داشته به اصلاح بین زوجین قادر باشد.
(۲) حکم باید در محکمه سوگند یاد نماید که وظیفه خود رابه عدل و امانت داری ایفا می کند.

مادهٔ ۱۸۷:

اشخاصی‌که به حیث حکم تعیین می‌شوند، باید علل اختلاف و طرق اصلاح بین زوجین را تشخیص نموده در تأمین اصلاح کوشش نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۱۸۸:

(۱) هرگاه حکم به اصلاح بین زوجین موفق نشود و منشاء اختلاف زوج یا زوجین بوده و یا اصلاً معلوم نباشد، محکمه به تفریق بین آنها حکم می‌نماید.*

(۲) در صورتی‌که زوجه منشاء اختلاف باشد، حکم به تفریق در بدل کل مهر و یا قسمتی از آن تصمیم می گیرد.

مادۀ ۱۸۹:

(۱) هرگاه در نظریات اشخاصی‌که به حیث حکم تعیین شده اند، اختلاف موجود گردد، از طرف محکمه مکلف به تجدید نظر می‌گردند.

(۲) در صورت دوام اختلاف، محکمه اشخاص دیگری را مطابق حکم مندرج مادۀ (۱۸٦) این قانون به حیث حکم تعیین می‌نماید.

مادۀ ۱۹۰:

حکم تصامیم خود را به محکمه تقدیم و محکمه مطابق به آن حکم صادر می‌نماید.

* فقره (۱) ماده ۱۸۸ تعدیل گردیده، در بخش تعدیلات مراجعه شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جزء سوم - تفریق به سبب عدم انفاق

مادهٔ ۱۹۱:

هرگـــاه زوج از ادای نفقه امتنــاع ورزد در حــالی‌کـه ظـاهراً مالـک دارائی نبوده و عجز وی از ادای نفقه نیز ثابت شده نتواند، زوجـه می‌تواند مطالبه تفریق نماید.

مادهٔ ۱۹۲:

هرگاه زوج عجز خـود را از ادای نفقـه ثابـت نمایـد، محکمـه مـدت مناسبی را که از سه ماه تجاوز نکند، بــه وی مهلـت مـی‌دهـد. در صورتی‌که باز هم به ادای نفقه قادر نشود، محکمه به تفریـق بـین زوجین حکم می‌نماید.

مادهٔ ۱۹۳:

تفـریق بیـن زوجیـن که به سبب عدم ادای نفقـه بـه حکـم محکمـه صورت بگیرد، در حکم طلاق رجعی بوده، زوج می‌تواند به زوجـه اش در خـلال عدت رجوع نماید. مشروط بر اینکه زوج توان مالی و آمادگی خود را به ادای نفقه ثابت نماید.

جزء چهارم - تفریق به سبب غیاب

مادهٔ ۱۹۴:

هرگـاه زوج مدت سه سال یا زیاده از آن بدون عذر معقول غایـب گردد، در صورتی‌که زوجه از غیاب وی متضرر شــود، مـی‌توانـد

(c) ketabton.com: The Digital Library

از محکمه مطالبهٔ تفریـق نماید. گـرچـه زوج مالـک دارائی بـوده و زوجه از آن نفقه خود را تأمین کـرده بتواند.

مادهٔ ۱۹۵:

(۱) در صورت غیابت زوج، محکمه بعد از استماع مطالبـه تفـریـق از جانب زوجه، مـوضوع را به زوج غـایب کتباً اعـلام نمـوده و مدتـی را تعـیین می‌نماید تا در خـلال آن زوج مـذکـور به مـسکن فامیل عـودت نمـوده یـا زوجه خود را بـه اقامـت گـاه خـویش طلب نماید.

(۲) در صورتی‌که زوج غایب با وجود اعـلام محکمـه، بـدون عـذر معقول به غیابت خود ادامه بدهد یا اصـلاً وصـول اعـلام بـه زوج غیر ممکن باشد، در چنیـن احـوال، محکمه به تفریـق بـین زوجـین حکم می‌نماید.

مادهٔ ۱۹۶:

هـرگـاه زوج به حکم قطعی محکمه به حبس ده سـال یـا بیـشتر از آن محکوم گردیده باشد، زوجه می‌توانـد پـس از مـدت پـنج سـال مطـالبه تفریق نـماید.

اگرچه زوج محبوس توان ادای نفقه را داشته باشد.

مادهٔ ۱۹۷:

(۱) تفریق به سبب غیاب در حکم طلاق رجعی می‌باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) هرگاه زوج غایب حاضر یا زوج محبوس رها گردد، مـی‌توانـد قبل از تکمیل عدت به زوجه خود رجوع نماید.

مبحث نهم – آثار انحلال ازدواج

فرع اول – عدت

مادهٔ ۱۹۸:

عدت عبارت از مدت معینی است کـه بـا انقـضای آن تمـام آثـار مرتبه ازدواج از بین می‌رود.

مادهٔ ۱۹۹:

(۱) قبل از تکمیل عدت هیچکس بدون از زوج نمی توانـد بـا معتـده ازدواج نماید.

(۲) در موارد ذیل عدت بر زوجه لازم می‌گردد:

۱ – در صورتی‌که تفریق بین زوجین در نکاح صحیح یا فاسد، بعد از دخول و یا بعد از خلـوت صـحیحه یـا خلـوت فاسـده در نکـاح صحیح صورت گرفته باشـد. خـواه ایـن تفریـق بـه اسـاس طـلاق رجعی، بائـن صغرا یا طلاق باین کبرا صورت گرفته باشد.

۲ – در حالی‌که تفریق به سبب لعـان، عیـب، نقـصان مهـر، خیـار بلوغ و افـاقه، فـسخ، متارکـه در نکـاح فاسـد یـا وطـی بـه شـبهه صـورت گـرفته باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۲۰۰:

هرگاه زوج در نکاح صحیح قبل از دخول و یا بعد از آن وفات نماید، عدت بر زوجه لازم می‌گردد.

مادۀ ۲۰۱:

(۱) عدت در طلاق و تمام انواع فسخ بعد از نکاح صحیح برای زن مدخول بهای حقیقی یا حکمی که حامله نبوده و حایض گردد، سه حیض کامل می‌باشد.
(۲) حیضی‌که در آن طلاق یا تفریق صورت گرفته در عدت محسوب نمی گردد.

مادۀ ۲۰۲:

عدت در طلاق یا فسخ برای منکوحه آیسه یا منکوحه ای‌که به سن بلوغ رسیده و حایض نگردیده سه ماه کامل می‌باشد.

مادۀ ۲۰۳:

هرگاه مراهقه و آیسه عدت شان را به حساب ماه آغاز کرده و قبل از تکمیل سه ماه حایض شوند، عدت شان سه حیض کامل می‌باشد.

مادۀ ۲۰۴:

(۱) عدت زوجه عادی به طهر متداوم، یک سال کامل است. مشروط بر این‌که معتده در خلال این مدت حایض نشود. در

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت حایض شدن درسال اول، عدت با ختم سال دوم که معتده در آن حایض نشده باشد، تکمیل می‌گردد.

(۲) اگر در سال دوم نیز حایض گردد، عدت به مجرد مشاهده خون در سال سوم و یا به ختم آن، بدون مشاهده خون تکمیل می‌گردد.

مادهٔ ۲۰۵:

عدت زوجهٔ عادی به خون ریزی متداوم که ترتیب عادت ماهوار خود را فراموش کرده باشد، بعد از وقوع طلاق و یا فسخ، هفت ماه کامل می‌باشد.

مادهٔ ۲۰۶:

عدت زوجهٔ حامله با وضع کامل حمل تکمیل می گردد. مشروط بر این‌که تشکل اعضای حمل تماماً و یا قسماً ظاهر باشد.

مادهٔ ۲۰۷:

عدت وفات چهار ماه و ده روز است، مگر اینکه زوجه حامله باشد. درین صورت حکم مندرج مادهٔ (۲۰٦) این قانون تطبیق می‌گردد.

مادهٔ ۲۰۸:

هرگاه زوج قبل از تکمیل عدت طلاق زوجهٔ خود وفات نماید، عدت طلاق تماماً ملغی و عدت وفات مطابق به حکم مادهٔ (۲۰۷) این قانون لازم می گردد. خواه این طلاق در حال صحت و یا مرض موت زوج صورت گرفته باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۲۰۹:

هرگاه زوجی‌که در حـال مرض موت، زوجه اش را بـدون رضـای وی طلاق بائن نموده و در خـلال عدت وفات نماید، زوجه مستحق میراث گردیده، هر یک از عدت طلاق یا وفات را که مدت آن بیشتر باشد، تکمیل می‌نماید.

مادهٔ ۲۱۰:

هرگاه زوج با معتده طـلاق بـائن صـغری در خــلال عـدت ازدواج نموده و مجدداً طلاق نمایـد، دریـن صـورت زوجـه مهـر کامـل را مستحق گردیده عدت جدید را تکمیل می‌نماید. گرچه این طلاق قبل از دخول صورت گرفته باشد.

مادهٔ ۲۱۱:

عـدت بــه مجرد وقوع طلاق، وفات، فسـخ، تفـریــق و یـا مــتارکه در نکاح فاسد آغاز مـی‌گردد.

فرع دوم – نفقه عدت

مادهٔ ۲۱۲:

هر نوع تفــریقی‌که از جانب زوج واقع می گردد، خواه طلاق باشـد و یا فسخ، موجب اسقاط نفقه عدت زوجه نمـی گـردد، گرچـه زوج قصوری در آن نداشــته باشد. نفقـه معتـدات آتـی الـذکر بـر زوج لازم است:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ – معتده طلاق رجعی، بائن صغری و بـائن کبـری، خـواه زوجـه حامله باشد یا نه.

۲ – معتده لعان، ایلا و خلع. مگر ایـن‌کـه از نفــقه خــود ابـرا داده باشد.

۳ – معتده‌ای که تفریق وی به سـبب امتــناع زوج از قبـول اسـلام صورت گرفته باشد.

٤ – معتده‌ای که زوج عقد نکاح را به سبب خیار بلوغ و افاقه، فسخ نـموده باشد.

٥ – مـعتده ای‌که تفریـق وی بـه اثـر مرتـد شـدن زوج یـا بـه اثـر ارتکاب فعلی‌که موجب حرمت مصاهره مـی‌گـردد، صـورت گرفتـه باشد.

مادهٔ ۲۱۳:

نفقه معتده‌ای که عقد نکاح را به سبب خیار بلـوغ، نقـصان مهـر یـا معیوب بودن زوج فسخ نموده باشد، ساقط نمی‌گردد. مشروط بـر این‌که معتده در مورد فوق قصوری نداشــته باشد.

مادهٔ ۲۱۴:

هر نوع تفریقی‌که به سبب قصور زوجه و مطالبـه وی واقـع شـده باشد، موجب اسقاط نفقه عدت می‌گـردد. در صـورت فـوق گرچـه سبب تفریق قبل از تکمیل عدت از بین رفته باشـد، معتـده دو بـاره مستحق نفقه نمی‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۲۱۵:

درصورت وفات زوج، زوجه مستحق نفقه نمی‌گردد، خواه زوجه حامله باشد یا نه.

مادهٔ ۲۱۶:

هرگاه نفقه معتده از طرف زوجه تعیین نگردیده و معتده نیز مطالبه آن‌را تا ختم عدت نکرده باشد، نفقه عدت ساقط می‌گردد.

مبحث دهم - حقوق اولاد

فرع اول - نسب

جزء اول - ثبوت نسب در نکاح صحیح

مادهٔ ۲۱۷:

کمترین مدت حمل شش ماه و اکثر آن یک سال است.

مادهٔ ۲۱۸:

طفل هر زوجه در ازدواج صحیح منسوب به زوج می‌گردد. مشروط بر این‌که کمترین مدت حمل در عقد ازدواج سپری شده مقاربت و خلوت صحیحه بین زوجین ثابت باشد.

مادهٔ ۲۱۹:

هرگاه زوجه در مدت کمتر از ششماه از عقد ازدواج وضع حمل نماید، چنین طفل منسوب به زوج نمی گردد. مگر این‌که زوج نسبت طفل را به غیر از طریق زنا به خود ادعا نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جزء دوم – ثبوت نسب بعد از تفریق یا وفات زوج

مادهٔ ۲۲۰:

هرگاه معتده طلاق یا وفات در مدت بیشتر از یک سـال از طـلاق یا وفات زوج وضع حمل نمـاید، دعـوی نـسب چنـین معتـده قابـل سمع نمی‌باشد. مگر ایـن‌کـه در صـورت طـلاق زوج و در وفـات، ورثـهٔ زوج نسبت طفل را به خود ادعا نماید.

مادهٔ ۲۲۱:

هرگاه مطلقه یا زوجه بعد از وفات زوج به تکمیل عدت خـود اقـرار نماید، نسبت طفل او به زوج وقتی ثابت می‌گردد کـه وضـع حمـل در مدت کمتر از شش ماه از اقرار و یا کمتر از یک سـال از طـلاق یا وفات زوج، صورت گـرفته باشد.

جزء سوم – ثبوت نسب در نکاح فاسد و دخول بـه شبهـه

مادهٔ ۲۲۲:

(۱) طفل زوجه در نکاح فاسد وقتی به زوج منـسوب مـی‌گـردد کـه طفل اقلاً بعد از ششماه از تاریخ دخول تولد شده باشد.

(۲) در صـورت متارکـه یـا تفریـق، طفـل وقتـی بـه زوج منـسوب می‌گردد که حداکثر در خلال مدت یک سال تولد شده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۲۲۳:

در صورت ثبوت نسب گرچه در نکاح فاسد یا دخول به شبهه باشد، آثار مرتبه قرابت از قبیل نفقه، ارث، حرمت و امثال آن ثابت می‌گردد.

جزء چهارم - اقرار به نسب

مادۀ ۲۲۴:

ثبوت نسب توسط اقرار به بنوت گرچه در حال مرض موت باشد، وقتی صورت می‌گیرد که:

۱ - مقر در سنی باشد که مقر له فرزند وی شده بتواند.

۲ - مقرله نسب معلوم نداشته باشد.

۳ - مقر له ممیز ادعای مقر را تصدیق نماید.

مادۀ ۲۲۵:

نسب توسط اقرار زوجه یا معتده، وقتی ثابت می‌گردد که زوج اقرار زوجه را تصدیق و یا از طرف زوجه ادله مثبته ارائه گردیده باشد.

مادۀ ۲۲۶:

شخصی‌که نسب وی معلوم نباشد و به ابوت یا امومت شخص اقرار نماید، نسب وی وقتی ثابت می‌گردد که:

۱ – مقر در سنی باشد که فرزند مقر له شده بتواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – مقر له ادعای مقر را تصدیق نماید. درین صورت حقوق ابـوت و بنــوت در برابر یکدیگر ثابت می گردد.

مادۀ ۲۲۷:

اقرار به نسب در خارج از بنوت، ابوت و امومـت بـر غیـر تـاثیری ندارد، مگر این‌که تصدیق نموده باشد.

مادۀ ۲۲۸:

شخصی‌که نسب وی معلوم بوده و به صفت فرزند خوانده شـود، آثار ثبوت نـسب از قبیـل نفقـه، اجـرت حـضانت، میـراث، حرمـت مصاهره و حرمت ازدواج مطـلقه بر آن مرتب نمی‌گردد.

فرع دوم – رضاع

مادۀ ۲۲۹:

اجرت شیر دادن طفل بذمـۀ شخـصی اسـت کـه بـه ادای نفقـه وی مکلف است. این اجرت به مقابل تغذیه طفل پرداخته می‌شود.

مادۀ ۲۳۰:

مادر تا وقتی‌که در قید نکاح زوج بــوده یا در عــدت طلاق رجعـی باشد، مستحق اجرت شیر دادن طفل نمی‌گردد.

مادۀ ۲۳۱:

هرگاه مادر طفلش را در خـلال عدت طلاق بائن یا بعد از تکمیل آن شیر بدهد، مستحق اجرت می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۲۳۲:

مادر بیش از دو سال، مستحق اجرت شیر دادن طفل نمی‌گردد.

مادۀ ۲۳۳:

هرگاه زن دیگری بدون اجرت یا به اجرت کمتر از آنچه مادر مطالبه می‌نماید، به شیر دادن طفل حاضر شود، مادر مستحق اجرت شیر دادن نمی گردد.

مادۀ ۲۳۴:

اجرتی‌که نسبت شیر دادن برای مادر تعیین گردیده، به علت وفات پدر طفل ساقط نشده، از ترکه متوفی مثل سایر دیون پرداخته می‌شود.

مادۀ ۲۳۵:

زنی‌که طفلی را قبل از تکمیل مدت دو سال از تولد وی شیر بدهد، مادر رضاعی طفل و شخصی‌که به سبب مقاربت او شیر به وجود آمده باشد، پدر رضاعی وی محسوب شده و احکام مندرج مادۀ (۸٤) این قانون بر آن تطبیق می‌گردد.

فرع سوم – حضانت

مادۀ ۲۳۶:

(۱) حضانت عبارت از حفاظت و پرورش طفل است در مدتی‌که طفل به حفاظت و پرورش زن محتاج باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) حضانت حق اشخاصی است که به اساس این قانون تنظیم گردیده است.

مادۀ ۲۳۷:

مادر نسبی در خلال زوجیت و بعد از تفریق به حفاظت و پرورش طفل حق اولیت دارد. مشروط بر اینکه واجد شرایط اهلیت حضانت باشد.

مادۀ ۲۳۸:

زنی‌که حضانت طفل را به عهده می‌گیرد باید عاقله، بالغه و امینه بوده که خوف ضیاع طفل نسبت عدم وارسی وی متصور نباشد و توان حفاظت و پرورش طفل را داشته باشد.

مادۀ ۲۳۹:

زنانی‌که حق حضانت طفل را دارند به ترتیب درجه استحقاق عبارت اند از:

۱- مادر، مادر مادر و یا بالاتر از آن.

۲ – مادر پدر.

۳ – خواهر اعیانی.

٤ – خواهر اخیافی.

٥ – خواهر علاتی.

٦ – دختر خواهر اعیانی.

۷ – دختر خواهر اخیافی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸ – دختر خواهر علاتی.

۹ – خاله اعیانی.

۱۰ – خاله اخیافی.

۱۱ – خاله علاتی.

۱۲ –خاله اعیانی پدر.

۱۳ – خاله اخیافی پدر.

۱٤ – خاله علاتی پدر.*

۱۵ – عمه مادر.

۱٦ – عمه پدر.

مادهٔ ۲۴۰:

هرگاه اشخاص مندرج مادهٔ (۲۳۹) این قانون وجود نداشته یا فاقد شرایط اهلیت حضانت باشند، حق حضانت به عصبات طفل به ترتیب میراث انتقال می‌نماید.

مادهٔ ۲۴۱:

هرگاه اشخاص مندرج مواد (۲۳۹ و ۲٤۰) این قانون وجود نداشته یا فاقد شرایط اهلیت حضانت باشند، طفل جهت حفاظت پرورش به نزدیک ترین محرم از ذوی الارحام وی به ترتیب درجه استحقاق، به اشخاص ذیل سپرده می‌شود:

۱ – پدر مادر.

---

* ایزاد در مادهٔ ۲۳۹ در بخش تعدیلات آمده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – برادر اخیافی.

۳ – پسر برادر اخیافی.

٤ – کاکای اخیافی.

٥ – مامای اعیانی.

٦ – مامای علاتی.

۷ – مامای اخیافی.

دختر کاکا، دختر عمه، دختر ماما و دختر خاله در صورتی‌که طفل پسر باشد، همچنان پسر کاکا، پسر عمه، پسر ماما و پسر خاله در صورتی‌که طفل دختر باشد، حق حضانت وی را ندارد.

مادۀ ۲۴۲:

هرگاه بیش از یک نفر حق حضانت طفل را داشته باشند، محکمه می‌تواند هر کدام را که بیشتر به مصلحت طفل باشد، انتخاب نماید.

مادۀ ۲۴۳:

هر گاه حق حضانت به سببی از اسباب قانونی ساقط گردد، با از بین رفتن سبب مذکور، این حق دوباره اعاده می‌گردد.

مادۀ ۲۴۴:

اجرت حضانت غیر از اجرت رضاع و نفقه بوده و پدر طفل به پرداخت آن مکلف می‌باشد. در صورتی‌که طفل مالک دارائی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شخصی باشد، این اجرت از دارائی وی پرداخته می‌شود. مگر این‌که پدر تبرعاً آن‌را بپردازد.

مادهٔ ۲۴۵:

(۱) مادر تا وقتی‌که در قید نکاح یا عدت طلاق رجعی زوج باشد، مستحق اجرت حضانت نمی‌گردد.

(۲) در صورتی‌که در عدت طلاق بائن بوده یا با شخصی که محرم طفل است ازدواج کرده و یا معتده او باشد، مستحق اجرت حضانت می‌گردد.

مادهٔ ۲۴۶:

هر گاه شخص مکلف به پرداخت اجرت حضانت، معسر بوده و یکی از محارم حضانت طفل را تبرعاً به عهده گیرد، حاضنه مخیر است که حضانت را بدون اجرت بعهده گرفته و یا او را به متبرع واگذار شود.

مادهٔ ۲۴۷:

هر گاه شخص مکلف به پرداخت اجرت حضانت، موسر بوده و طفل نیز مالک دارائی باشد، طفل در مقابل اجرت مثل، به مادر تسلیم می گردد. گرچه این اجرت از دارائی صغیر پرداخته شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۲۴۸:

هرگاه زوجه ناشزه گردد و سن طفل از پنج سـال متجـاوز باشـد، محکمه مـی توانـد طفـل را بـه هـر یـک از زوجـین کـه بیـشتر بـه مصلحت طفل باشد، تسلیم نماید.

مادۀ ۲۴۹:

مدت حضانت پسر با سن هفت و از دختر با سن (۹) سالگی تمـام خاتمه پیدا می‌کند.*

مادۀ ۲۵۰:

محکمه می‌تواند مدت حـضانت منـدرج مـادۀ (۲٤۹) ایـن قـانون را تمدید نماید. مشروط بر این‌که مدت تمدید شده از دو سال تجـاوز نکند. *

مادۀ ۲۵۱:

هرگاه ثابت گردد شخصی‌که حضانت طفل را به عهده دارد گرچـه پدر وی نیز باشد، به مصلحت طفل تمام نمی‌شود، محکمه می‌تواند طفل را جهت حفاظـت و پـرورش بـه شخـصی‌کـه بـه درجـه دوم مستحق حضانت است، تسلیم نماید.*

---

* به ضمیمۀ شماره (۳) در بخش تعدیلات مراجعه شود.

* ایزاد در مادۀ ۲۵۱ در بخش تعدیلات مراجعه شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۲۵۲:

مادر تا وقتی‌که در قید نکاح یا عدت باشد، نمی‌تواند بدون اجازه پدر، طفل را با خود به سفر ببرد.

مادۀ ۲۵۳:

حاضنه غیر از مادر نمی‌تواند بدون اجازه ولی، طفل را باخود به سفر ببرد.

مادۀ ۲۵۴:

پدر طفل نمی‌تواند در خلال مدت حضانت بدون اجازه حاضنه، طفل را با خود به سفر ببرد.

مادۀ ۲۵۵:

زنی‌که شوهر نداشته و نتواند تأمین معیشت نماید، نفقه وی را ولی محرمش تا وقتی می‌پردازد که مشارالیها در مسکن ولی محرم مذکور سکونت داشته باشد.

فرع چهارم – انفاق

جزء اول – نفقه اولاد

مادۀ ۲۵۶:

نفقه با تمام انواع آن در قسمت پسر صغیر تا وقت توان کسب و کار و در قسمت دختر صغیره تا وقت ازدواج بدوش پدر می‌باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۲۵۷:

نفقه پسر کبیر که توان کسب و کار را نداشته و فقیر باشد، همچنان نفقه دختر کبیرهٔ فقیره تا وقت ازدواج بدوش پدر وی می‌باشد.

مادهٔ ۲۵۸:

(۱) مصارف نفقه پسر یا دختر صاحب کسب و کار در صورت کفایت از عوایدشان تأمین گردیده و در صورت عدم کفایت بقیه نفقه از طرف پدر تکمیل می‌گردد.

(۲) هر گاه عواید کسب و کار اولاد بیشتر از مصارف نفقهٔ شان باشد، مقدار اضافی از طرف پدر ذخیره شده بعد از بلوغ به آنها مسترد می‌گردد.

مادهٔ ۲۵۹:

هرگاه پدر توان پرداخت نفقه اولاد خود را نداشته و از کسب و کار نیز عاجز باشد، مکلفیت نفقه اولاد به ولی بعد از پدر انتقال می‌نماید.

مادهٔ ۲۶۰:

هر گاه پدر معسر بوده و از کسب و کار عاجز نباشد، پرداخت نفقه اولاد از ذمه وی ساقط نمی‌گردد. درین صورت ولی‌ای که بعد از پدر قرار دارد، مکلف به پرداخت نفقه اولاد بوده، حین یسار پدر مصارف نفقه را از وی مطالبه می‌نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۲۶۱:

طفلی‌که پدرش وجود نداشته و مالک دارائی مشخصی نباشد در حالی‌که اقارب طفل مرکب از اصول و حواشی باشد، نفقه وی به ترتیب آتی پرداخته می شود:

۱ - در صورتی‌که تنها اصول و یا حواشی وارث طفل باشد. اصول خواه وارث طفل گردد یا نه، مکلف به پرداخت نفقه می-باشد.

۲ - در صورتی‌که اصول و حواشی مشترکاً وارث طفل باشند، نفقه به تناسب سهم میراث هر کدام پرداخته می‌شود.

مادۀ ۲۶۲:

پدر مکلف به پرداخت نفقۀ زوجه پسرش نمی‌باشد، مگر این‌که قبلاً به آن تعهد نموده باشد. درین‌صورت پدر حین یسار مصارف نفقه را از وی مطالبه می‌نماید.

مادۀ ۲۶۳:

زوجین می‌توانند در مورد مصارف نفقه اولاد شان صلح نمایند. هرگاه صلح به کمتر از نفقه لازمه صورت گرفته باشد، پدر مکلف به تکمیل نفقه بوده و در صورت صلح به مقدار بیشتر از نفقه لازمه و وجود تفاوت فاحش، پدر به پرداخت مقدار اضافی مکلف گردانیده نمی‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جزء دوم – نفقه آبا و اقارب

مادۀ ۲۶۴:

نفقۀ والدین، اجداد و جداتی‌که فقـیر باشنـد خواه توان کسب و کار را داشته باشند یا نه، بدوش فــرزندیست کـه موسـر باشـد خـواه فرزند پسر باشد یا دختر، صغیر باشد یا کبیر.

مادۀ ۲۶۵:

نفــقه شخص فقیــر که به علت مریضی جسمی یا عــقلی و عصـبی توان کسب و کار را نداشته باشد، به تنـــاسب ســهم ارث بدوش اقارب موسر می باشد.

مادۀ ۲۶۶:

به استثنای نفــقه اصول و فروع، نفقه با اختلاف دین ســاقط مـی-گردد.

مادۀ ۲۶۷:

نفقۀ اقارب از تاریخ مطالــبه آن لازم می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرع پنجم – ادارۀ اموال

جزء اول – ولایت

مادۀ ۲۶۸:

(۱) ولایت امـوال اولاد ناقص اهلیت، به درجۀ اول به پدر و ثانیاً به جد صحیح، تعلق می‌گیرد. مشروط بر این‌که از طـرف پـدر وصـی تعیین نگردیده باشد.

(۲) درین‌صورت ولی و وصی نمی‌توانند، بدون اجـازۀ محکمـۀ بـا صلاحیت از سرپرستی امـوال وی کناره‌گیری نمایند.

مادۀ ۲۶۹:

ولـی وقتی می‌تواند از حقوق متعلق به ولایت استفاده نماید که واجد اهلیت کامل در مورد استفاده از عین حقوق متعلق به امـوال خود باشد.

مادۀ ۲۷۰:

ولی به منظور اداره و سرپرسـتی امــوال اشـخاص تحت ولایـت خـــود، می‌تواند مطابق بـه احکام مندرج این قانون تصرف نماید.

مادۀ ۲۷۱:

هرگاه به اشخاص ناقص اهلیت مالی تبرع گردیـده و چنـان شـرط گذاشته شده باشــد که مـال مذکور تحـت ولایـت ولـی قـرار داده نشود، استثناءً چنین مـال از تحت ولایت ولی خـارج سـاخته مـی‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۲۷۲:

ولـی نمی‌تـواند امـوال اشخاص تحت ولایت خود را بدون اجــازهٔ محکمهٔ با صلاحیت به احدی تبرع نماید.

مادهٔ ۲۷۳:

(۱) ولی نمی‌تواند بدون اجازهٔ محکمه با صلاحیت در امــوال غیـر منقول اشخـاص تحـت ولایت خـود چــنان تـصـرفـات نمایـد کـه نفــع خـود، ولی یا زوجه یـا اقارب شان تـا درجـهٔ چهـارم در آن مـضمر باشد.

(۲) همچنان ولی نمی‌تواند امـوال غیر منقول اشخاص تحت ولایـت خود را در عوض دینی‌که بر ذمه ولی باشد به رهن بگذارد.

مادهٔ ۲۷۴:

پـدر نمی‌تواند بـدون اجـازه محکمـه بـا صـلاحیت در امـوال غیـر منقول، تجارتــخانه و اوراق و اسـناد مالی و بهادار اشخاص تحت ولایت خود که بـیش از بیـست هـزار افغـانی قیمـت داشـته باشـد، تصرف نـماید. در همـچو موارد محکمه از اصدار حکـم مبــنی بـر جواز تـصرف وقتی امتناع مــی‌ورزد، که تـصرف پـدر در امــوال اشــخاص تحت ولایت سبب اتلاف و یا غبن بـیش از خمـس قیمـت مال مذکورگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۲۷۵:

هرگاه مورث شخص ناقص اهلیت به عدم تصرف ولی در اموال موروثه وصیت نموده باشد، ولی نمی‌تواند بدون اجازه و نظارت محکمه با صلاحیت در آن تصرف نماید.

مادهٔ ۲۷۶:

ولی نمی‌تواند در اموال اشخاص تحت ولایت خود بدون اجازهٔ محکمهٔ با صلاحیت تصرفات ذیل را به عمل آرد:

۱ – قرض دادن یا قرض گرفتن.

۲ – اجاره دادن به مدتی که بعد از رسیدن به سن رشد دوام نماید.

۳ – دوام دادن به تجارتی‌که به شخص ناقص اهلیت تعلق بگیرد.

٤ – قبول نمودن هبه یا وصیتی که توام با تعهدات معین باشد.

مادهٔ ۲۷۷:

(۱) هرگاه صغیر به سن (١٦) سالگی رسیده باشد، ولی می-تواند به اجازه محکمه صلاحیت مبلغی را برای تجارت به - دسترس وی بگذارد.

(۲) اذن به تجارت، خواه مطلق باشد یا مقید، با وفات یا عزل ولی از بین نمی‌رود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۲۷۸:

تصرفات صغیر ماذون در حدودی‌که محکمۀ با صلاحیت در اموال وی مجاز قرار داده است، به منزلۀ تصرف شخصی است که به سن رشد رسیده باشد.

مادۀ ۲۷۹:

پدر می‌تواند عقدی را به اسم شخص تحت ولایت خویش به حساب خود یا شخص دیگری انجام دهد. مگر این‌که قانون خلاف آن حکم کرده باشد.

مادۀ ۲۸۰:

پدر کلان نمی‌تواند بدون اجازۀ محکمۀ با صلاحیت در مورد اموال شخص تحت ولایت خود تصرف یا صلح مبنی بر ضرر نموده یا از تأمینات آن انصراف و یا در تأمینات تقلیل به عمل آرد.

مادۀ ۲۸۱:

ولی مکلف است فهرست مکمل اموال متعلق به شخص تحت ولایت خود را در ظرف دو ماه از آغاز ولایت یا از تاریخی‌که شخص تحت ولایت، مالک دارائی گردیده است، ترتیب نموده و به ادارۀ مربوط محکمۀ با صلاحیت تسلیم نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۲۸۲:

ولی می تواند از مـال شخص تحت ولایتش نفقهٔ خود و یا شـخص دیگری را تأمین نماید. مشروط بر اینکه قانوناً نفقه شـان در مـال شخص مذکور لازم دانسته شود.

مادهٔ ۲۸۳:

هرگاه سن شخص تحت ولایت به هجده سال تمام بــرسد، ولایـت ولـی به انــجام می‌رسد، مگر ایـن‌کـه بــه سببی از اسـباب حجـر محکمهٔ بـا صلاحیت بــه دوام آن حکم نموده باشد.

مادهٔ ۲۸۴:

هرگاه نسبت سوء تصرف ولی ضرری به امـوال شخص تحت ولایت متوجه باشد، محکمه مـی‌توانـد ولایـت ولـی را سـلب و یـا صلاحیت او را محدود سازد.

مادهٔ ۲۸۵:

هرگاه ولی غایب شناخته شده یا به مدت بیش از یـک سـال حـبس محکوم گردد، محکمه به تعطیل ولایت وی حکم صادر می‌نماید.

مادهٔ ۲۸۶:

در صورتی‌که ولایت ولی طبق مواد (۲۸٤، ۲۸٥) این قـانون سـلب، محدود و یا معطل قرار داده شده باشد، با رفع اسـباب موجبـه آن حق ولایت مجدداً به قرار محکمهٔ با صلاحیت اعاده می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۲۸۷:

پدر از خسارات ناشی از خطای فاحش خود بر اموال شخص تحت ولایت مسئولیت دارد. مسئولیت پدر کلان درین مورد عین مسئولیت وصی می‌باشد.

مادهٔ ۲۸۸:

ولی یا ورثهٔ او مکلف اند اموال شخص تحت ولایت را حین رسیدن او به سن رشد، به وی تسلیم نماید. و در صورت تصرف، قیمت مال را طبق نرخ روز به وی بپردازد.

جزء دوم – وصایت

اول – تعیین وصی

مادهٔ ۲۸۹:

وصی باید شخص عادل، با کفایت و واجد اهلیت کامل بوده با شخصی‌که تحت وصایت او قرار می‌گیرد دین مشترک داشته باشد.

مادهٔ ۲۹۰:

اشخاص ذیل وصی تعیین شده نمی‌توانند:

۱- شخصی‌که به حکم قطعی محکمه به جرم منافی آداب عامه یا عفت محکوم به جزاء شده باشد.

۲- شخصی‌که شهرت بد داشته یا مدرک مشروع برای تأمین معیشت نداشته باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳- شخصی‌که به حکم قطعی محکمه محکوم به افلاس شده و حیثیت او اعاده نشده باشد.

٤ – شخصی‌که قبلاً از ولایت یا وصایت شخص دیگری به حکم قطعی محکمه عزل شده باشد.

٥ – شخصی‌که از طرف پدر یا جد قبل از وفات از حق وصایت کتباً محروم ساخته شده باشد.

٦ – شخصی‌که خودش یا یکی از اصول، فروع یا زوجه اش با شخص ناقص اهلیت منازعهٔ قضائی داشته یا چنان اختلاف فامیلی موجود باشد که به اساس آن مصلحت شخص ناقص اهلیت مختل گردد.

دوم – وصی اختیاری

مادهٔ ۲۹۱:

(۱) پدر می تواند برای اولاد ناقص اهلیت یا حمل ثابت در بطن، وصی تعیین نماید. همچنان شخص متبرع می‌تواند در حالت مندرج مادهٔ (۲۷۱) این قانون وصی اختیار نماید.

(۲) اختیار وصی در چنین موارد توسط وصایت خط رسمی یا عرفی صورت می‌گیرد که به خط و امضای پدر یا متبرع باشد و یا از امضا و یا شصت شان در چنین اسناد تصدیق بعمل آمده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۲۹۲:

پدر و متبرع می توانند در مورد اختیار وصی از تصمیم شان رجوع نمایند.

مادهٔ ۲۹۳:

شخصی‌که وصایت را در حین حیات موصی قبول کرده باشد، نمی‌تواند از آن منصرف گردد. مگر این‌که انصراف از وصایت را قبلاً به ارادهٔ خود منوط ساخته باشد.

مادهٔ ۲۹۴:

رد وصایت باید حین حیات موصی صورت گرفته و به اطلاع وی رسانیده شود.

مادهٔ ۲۹۵:

شخصی‌که وصایت را طبق احکام مندرج مادهٔ (۲۹٤) این قانون رد نموده است، قبولی وی بعد از وفات موصی اعتبار ندارد.

مادهٔ ۲۹۶:

اختیار وصی وقتی نافذ شمرده می‌شود که از طرف محکمهٔ با صلاحیت تائید شده باشد.

سوم - وصی قضائی

مادهٔ ۲۹۷:

هرگاه برای شخص ناقص اهلیت یا حمل ثابت در بطن وصی اختیاری موجود نباشد، محکمه وصی تعیین می‌نماید. وصایت

(c) ketabton.com: The Digital Library

برای حمل ثابت در بطن بعد از وضع حمل برای مولود نیز نافذ است. مگر این‌که محکمه وصی جدیدی را عوض وی تعیین کرده باشد.

مادهٔ ۲۹۸:

(۱) محکمه می‌تواند حین ضرورت برای شخص ناقص اهلیت بیش از یک وصی تعیین نماید. در صورت تعدد وصی، اوصیا نمی-توانند در اموال شخص تحت وصایت شان منفرداً تصرف نمایند، مگر این‌که همچو تصرف کاملاً به مصلحت ناقص اهلیت باشد.
(۲) حین اختلاف نظر بین اوصیا تجویزی‌که از طرف محکمه اتخاذ می‌گردد، قابل تعمیل می‌باشد.

مادهٔ ۲۹۹:

محکمه در حالات ذیل وصی خاص و مؤقت تعیین می‌نماید:
۱- در صورتی‌که مصلحت شخص ناقص اهلیت با مصلحت وصی، زوج وی یا یکی از اصول و فروع وصی و یا با مصلحت اشخاصی‌که وصی نماینده قانونی شان می‌باشد، متصادم واقع گردد.
۲- در صورتی‌که به شخص ناقص اهلیت مالی تبرع گردیده و چنان شرط گذاشته شده باشد که مال مذکور تحت ولایت ولی قرار داده نشود.
۳- در صورتی‌که اجرای وصایت اوصاف خاصی را که وصی دایمی فاقد آنست ایجاب نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۳۰۰:

محکمه در حالات ذیل وصی مؤقت تعیین می نماید:

۱ – در صورتی‌که محکمه ولایت ولی را متوقف نموده و شخص ناقص اهلیت ولی دیگری نداشته باشد.

۲ – در صورتی‌که وصایت به تقاضای خود وصی متوقف شده باشد.

۳ – در صورتی‌که عوامل مؤقت مانع اجرای وصایت گردیده باشد.

مادۀ ۳۰۱:

محکمه می‌تواند برای حل و فصل دعاوی مربوط به شخص ناقص اهلیت وصی خصومت تعیین نماید، گرچه شخص ناقص اهلیت مالک دارائی نباشد.

مادۀ ۳۰۲:

وصی می تواند در تمام مواردی‌که صلاحیت اجرای وصایت را دارد. شخص دیگری را به حیث وکیل تعیین نماید. وکیل با وفات وصی یا شخص تحت وصایت معزول شناخته می‌شود.

مادۀ ۳۰۳:

وظایف اشخاص مندرج مواد (۲۹۹،۳۰۰، ۳۰۱) این قانون که به حیث وصی تعیین گردیده اند وقتی خاتمه پیدا می‌کند، که موضوع

(c) ketabton.com: The Digital Library

وصایت انجام یافته و یا مدت معینه وصایت منقضی گردیده باشد.

چهارم - مکلفیت های وصی

مادهٔ ۳۰۴:

وصی نمی‌تواند بدون اجازهٔ محکمه با صلاحیت در اموال شخص تحت وصایت تصرفات ذیل را به عمل آرد:

۱ - خرید و فروش، مقایضه، شراکت، رهن، قرض دادن و هر نوع تصرف دیگری‌که موجب انتقال ملکیت یا اثبات حق عینی گردد.

۲ - حواله دادن دینی‌که شخص ناقص اهلیت بذمهٔ شخص دیگری دارد و یا قبول حوالهٔ دین علیه او.

۳ - گذاشتن اموال به منظور بهره برداری و تصفیهٔ حسابات مربوط به آن یا قرض گرفتن به حساب شخص ناقص اهلیت.

٤ - اجاره دادن اموال غیر منقول شخص ناقص اهلیت برای مدت بیش از سه سال، در صورتی‌که اموال غیر منقول زمین زراعتی و مدت بیش از یک سال در صورتی‌که اموال غیر منقول عمارت باشد.

۵- اجاره دادن اموال غیر منقول

شخص ناقص اهلیت برای مدتی‌که بعد از رسیدن به سن رشد تا یکسال دوام نماید.

٦ - قبول یا رد تبرعاتی‌که مشروط به شرط باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷ - پرداخت نفقهٔ اشخاصی‌که نفقهٔ آن‌ها بر ذمهٔ شخص ناقص اهلیت لازم است، مگر این‌که نفقهٔ لازم به حکم قطعی محکمه ثابت گردیده باشد.

۸ - صلح و حکمیت.

۹ - ایفای تعهدات که بر متروکه و یا بر ذمهٔ شخص ناقص اهلیت ثابت باشد، مگر این‌که حکم قطعی محکمه در مورد صادر گردیده باشد.

۱۰ - اقامهٔ دعاوی، مگر این‌که در تاخیر آن ضرر و یا ضیاع حقوق شخص ناقص اهلیت متصور باشد.

۱۱ - انصراف از حقوق دعاوی و یا قناعت به چنان احکام محکمه که قابل اعتراضات عادی باشد، یا انصراف از چنین اعتراضات بعد اقامهٔ آن و اقامهٔ اعتراضات غیر عادی در برابر احکام محکمه.

۱۲ - انصراف از تأمینات یا تقلیل آن که به ضرر ناقص اهلیت تمام شود.

۱۳ - اجارهٔ اموال شخص ناقص اهلیت برای خود، زوج یا یکی از اقارب شان تا درجهٔ چهارم و یا برای کسی که وصی نائب وی باشد.

۱٤ - پرداخت مصارف ازدواج شخص ناقص اهلیت.

۱۵ - پرداخت مصارف تعلیمی و یا پرداخت چنان مصارفی‌که شخص ناقص اهلیت در اجرای شغل معین به آن ضرورت دارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۳۰۵:

(۱) وصی مکلف است تماماً عایدات نقدی شخص تحت وصایت خود را بعد از وضع مصارف نفقه و مصارف متفرقه‌ای‌که از طرف محکمه تعیین گردیده است، به حساب امانت محکمه یا بانکی که از طرف محکمه معرفی شده، به نام وی به ودیعت بگذارد.

(۲) همچنان وصی باید تمام اشیاء از قبیل اوراق بهادار، زیورات، جواهرات و امثال آن را حسب لزوم دید محکمه به ودیعت بگذارد. این اجراآت وصی باید در ظرف (۱۵) روز از تسلیمی عواید و اشیاء متذکره صورت گیرد.

(۳) وصی نمی‌تواند آنچه را که در بانک به ودیعت گذاشته بدون اجازه محکمه اخذ نماید.

مادهٔ ۳۰۶:

وصی مکلف است دعاوی را که علیه شخص ناقص اهلیت اقامه می گردد، توام با اجراآت مربوط به آن، به اطلاع محکمه رسانیده و اوامر محکمه را در مورد پیروی نماید.

مادهٔ ۳۰۷:

وصی مکلف است صورت حساب سالانه را با اسناد متعلق به آن، قبل از آغاز سال جدید به محکمه مربوط تقدیم نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۳۰۸:

هرگاه دارائی شخص تحت وصایت بیش از ده هزار افغانی نباشد، محکمه می‌تواند وصی را از ترتیب و تقدیم صورت حساب لازمه معاف نماید.

مادهٔ ۳۰۹:

هرگاه شخص دیگری به عوض وصی تعیین گردد، وصی مکلف است در ظرف سی روز از ختم وصایت صورت حساب متعلق به اموال شخص تحت وصایت خود را ترتیب و به محکمه تقدیم نماید.

مادهٔ ۳۱۰:

اجرای وصایت بدون اجرت می‌باشد. محکمه استثناً می تواند پرداخت اجرت یا مکافات را در برابر عمل معین بنابر مطالبه وصی امر نماید. مگر پرداخت اجرت برای مدت قبل از مطالبه به هیچ صورت جواز ندارد.

پنجم – ختم وصایت

مادهٔ ۳۱۱:

وظیفهٔ وصی در حالات ذیل ختم می‌گردد:

۱ – وفات شخص ناقص اهلیت.

۲ – رسیدن شخص ناقص اهلیت به سن هجده سالگی، مگر این‌که به اساس قرار محکمه، قبل از سن هجدسالگی، به دوام وصایت

(c) ketabton.com: The Digital Library

امر شده باشد. اینکه شخص ناقص اهلیت حین رسیدن به سن مذکور معتوه یا مجنون باشد.

۳ – اعادهٔ مجدد ولایت ولی.

٤ – ختم عملیکه وصی خاص غرض اجرای آن تعیین گردیده است.

٥ – عزل وصی یا قبول استعفای وی.

٦ – فقدان اهلیت قانونی وصی یا غیاب و یا وفات وی.

مادهٔ ۳۱۲:

وصی در حالات ذیل عزل می‌گردد:

۱– هرگاه سببی از اسباب حرمان وصایت مندرج مواد (۲۸۹،۲۹۰) این قانون موجود گردد.

۲ – اگر در ادارهٔ اموال شخص ناقص اهلیت اهمال یا سوء تصرف نماید، یا اینکه در عدم عزل وصی مصلحت وی به خطر مواجه باشد.

مادهٔ ۳۱۳:

وصی مکلف است در خلال سی روز از ختم وصایت اموال تحت ادارهٔ خود را با صورت حساب و اسناد متعلق به آن به قایم مقام یا خود شخص ناقص اهلیت که به سن رشد رسیده باشد و یا در صورت وفات وی به ورثهٔ شخص ناقص اهلیت تسلیم نماید و پس از تسلیمی، صورت حساب و تسلیمی اموال را به ادارهٔ محکمهٔ مربوط تقدیم نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۳۱۴:

هرگاه وصی وفات نماید یا محجور علیه واقع گردد و یا غایب شناخته شود، ورثه یا شخص قایم مقام او به تسلیمی اموال و تقدیم صورت حساب آن مکلف می‌گردد.

مادهٔ ۳۱۵:

محکمه می‌تواند به اثر مطالبهٔ وصی تسلیمی تمام و یا قسمتی از اموال تحت وصایت را غرض اداره به خود شخص ناقص اهلیت که به سن (۱٦) سالگی رسیده باشد اجازه دهد، در صورت رد مطالبه، وصی نمی‌تواند قبل از گذشتن یکسال از قرار نهائی محکمه مطالبهٔ خود را مجدداً به محکمه تقدیم نماید.

مادهٔ ۳۱۶:

تعهد یا ابراء شخص ناقص اهلیت که به سن رشد رسیده باشد، به منفعت وصی وقتی اعتبار دارد که وصی صورت حساب نهائی مربوط به اموال وی را قبلاً ترتیب و تقدیم نموده باشد.

مادهٔ ۳۱۷:

(۱) شخص ناقص اهلیت که ماذون به ادارهٔ اموال باشد، مکلف است صورت حساب سالانهٔ اموال را به محکمهٔ مربوط تقدیم نماید. محکمه نظر وصی را حین رسیدگی حساب اخذ می‌نماید.
(۲) همچنان محکمه می‌تواند امر دهد تا عواید خالص سالانهٔ شخص ماذون به حساب امانت خود محکمه یا یکی از آنها طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

پس انداز به ودیعت گذاشته شود. دراین صورت ماذون نمی-تواند بدون اجازه محکمه از آن استفاده نماید.

مادۀ ۳۱۸:

هرگاه شخص ماذون به اداره اموال مخالف احکام مندرج مادۀ (۳۱۷) این قانون اجرآات نموده یا در ادارۀ خود سوء تصرف نماید و یا اسبابی موجود گردد که از رهگذر دوام تصرف شخص ماذون اموال تحت ادارۀ وی مواجه به ضرری باشد، محکمه می‌تواند بر حسب صوابدید خود یا به اثر مطالبه څارنوال یا یکی از اشخاص ذیعلاقه پس از استماع دلایل شخص ماذون، اجازه داده شده را محدود و یا سلب نماید.

جزء سوم – حجر

مادۀ ۳۱۹:

(۱) شخص بالغ به سبب جنون، معتوهیت، سفاهت یا غفلت وی در ادارۀ اموال محکوم به حجر گردیده و تا وقتی دوام می‌کند که محکمه به رفع آن حکم ننموده باشد.
(۲) محکمه برای ادارۀ اموال شخص محجور علیه، مطابق به احکام مندرج این قانون قیم تعیین می‌نماید.

مادۀ ۳۲۰:

مصارف مربوط به سرپرستی محجور علیه، بر سایر مصارف مقدم می‌باشد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۳۲۱:

(۱) هرگاه محکمه به سبب سفاهت یا غفلت شخصی را در اداره اموال به حجر محکوم نموده باشد. می تواند اداره قسمتی از اموال را توسط محجور علیه مجاز قرار دهد.

(۲) در صورت فوق احکام مربوط به ناقص اهلیت که ماذون به ادارۀ اموال باشد، تطبیق می‌گردد.

مادۀ ۳۲۲:

شرایط مندرج مواد (۲۸۹،۲۹۰) این قانون در مورد قیم اعتبار داشته و سایر احکام مربوط به وصی نیز در مورد وی قابل تطبیق می‌باشد.

جزء چهارم - غایب و مفقود

مادۀ ۳۲۳:

هرگاه شخص واجد اهلیت قانونی مدت یکسال و یا بیشتر از آن غایب بوده و در اثر آن مصالح وی متأثر گردد. محکمه در حالات ذیل از طرف او وکیل تعیین می‌نماید:

۱ - در صورتی‌که مفقودالاثر بوده حیات و وفات وی معلوم نباشد.

۲ - در صورتی‌که محل سکونت یا اقامتگاه وی در خارج از افغانستان معلوم نبوده و ادارۀ امور مربوط یا نظارت بر اجراآت قایم مقام از جانب شخص غایب ناممکن باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۳۲۴:

هرگاه شخص غایب قبلاً وکیل عام و تام برای خود گماشته باشد و وکیل مذکور واجد تمام شرایط مربوط به وصی باشد، محکمه وکالت او را تائید و در غیر آن شخص دیگری را به حیث وکیل تعیین می‌نماید.

مادۀ ۳۲۵:

تمام احکام مربوط به وصی در مورد وکیل شخص غایب نیز قابل تطبیق است.

مادۀ ۳۲۶:

(۱) هرگاه شخصی‌که بیش از چهار سال مفقود گردیده و غالباً هلاک وی متصور باشد. چنین شخص به حکم محکمۀ با صلاحیت متوفی شناخته می‌شود و در سایر موارد تشخیص مدتی‌که بعد از آن شخص مفقود متوفی شناخته می‌شود، مفوض برای محکمه می باشد.

(۲) محکمه در معلوم نمودن حیات و وفات شخص مفقود از وسایل ممکنه استفاده می‌نماید.

مادۀ ۳۲۷:

هرگاه به وفات شخص مفقود طبق احکام مندرج مادۀ (۳۲٦) این قانون حکم شده باشد، زوجه وی بگذشتاندن عدت وفات مکلف

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوده و تمام متروکهٔ وی بین ورثه‌ای که حین اصدار حکم به وفات مستحق میراث شناخته شوند، تقسیم می‌گردد.

مادهٔ ۳۲۸:

حالت غیاب وقتی ختم می گردد که اسباب موجبهٔ آن از بین رفته و یا شخص غایب وفات نماید یا اینکه شخص غایب، به حکم محکمه با صلاحیت متوفی شناخته شده باشد.

جزء پنجم - مساعدت قضائی

مادهٔ ۳۲۹:

هرگاه شخص کر و گنگ یا کور و کر یا کور و گنگ بوده و نتواند اراده خود را طور صحیح ابراز نماید، محکمه می‌تواند به چنین شخص جهت معاونت در تصرفات مندرج مادهٔ (۳۰٤) این قانون مساعد قضائی تعیین نماید.

مادهٔ ۳۳۰:

احکام مندرج مادهٔ (۳۰۳) این قانون بر مساعد قضائی تطبیق می گردد.

جزء ششم - نظارت

مادهٔ ۳۳۱:

(۱) محکمه می‌تواند غرض مراقبت اجراآت وصی، قیم و وکیل از غایب، شخصی را به حیث ناظر تعیین نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناظر مکلف است در صورت ایجاب مصلحت، محکمه و یا څارنـوال مـربوط را از جریان امور مطلع گرداند.

(۲) نایب و یا وکیل مکلف است تـا بـه استیـضاح نـاظر در مـورد اداره امـوال و تـحقق اسناد و اوراق مربوط آن جواب دهـد.

(۳) در صورتی‌که نایب یا وکیـل موجـود نباشـد، نـاظر از محکمـه مربوط تعیین نایب یا وکیل جدیدی را تقاضا می‌نماید.

(٤) تا زمـان تعیین نـایب و یـا وکـیل، نـاظر بـه اجـرای امـوری اقدام می‌نماید که در تـأخیر آن ضرر متصور باشد.

مادهٔ ۳۳۲:

در مورد تعیین، عزل، اسـتعفاء، اجـرت و مـسئولیت نـاظر، احکـام متعلق به نایب و یا وکیل تطبیق می‌گردد.

مادهٔ ۳۳۳:

هرگاه اسباب موجبه نظارت از بین برود، محکمه بـه وظیفـهٔ نـاظر خاتمه می‌دهد.

جزء هفتم – مؤیدات

مادهٔ ۳۳۴:

(۱) هرگاه وصی در وظایفی‌که طبق احکام این قانون به اجرای آن مکلف باشد، مرتکب قصوری گردیـده یـا دراجـرای قـرار صـادرهٔ محکمه اهـمال ورزد، محکمه می‌تواند بـا در نظـر گـرفتن جزاهـای پیش بینی شـدهٔ قانون جزاء، وصی را بـه جریمهٔ نقدی کـه از ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

هزار افغانی متجاوز نباشد یا محرومیت از کل اجرت یا قسمتی از آن و عزل یا به‌یکی از آن‌ها محکوم نماید.

(۲) در صورتی‌که وصی امور مستلزم مجازات فوق را بدون این‌که شخص ناقص اهلیت متضرر گردد، جبران یا اعذار مقنعه نزد محکمه ارائه نماید. محکمه می‌تواند به برائت وی یا تخفیف مجازات مندرج این ماده حکم نماید.

مادهٔ ۳۳۵:

هرگاه نایب وظایفی را که طبق احکام مندرج این قانون به اجرای آن مکلف می‌باشد اخلال نموده و به سبب آن خساره به شخص ناقص اهلیت وارد گردد. مسئولیت وی در جبران خساره تابع حدود مسئولیت وکیل به اجرت می‌باشد.

مادهٔ ۳۳۶:

احکام مندرج مواد (۳۳۵،۳۳٤)این قانون بر قیم، مساعد قضائی، وکیل از غایب و وصی خاص و وصی مؤقت تطبیق می‌گردد.

قسمت دوم- اشخاص حکمی

مبحث اول - احکام عمومی

مادهٔ ۳۳۷:

شخص حکمی، شخصیت معنویست که واجد اهلیت حقوقی بوده و بنابر اهداف معین به شکل مؤسسه، شرکت یا جمعیت تشکیل می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۳۳۸:

شخصیت حکمی دو نوع است:

۱ – شخصیت حکمی عام که شامل دولت، ارکان، ادارات فرعی یا شعبات مربوط به آن و تأسیسات عامه می‌باشد.

۲ – شخصیت حکمی خاص که ناشی از اراده افراد خصوصی بوده به شکل جمعیت ها، وقف، مؤسسات، شرکت های مدنی یا تجارتی و امثال آن به وجود آمده باشد، مگر این‌که قانون چنین شخصیت‌ها را عام قرارداده باشد.

مادهٔ ۳۳۹:

مجموع اشخاصی‌که واجد شرایط و عناصر لازمه یک شخصیت حکمی هستند، توسط قانون به حیث شخص حکمی شناخته شده می‌توانند.

مادهٔ ۳۴۰:

هر شخص حکمی دارای ممثل می باشد که از ارادهٔ آن نمایند گی می نماید.

مادهٔ ۳۴۱:

شخص حکمی دارای جمیع حقوقی است که توسط قانون تعیین گردیده، مگر حقوقی که منحصر به شخصیت حقیقی باشد.

مادهٔ ۳۴۲:

(۱) شخصیت حکمی دارای خصوصیات آتی می‌باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ – حقوق و وجایب مالی مستقل.

۲ – اهلیتی که در اساسنامه آن تحدید گردیده و قانون آن‌را مجاز دانسته باشد.

۳ – حق اقامه و دفع دعوی.

٤ – داشتن اقامتگاه مستقل و آن عبارت از محلی است که در آن‌جا اداره مرکزی آن واقع است.

(۲) شرکت‌هایی که مرکز اصلی آن در خارج بوده و شعبات آن در افغانستان مطابق به قانون اجازه داده شده باشد، مرکز ادارۀ آن نظر به قانون افغانستان عبارت است از محلی‌که در افغانستان ادارۀ فعالیت های آن قرار دارد.

مبحث دوم – وقف

مادۀ ۳۴۳:

وقف عبارت است از حبس مال از تصرف مالکانه و بذل منفعت آن به امور خیریه.

مادۀ ۳۴۴:

وقف، دارای شخصیت حکمی است که توسط اساسنامه تثبیت می گردد.

مادۀ ۳۴۵:

برای وارسی امور مربوط به وقف ادارۀ دولتی به نام اوقاف وجود دارد که عواید و مصارف آن‌را مطابق به شرایط لازمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وقـف بر وفق اساسنامهٔ آن، اداره و مراقبت می‌نماید. مگر این‌کـه قـوانین خـاص طور دیگری حـکم کـرده بـــاشد.

مادهٔ ۳۴۶:

وقف دارای حقـوق و وجایـب مـالی مـستقل بـوده و بـه پرداخـت دیونی‌که طبق شرایط اساسنامه بـه مـصرف رسـیده، مکلـف مـی باشد.

مادهٔ ۳۴۷:

صحت وقف، رجوع از آن و هرگونه تغییر در مـصارف و شـرایط لازمــه و یـا معــاوضهٔ مــال موقوفــه، وقتــی از طـرف وقـف کننـده اعتبار دارد کـه در دفاتر مربوط ثبت گردیده باشد.

مادهٔ ۳۴۸:

اجراآت متـذکرهٔ مـادهٔ (۳٤۷) ایـن قـانون در دفـاتر خاصــی‌کـه در ادارهٔ ثبت اسناد به این منظور تعیین گردیده به ثبت می‌رسد.

مادهٔ ۳۴۹:

هرگاه نزد ثبت کننده راجع به اعتبار سند وقف مانعی ظاهر گـردد، موضوع غرض انفصال و اخذ تصمیم بـه محکمـهٔ مربـوط رجعت داده می‌شود.

مادهٔ ۳۵۰:

هرگاه وقف طبق احکام مندرج این قـانون صـورت نگرفتـه باشـد، مدار اعتبار شناخته نمی‌شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۳۵۱:

حرمان از استحقاق و یا رجوع از وقف در محکمهٔ مربوط صورت می گیرد. موضوع به اشخاصی‌که حرمان یا رجوع از استحقاق شان داده شده ابلاغ می گردد، تا دلایل خود را به محکمه ارائه نمایند.

مادهٔ ۳۵۲:

هرگاه سند وقف مشتمل بر تصرفی‌که قانوناً ممنوع و یا باطل بوده و یا وقف کننده فاقد اهلیت قانونی باشد، ادارهٔ ثبت اسناد در همچو موارد به ثبت آن اقدام نمی‌نماید.

مادهٔ ۳۵۳:

هرگاه وقف به شرط غیر صحیح مشروط گردیده باشد، وقف صحیح و شرط باطل شناخته می‌شود.

مادهٔ ۳۵۴:

(۱) وقف به طور دائمی یا مؤقت جواز دارد.

(۲) وقف برای مسجد و مؤسسات عامه طور مؤقت صورت گرفته نمی تواند.

(۳) وقف خاص مؤقت بوده و به زیاده از دو طبقهٔ اولاد وقف کننده جواز ندارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۳۵۵:

وقف به امور خیریه وقتی جواز دارد که از نظر احکام دین مقدس اسلام و منافع ملی، امر خیریه شناخته شود.

مادهٔ ۳۵۶:

(۱) وقف امـوال منقول و غیر منقول جواز دارد.
(۲) وقف جزء مشاع در امـوال غیـر منقـول جـواز نـدارد، مگـر در صورتی‌که مفرز و معین گردیده باشد.

مادهٔ ۳۵۷:

اسهام شرکتهای که فعالیت مجاز دارند وقف شده می‌تواند.

مادهٔ ۳۵۸:

اظهارات وقف کننده در مورد مال موقوفه حسب الفاظ و معانی آن اعتـبار دارد.

مادهٔ ۳۵۹:

(۱) وقف کننده نمی تواند از تمام و یا قسمتی از وقف عـام رجـوع نماید. اما برای جهات مصرف آن شروطی را در حدود احکام ایـن قانون هنگام ثبت وقف تعیین نموده می‌تواند.
(۲) وقف کننده نمـی توانـد در وقـف مـسجد و تأسیـسات عامـه و چیزی‌که به آن‌ها وقـف گردیده تغییری وارد نـماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۳۶۰:

تغییر در شـروط مصارف وقـف عـام طـور صـریح و مطـابق بـه احکام مندرج این قانون صورت می‌گیرد.

مادۀ ۳۶۱:

وقف کننده می‌تواند در حدود احکام ایـن قانون استفاده از حقـوق آتی را هنگام ثبت وقف خاص شـرط گذارد:

۱ – اعطاء و حرمان.

۲ – زیادت و نقصان.

۳ – تغییر.

٤ – مبادله.

مادۀ ۳۶۲:

مبادلۀ مال موقوفه پس از منظوری ادارۀ اوقاف در دفـتر مربـوط ثبت می‌گردد.

مادۀ **۳۶۳:**

اقرار وقف کننده یا غیر راجع به نسب شخص، در حالی‌کـه قـرائن به عدم صدق اقرار موجود باشد، بر موقوف علیهم تاثیر ندارد.

فرع اول – استحقاق در وقف

مادۀ ۳۶۴:

هرگاه در وقف به اقارب منظور وقف غیر معین یـا محـل مـصرف آن موجود نبوده و یـا اصـلاً بـه آن مـصرف ضـرورت احـساس

(c) ketabton.com: The Digital Library

نگردیده و یا اینکه حاصلات وقف بیش از اندازهٔ مصرف مورد ضرورت باشد، حاصلات وقف تماماً و یا قسمت باقیماندهٔ آن به اجازهٔ محکمه به اولاد والدین و اقارب محتاج وقف کننده به اندازه ضرورت هر کدام به مصرف می‌رسد.

مادهٔ ۳۶۵:

(۱) وقف کننده نمی‌تواند بیش از ثلث مال خود را به اشخاص غیر وارث یا به بعضی از ورثه و یا امور خیریه وقف نماید.
(۲) ثلث مال به تناسب دارائی شخص هنگام وفات او سنجش می‌گردد.

مادهٔ ۳۶۶:

(۱) وقف کننده می‌تواند جمیع مال خود را به تمام ورثه اش وقف نماید.
(۲) اگر وقف کننده حین وفات وارث نداشته باشد، می‌تواند جمیع مال خود را به هر جهت خیریه که بخواهد وقف نماید.

مادهٔ ۳۶۷:

(۱) اولاد، زوج یا زوجه و والدین شخص وقف کننده که حین وفات موجود باشند، وقتی از وقف بیش از ثلث مال مستحق می گردند که حق ارث شان به سببی از اسباب، ساقط نگردیده باشد. توزیع استحقاق مطابق به احکام میراث عملی گردیده و در صورت وفات آن‌ها به اولاد شان منتقل می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) اگر یکی از مستحقین قبلاً به انــدازه حصه خود مالی را بـدون عوض از وقف کننده دریافت نموده باشد، اسـتحقاق وی از مـــال موقوفه ساقط می گردد. در صـورتی‌کـه کمتـر از استحقاق خـود دریافت نموده باشــد تفاوت آنرا بــا در نظـر داشت احکـام مـادۀ (۳٦۸) این قانون مستحق می گردد.

مادۀ ۳۶۸:

وقف کننده می تواند استحقاق مـال موقوفـۀ اولاد خـود را کـه در حـال حیاتــش وفات نمـوده اسـت، بـرای فـرع متـوفی مطـابق بـه احکام مادۀ (۳٦۷) این قانون تسلیم نماید. مشروط بر ایـن‌کـه فـرع مذکور قبل از وفات وقف کننده حیات داشته باشـد.

مادۀ ۳۶۹:

شخصی را کـه مطابق به احکام مـادۀ (۳٦۷) ایـن قـانون مـستحق مــال موقـوفه گـردیده، نمی‌توان تـماماً و یا قـسماً از آن محــروم نـمود و یا چـــنان شرطی گـذاشت کـه موجـب حرمـان اســتحقاق وی گردد، مگر مطابق به احکام مواد مندرج این قانون.

مادۀ ۳۷۰:

قـتلی که وارث را از مـیراث محروم می‌سازد، مانع اســتحقاق وی از مال موقوفه نیز می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۳۷۱:

(۱) هرگاه وقـف کننده، شخصی را که مطابق احکام این قـانون در وقف حق ثابت داشته باشد، از وقف محروم سازد، سهم ثابته وی برایش داده شده و متبـاقی آن بــر اشــخاص دیگـری‌کـه از وقـف محروم نگردیده‌اند، به تناسب اسهام وقف شان توزیع می‌گــردد.

(۲) ادعای سهم ثابته تا یکسال از وفات وقف کــننده قابـل اعتبـار اسـت.

مادهٔ ۳۷۲:

تنازل موقوف علیـه از اسـتحقاق خـود یـا اقـرار وی بـــه تمـام یـا قسمتی از آن برای غیر جواز ندارد.

مادهٔ ۳۷۳:

هرگاه وقف کننده شرطی گذارد که مخـالف منـافع ملـی، مـصلحت وقف یا مستحقین باشد، وقف صحیح امـا شـرط از اعتبـار سـاقط می‌گردد.

مادهٔ ۳۷۴:

منزلی‌که به مقصد سکونت وقف گردیـــده انتفـاع از آن بـه غیـر از سکونت یا منزلی‌که بـرای انتفـاع غیـر از سـکونت وقـف گردیـده، سکونت در آن مجاز می‌باشد. مشروط بر این‌که محکمه به خـلاف آن قرار صادر نکرده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۳۷۵:

(۱) هرگاه وقف بر طبقات مرتب گردیده باشد. اصل فرع غیر خـود را محـجوب نمی‌سازد. درصورت وفات اصل، استحقاق وی به فرع وی انتقال می‌نماید.

(۲) تقسیم حاصلات وقف به اثر از بین رفتن یک طبقه تغییر نمـی- نماید. در این صورت اسهام از یک فرع بـه فرع دیگــر مطـابق بـه احـکام مندرج فقره اول این ماده انتقال می نماید. مگر در صورتی- که عدم تغییـر در آن مـوجـب حرمـان یکـی از مـسـتحقین وقـف گـردد.

مادهٔ ۳۷۶:

(۱) هرگـاه وقـف بـر طبقـات مرتـب گردیـده و در یکـی از طبقـات مـستحق موجـود نباشـد، اسـتحقاق وقـف مطـابق بـه احکـام ایـن قانون به طبقهٔ بعدی انتقـال می‌نماید.

(۲) اگر در طبقه اولی بعداً مستحق موجـود شـود اسـتحقاق شـان مجدداً اعاده می گردد.

فرع دوم – تقسیم وقف

مادهٔ ۳۷۷:

(۱) وقف کننده باید در سند وقف سهم مستحقین را مفرز و معـین نماید. اگر سهم مطابق به شروط وقف کننده به عـده از مـستحقین متعلق گردد، آنها می‌توانند تفریز اسهام شان را مطالبه نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) اگر مال موقوفه قابل تقسیم نبوده و یا در تقسیم آن ضرر کلی متصور باشد، مطالبهٔ فروش و تقسیم قیمت آن به تناسب سهم هر یک از مستحقین صورت گرفته می‌تواند.

مادهٔ ۳۷۸:

ناظر وقف عامه می‌تواند تقسیم وقف و تفریز سهم مربوط به وقف عامه را مطالبه نماید.

مادهٔ ۳۷۹:

تقسیم وقف به اثر در خواستی که به محکمه تقدیم می‌شود صورت می‌گیرد. تقیسم انجام شده قابل فسخ نمی‌باشد.

فرع سوم – ادارهٔ وقف

مادهٔ ۳۸۰:

وقف کننده در سند وقف، شخصی را برای نظارت در امور اداره، به دوران انداختن مال موقوفه و توزیع حاصلات آن بر مستحقین به تناسب اسهام شان که در سند وقف تصریح شده باشد، تعیین نموده، حدود وظایف و صلاحیت وی را با شخصی که بعداً نظارت می‌کند تعیین می‌نماید.

مادهٔ ۳۸۱:

ناظر نمی‌تواند بدون اجازهٔ محکمه به حساب وقف، مطالبه قرض نماید. قبول تعهدات عادی به منظور اداره وقف و به دوران انداختن آن از ین حکم مستثنی می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۳۸۲:

هرگاه محکمه مال موقوفه را تقسیم و یا سهم مستحقین در آن قبلاً تعیین گردیده باشد، از طرف محکمه هر یک از مستحقین در صورتی‌که واجد اهلیت قانونی باشد. به حیث ناظر سهم مربوط به خود تعیین می‌گردد.

مادهٔ ۳۸۳:

نظارت وقف عام از وظیفهٔ ادارهٔ اوقاف می‌باشد. این اداره امور مربوط به اموال موقوفه را مطابق اساسنامه خود تنظیم، تصرف و اداره می‌نماید.

مادهٔ ۳۸۴:

محکمه نمی‌تواند برای ادارهٔ مال موقوفه بیش از یک ناظر تعیین نماید. مگر این‌که در تعدد شان مصلحت متصور باشد.
درین صورت محکمه صلاحیت هر یک از ناظرین را تعیین نموده و می‌تواند به هر یک شان قسمتی از وقف را تخصیص بدهد. هر ناظر در اداره ساحه معینه خود مستقل می‌باشد.

مادهٔ ۳۸۵:

هرگاه یکی از مستحقین اهلیت نظارت وقف را داشته باشد، شخصی دیگری بحیث ناظر وقف تعیین شده نمی‌تواند. درصورتی‌که در بین مستحقین شخص واجد اهلیت نظارت موجود

(c) ketabton.com: The Digital Library

گردد، محکمه ختم ولایت ناظر دیگر را که قبلاً تعیین گردیده اعلام می‌دارد.

مادهٔ ۳۸۶:

ناظر در برابر مال موقوفه امین و از طرف مستحقین وقف وکیل شناخته می‌شود.

مادهٔ ۳۸۷:

ناظر مکلف است تمام مصارف را مطابق به طرزالعملی‌که محکمه تعیین نموده بعمل آرد، مگر این‌که عرف جاریه مخالف آن باشد.

مادهٔ ۳۸۸:

(۱) هرگاه ضرری از تقصیر کلی ناظر بر اموال موقوفه و یا حاصلات آن عاید گردد، مسئول جبران خسارهٔ وارده می باشد.
(۲) اگر ضرر عایده ناشی از تقصیر جزئی ناظر باشد، وقتی مسئولیت جبران خساره به وی عاید می‌گردد که وظیفهٔ نظارت را در مقابل اجرت اجرأ نماید.

مادهٔ ۳۸۹:

(۱) هرگاه دعوی مربوط به حسابات وقف در محکمه دایر و ناظر به ارائه اسناد مکلف گردد، در صورتی‌که ناظر نتواند حسابات خود را در میعاد معین طور مستند ارائه نماید یا اوامر محکمه را در مورد تصفیه حساب اطاعت ننماید، محکمه می تواند وی را به جزای نقدی که متجاوز از پنج هزار افغانی نباشد

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکوم نماید. در صورت تکرار به جزای نقدی الی ده هزار افغانی محکوم شده می‌تواند.

(۲) حرمان ناظر از تمام یا قسمتی از اجرت نظارت نیز جواز دارد.

مادۀ ۳۹۰:

هرگاه ناظر در مورد تأخیر حسابات عذر معقولی ارائه نماید، محکمه می‌تواند به برائت وی یا تخفیف مجازات مندرج مادۀ (۳۸۹) این قانون حکم نماید.

مادۀ ۳۹۱:

هرگاه حین رسیدگی به دعوی مربوط به وقف اسباب موجبه عزل ناظر موجود گردد، محکمه می‌تواند به عزل وی از نظارت حکم نماید.

مادۀ ۳۹۲:

محکمه تا وقتی‌که حکم دعوای مربوط به وقف کسب قطعیت نماید، شخص دیگری را موقتاً به حیث ناظر تعیین می‌نماید.

مادۀ ۳۹۳:

اقرار ناظر مبنی بر نظارت شخص دیگر اعتبار ندارد.

مادۀ۳۹۴:

ناظر به استیذان محکمه می‌تواند همه ساله دو فیصد حاصلات وقف را به منظور مصارف ترمیم و تعمیر مال موقوفه به حساب

(c) ketabton.com: The Digital Library

امانت تحویل نموده و یـا آن‌را مطـابق بـه تجـاویزی‌کـه از طـرف محکمه اتخاذ می‌گردد، بمصرف رسانیده و بدوران اندازد.

مادۀ ۳۹۵:

هرگـــاه ناظر و یا مستحقین تحویل دو فیصد حاصلات وقف را که مطابق به حکم مادۀ (۳۹٤) این قانون صـورت گرفتـه باشـد، مفیـد ندانـــند، می‌توانند تعدیل یا الغـای آنرا از محکمه مطالبه نمایند.

مادۀ ۳۹۶:

هرگاه برای تعمیر و ترمیم امـــوال موقوفـــه بـه بیـشتـر از مبلـغ مندرج مادۀ (۳۹٤) این قانـون ضرورت باشـــد، نـاظر تزئیـد مبلـغ متـذکره را از محکمه مطالبه می‌نماید.

مادۀ ۳۹۷:

محکمـــه مـــی‌توانـــد بـــه منظـــور تعمیـــر و تـــرمیم مـــال موقوفـــه، عندالضرورت یـک قســـمت از مـال موقوفه را به فروش برساند.

فرع چهارم - انتهای وقف

مادۀ ۳۹۸:

وقـف مـؤقت با تـکمیـل مدت معینه یا از بین رفتـــن تـمام موقوف علیهم، خاتمه می یابد.

مادۀ ۳۹۹:

وقـف در مورد هر سهم با از بـــین رفتن مستحق آن خاتمـه مـی-یابـد. گرچـه قبـل از تکمیـل مـدت معیینـه بـا از بـین رفـتن بـاقی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مستحقین طبقه‌ای‌که با از بین رفتن شان وقف منتهی می‌گردد، صورت گرفته باشد. مشروط بر این‌که وقف کننده انتقال، سهم را به باقی مستحقین تصریح نکرده باشد.
درین صورت وقف با از بین رفتن تمام مستحقین طبقه مذکور و یا تکمیل مدت معینه خاتمه می‌یابد.

مادۀ ۴۰۰:

هرگاه وقف در تمام اسهام ثابته خاتمه یابد، ملکیت مال موقوفه در صورت حیات وقف کننده بخود وی و در غیر آن به مستحقین انتقال می‌یابد. در صورتی‌که مستحق موجود نباشد ملکیت مال موقوفه به اشخاصی‌که حین وفات وقف کننده از جمله ورثه شناخته شده باشند و در غیر آن به دولت تعلق می‌گیرد.

مادۀ ۴۰۱:

هرگاه وقف در تمام اسهام غیر ثابته خاتمه یابد، ملکیت مال موقوفه در صورت حیات وقف کننده به خود وی و در غیر آن به اشخاصی‌که حین وفات وقف کننده از جمله ورثه شناخته شده باشند انتقال می‌یابد. در صورتی‌که وارثی موجود نباشد ملکیت مال موقوفه به دولت تعلق می‌گیرد.

مادۀ ۴۰۲:

(۱) هرگاه مال موقوفه به نحوی تخریب شود که اعمار مجدد و یا استبدال آن ممکن و یا مفید نباشد، وقف خاتمه می‌یابد. همچنان

(c) ketabton.com: The Digital Library

وقف در مورد سهم هر مستحقی‌که سهمیه حاصلات وی به مقدار ناچیزی تقلیل یابد، خاتمه پیدا می‌کند.

(۲) انتهــای وقف به درخواست اشخاص ذیعلاقـه و قـرار محکمـه صورت می‌گیرد. ملکیت مـال مـــوقوفه کـه وقف آن خاتمـه یـــافته باشد، در صـورت حیات وقــف کنـــنده به خود وی و در غیـر آن به شخصی انتـــقال مــی‌یابـد، کـه درحـین انتهـای وقـف مـستحق شناخته شده باشد.

مبحث سوم – جمعیت ها

فرع اول – احکام عمومی

مادهٔ ۴۰۳:

(۱) جمعیت عـبارت است از مجموع اشـخاص حقیقی یا حکمی کـه برای مدت معین یا غیر معین به منظور تأمین اهـداف خیریـه عـام المنفعه اجتماعی، علمی، ادبی، فنی و هنری طور غیر انتفاعی مطابق به احـــکام این قانون تشکیل شده باشد.

(۲) اعطای اجازهٔ تأسیس جمعیت‌های مندرج فقرهٔ (۱) این مـاده، از طریق مراجع صـلاحیتدار دولتـی صـورت مـی‌گیـرد. ایـن مراجـع اجراآت جمعیت‌ها را از رهگذر تطابق آن با قـــوانیـــن، مقـررات و اساسنامه مراقبت می نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۴۰۴:

جمیعت‌های که خلاف احکام قانون یا آداب عامه فعالیت نموده یا به اعمالی تشبث نمایند که بر خلاف منافع ملی و اهداف تأسیسی آن باشد، باطل پنداشته شده هیچگونه اثری بر آن مرتب شده نمی‌تواند.

مادۀ ۴۰۵:

(۱) جمعیت دارای اساسنامۀ ای است که فعالیت آنرا تنظیم و از طرف اعضای مؤسس آن منظور می‌شود.

(۲) اساسنامۀ جمعیت حاوی مطالب ذیل است:

۱- عنوان جمعیت، هدف و مرام تأسیس آن و مرکز اداره جمعیت. مرکز اداره جمعیت در خارج از افغانستان بوده نمی-تواند.

۲- شهرت مکمله اعضای مؤسس.

۳- عواید جمعیت، به دوران انداختن و تصرف در آن.

٤- هیئت‌هائی‌که جمعیت را تمثیل می‌کنند با تعیین اعضاء، وظایف و طرق عزل آنها.

٥ - حقوق ووجایب اعضای مؤسس.

٦ - طرز نظارت اموال جمعیت.

۷- طرز تعدیل اساسنامه جمعیت، الحاق، تقسیم و تأسیس نماینده گی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸ – انحلال و تصفیهٔ امور مالی جمعیت و مرجعی‌که اموال به آن انتقال می‌یابد.

مادهٔ ۴۰۶:

(۱) اعضای مؤسس نمی‌توانند چنان مطالبی را در اساسنامه جمعیت بگنجانند که انتقال اموال را بعد از انحلال جمعیت به خود، فامیل و یا ورثه شان مجاز قرار دهد.

(۲) اسهام جمعیت‌های تعاونی، صندوق اعانات مبادله و صندوق تقاعد ازین حکم مستثنی می باشد.

مادهٔ ۴۰۷:

خارج شدن از عضویت جمعیت خواه به اراده شخص یا جمعیت باشد، موجب حرمان از اموال جمعیت می گردد. مگر این‌که در قانون مخالف آن تصریح شده باشد.

مادهٔ ۴۰۸:

جمعیت نمی‌تواند مالک اموال غیر منقول گردد، مگر این‌که همچو ملکیت برای اجرای وظایف اساسی جمعیت ضروری پنداشته شود. جمعیت های تعلیمی و امور خیریه ازین حکم مستثنی می‌باشند.

مادهٔ ۴۰۹:

شخصیت حکمی جمعیت و قتی تثبیت می گردد که اساسنامهٔ آن مطابق به احکام این قانون ترتیب و نشر گردیده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۱۰:

اعلان اساسنامه جمعیت بعد از پرداخت محصول معینه و ثبت جمعیت در دفاتر مربوط و نشر آن در جریدهٔ رسمی تکمیل می‌گردد.

مادهٔ ۴۱۱:

مرجع صلاحیت‌دار، اساسنامه جمعیت را درخلال مدت شصت روز از تاریخ مطالبه آن اعلان می‌نماید. در غیر آن با تکمیل شصت روز جمعیت حکماً اعلام شده شناخته می‌شود. مرجع مذکور به اثر مطالبهٔ اشخاص ذیعلاقه مکلف است اساسنامهٔ جمعیت را مطابق به احکام این قانون اعلان و یا آن‌را رد نماید.

مادهٔ ۴۱۲:

تعدیل اساسنامهٔ جمعیت به رعایت احکام مواد(۴۰۹،۴۱۰،۴۱۱) این قانون بعد از اعلان نافذ شمرده می‌شود.

مادهٔ ۴۱۳:

جمعیت مراتب آتی را رعایت می‌نماید:

۱– نگهداری دفاتر و اسناد مربوط جمعیت در مرکز ادارهٔ آن.

۲ – ثبت اسم، ولد، اسم فامیلی، سن، نمبر تذکره، پیشه و آدرس هر عضو با تاریخ شمول وی به عضویت جمعیت، در دفاتر مخصوص یا تغییراتی که در موارد فوق به عمل می‌آید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ – ثبت رویــدادها و تصاویب مجمع عمومی و مجالس اداری در دفاتر مخصوص. هر عضو جمعیت می‌تواند از محتویـات محاضـر اطلاع حاصل نماید.

٤ – ثبت مصارف، عواید، تبرعات و مدارک آن بالتفصیل در دفـاتر مخصوص صورت می‌گیرد.

مرجع صلاحیتدار می‌تواند از محتویات این اسناد و محاضر اطلاع حاصل نماید.

٥ – اشخاص خارجی می‌توانند در حالات خاص به اجـازۀ مراجـع ذیصلاح در جمعیت‌های فرهنگی کسب عضویت نمایند.

مادۀ ۴۱۴:

(۱) جمعیت مکلف است به اجازۀ مرجع صـلاحیتدار امــوال نقـدی مربوط به جمعیت را به عنوان جمعیت در بانک و یا محـل دیگـری به ودیعت گذارد.

(۲) جمعیت باید از تغییر محل ودیعت در خـلال یک هفته از تـاریخ تغییر، به مرجع صلاحیتدار اطلاع دهد.

مادۀ ۴۱۵:

امـوال مربوط به جمعیت برای تأمین اهداف معینۀ آن بـه مـصرف میرسد. مقدار باقیمانده در ساحات مطمئن به دوران انداخته شـده می‌تواند، مشروط بر اینکه فعالیت‌های اصلی آنــرا متأثر نسازد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۴۱۶:

جمعیت دارای بودجۀ سالانه که از طرف مجمع عمومی تصویب گردیده، می‌باشد. بودجه جمعیت به اطلاع مرجع صلاحیت‌دار رسانیده می‌شود.

مادۀ ۴۱۷:

جمعیت نمی‌تواند خارج از حدودی که در اساسنامه آن توضیح شده فعالیت نماید.

مادۀ ۴۱۸:

جمعیت‌ها نمی‌توانند به مضاربت مالی تشبث نمایند.

مادۀ ۴۱۹:

(۱) اسم جمعیت، شماره اعلان و حدود فعالیت آن در تمام دفاتر، اوراق و نشرات آن درج می‌گردد.

(۲) هیچ جمعیت نمی تواند چنان اسمی را انتخاب نماید که به جمعیت دیگری متعلق باشد، گرچه ساحه فعالیت آنها مشترک باشد.

مادۀ ۴۲۰:

(۱) هیچ جمعیتی بدون اجازۀ مرجع صلاحیتدار نمی‌تواند به جمعیت، هیأت و یا کلپ در خارج از افغانستان منسوب، مشترک و یا منضم گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) هیچ جمعیت نمی‌تواند اموالی را از شخص، جمعیت، هیأت یا کلپی که در خارج افغانستان باشد، بدست آرد مگر به اجازه مرجع صلاحیت‌دار.

(۳) هیچ جمعیت نمی‌تواند چیزی را به اشخاص و یا مؤسسات خارجی بدون اجازهٔ مرجع صلاحیتدار بفرستد.

مادهٔ ۴۲۱:

تبرعات تنها به اسم و حساب جمعیت مطابق به مقرراتی‌که از طرف حکومت وضع گردیده، جمع آوری شده می‌تواند.

مرجع صلاحیتدار می‌تواند شرایط خاصی را در مورد تبرعات هر جمعیت حسب احوال علاوه کند.

مادهٔ ۴۲۲:

(۱) جمعیت باید انعقاد واجندای مجمع عمومی را اقلاً (۱۵) روز قبل به اطلاع مرجع صلاحیت‌دار برساند. مرجع صلاحیت دار می‌تواند نمایندهٔ را غرض اشتراک در مجمع عمومی جمعیت بفرستد.

(۲) جمعیت گزارشات مجمع عمومی را در خلال (۱۵) روز از تاریخ انعقاد آن، به اطلاع مرجع صلاحیتدار می‌رساند.

مادهٔ ۴۲۳:

(۱) جمعیت می‌تواند نمایندگی تأسیس نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) نمایندگی بعد از اعلان، حیثیت شخصیت حکمی مستقل را کسب می‌نماید.
نمایندگی نمی‌تواند اساسنامهٔ داخلی خود را در موضوعات مربوط به وجایب آن در برابر جمعیت اصلی، طرزالعمل و سیاست عمومی جمعیت، بدون موافقه جمعیت اصلی تعدیل نماید.

فرع دوم - هیأت مدیره

مادهٔ ۴۲۴:

(۱) جمعیت دارای هیأت مدیره می‌باشد. تعیین اعضاء هیأت مدیره، صلاحیت، وظایف و ختم عضویت اعضا در اساسنامه جمعیت توضیح می‌گردد.
(۲) هیأت مدیره مرکب از سه عضو و یا بیشتر بوده و مدت خدمت شان بیش از سه سال بوده نمی‌تواند.
(۳) تجدید عضویت مطابق به اساسنامهٔ جمعیت صورت می‌گیرد.

مادهٔ ۴۲۵:

شخصی‌که به صفت عضو هیأت مدیره تعیین می‌گردد، باید به حکم قطعی محکمه باصلاحیت به حرمان از حقوق سیاسی و مدنی محکوم نشده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۲۶:

(۱) هیأت مدیره در حدود صلاحیتی‌که در اساسنامه به آن تصریح گردیده، امور مربوط به جمعیت را اداره می‌نماید.
(۲) هیأت مدیره اقلاً دو مرتبه در یک ماه تشکیل جلسه می‌دهد.

مادهٔ ۴۲۷:

هیأت مدیره شخصی را از جمله اعضای خود یا دیگر اعضای جمعیت به حیث رئیس تعیین می‌نماید.

مادهٔ ۴۲۸:

شخصی‌که از طرف هیأت مدیره به حیث رئیس تعیین می‌شود امور مربوط به پیشنهاد، تقرر مؤظفین، تطبیق مجازات تأدیبی، ملاحظه اسناد مصرف و مراقبت تنفیذ تصاویب مجمع عمومی و هیأت مدیره را انجام می‌دهد. مشروط بر این‌که در اساسنامهٔ جمعیت خلاف آن تصریح نشده باشد.

فرع سوم - مجمع عمومی

مادهٔ ۴۲۹:

(۱) مجمع عمومی مرکب از تمام اعضائیست که وجایب خود را مطابق به اساسنامه جمعیت ایفاء نموده باشند.
(۲) تصاویب مجمع عمومی خارج از موضوعات شامل آجنداء اعتبار ندارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادۀ ۴۳۰:

تصاویب مجمع عمومی بـه اکثریـت آرای اعـضای حاضـر بعـد از تکمیـل نـصاب دو ثلـث اعـضای اصـلی آن صـورت مـی گیـرد. تصاویب مجمع عمـومی در مـورد تعـدیل اساسـنامه جمعیـت بـه اکثریت مـطلق و در مورد انحـلال جمعیـت، عـزل اعـضای هیـأت مـدیره، اتحاد و یا الحاق آن با جمعـیت دیگر بـه اکثریـت دو ثلـث اعضاء صورت می‌گیرد. مگر این‌که در اساسـنامه جمعیـت خـلاف آن تصریح شـده باشـد.

مادۀ ۴۳۱:

در جلسات مجمـع عمـومی اعـضاء شخـصاً اشـتراک نمـوده و یـا عضو دیگری را کتباً بحیث نماینده خود تعیین می‌نمایند.

مادۀ ۴۳۲:

مجمع عمومی در خلال سـه مـاه بعـد از خـتم هـر سـال مـالی بـه صورت عادی تـشکیل جلـسه داده و امـور مربـوط بـه بـودجـه، حساب سال تمام راپور سالانه هیئت مـدیره و راپـور مربـوط بـه امور مالی را بررسی می نماید. تشکیل جلسات فوق العـاده مجمـع عمـومی در صـورت لـزوم نیـز صـورت گرفتـه مـی‌تواند. انعقـاد جلسات مجمع عمومی به دعوت هیأت مدیره صورت می‌گیرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۳۳:

هرگاه هیأت مدیره جلسهٔ فوق العاده مجمع عمومی را در خلال (۱۵) روز از تاریخ تسلیمی درخواست تحریری اقلاً ده نفر از اعضای مجمع عمومی که در آن هدف انعقاد جلسه نیز توضیح یافته است دایر ننماید، درخواست کنندگان می توانند مستقیماً اعضای مجمع عمومی را به تشکیل جلسه دعوت نمایند.

مادهٔ ۴۳۴:

عضو جمعیت در موضوعی‌که منفعت وی در آن دخیل باشد، حق رای دادن را ندارد. رای دادن در مورد انتخاب اعضای هیأت جمعیت ازین حکم مستثنی می‌باشد.

مادهٔ ۴۳۵:

(۱) هرگاه مجمع عمومی یا هیأت مدیره و یا رئیس جمعیت تصاویبی را خلاف احکام قانون یا اساسنامه جمعیت اتخاذ نماید، در برابر همچو تصاویب مطالبه ابطال صورت می‌گیرد.
مطالبه ابطال از طرف ثارنوالی یا یکی از اعضای جمعیت به محکمه‌ای‌که ادارهٔ مرکزی جمعیت در حوزه صلاحیت آن واقع است در خلال سه ماه از تاریخ صدور تصویب تقدیم می‌گردد.
(۲) ابطال اینگونه تصاویب بر حقوق مکتسبهٔ اشخاصی‌که بر اساس حسن نیت ذیحق گردیده‌اند، تاثیر ندارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۳۶:

(۱) مرجع صلاحیت‌دار تعمیل تصاویبی را که از طرف مجمع عمومی یا هیأت مدیره یا رئیس جمعیت مخالف قانون، نظام و آداب عامه اتخاذ شده باشد، متوقف می‌سازد.

(۲) مرجع صلاحیت دار باید در خلال (۳۰) روز از تاریخ توقف آن دعوی ابطال را در برابر تصویب مذکور به محکمهٔ با صلاحیت، اقامه نماید.

فرع چهارم - انحلال و تصفیه جمعیت

مادهٔ ۴۳۷:

(۱) جمعیت در حالات آتی منحل می‌گردد:

۱ - در حالی‌که تعهدات خود را ایفا کرده نتواند.

۲ - در حالی‌که اموال یا منافع خود را خارج از اهدافی‌که در اساسنامهٔ آن توضیح گردیده، تخصیص دهد.

۳ - در حالی‌که جمعیت به تخلف از مواد مندرج اساسنامه و یا هر نوع اجراآت مخالف قانون، اهداف تأسیسی، نظام و آداب عامه مبادرت ورزد.

(۲) مطالبهٔ انحلال از طرف هر یک از اعضای جمعیت، شخص ذیعلاقه و یا څارنوالی به محکمه‌ای‌که اداره مرکزی جمعیت در حوزه صلاحیت آن واقع گردیده، تقدیم می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۳۸:

هرگاه محکمه به انحـلال جمعیت حکم نماید، یک و یا چند شـخص را برای تصفیه امور حسابی و توزیـع دارائـی جمعیـت بـا رعایـت احکام مندرج اساسنامهٔ مربوط تعیین می‌نماید. در صـورتی‌کـه در مورد توزیع دارائی جمعیت منحل شـده، حکمـی در اساسـنامهٔ آن موجود نباشد، محکـمه می‌توانـد ایـن دارائـی را بـه جمعیـت و یـا مؤسسه دیگری‌که با جمعیت منحل شـده اهـداف مـشترک داشـته باشد، انتـقال دهد.

مادهٔ ۴۳۹:

هرگاه محکمه به رد مطالبهٔ انحلال جمعیت حکم نماید، می تواند به ابطـال تصرفی‌که مورد اعتراض قرار گرفته است، حکم نماید.

مبحث چهارم – جمعیت های عام المنفعه

مادهٔ ۴۴۰:

(۱) جمعیت عام المنفعه، عبـارت از جمعیتـی اسـت کـه بـه منظـور تأمین منافع عامه تأسیس می‌گردد.

(۲) اعطای عنوان جمعیت بـه صـفت عـام المنفعـه توسـط فرمـان دولت صورت می‌گیـرد. سـلب عنـوان اعطـاء شـده توسـط چنـین فرمان نیز جواز دارد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۴۱:

جمعیت عام المنفعه بـه رعایـت شـرایط اهــلیت مربـوط بـه تملـک امـوال منقول و غیر منقول مــقید نمی‌باشد.

مادهٔ ۴۴۲:

حدود استفاده جمعیت عام المنفعه از صلاحیت سلطه عامـه، ماننـد عدم جواز حجز بر تمام و یا قسمتی از امـوال جمعیت، عـدم تـأثیر مرور زمان در مورد ملکیـت ایـن امـوال و جـواز اسـتملاک بـرای تأمین اهداف جمعیت توسط مقررات توضیح می‌شود.

مادهٔ ۴۴۳:

جمعیت عام المنفعه تحت مراقبت مرجع صلاحیتدار مربوط فعالیت می‌نماید. اجراآت جمعیت از نــظر تـطابق با قـوانین، اساسـنامه و تصاویب مجمع عمومی توسط مرجع مذکور مورد تفتیش و تحقیق قرار می‌گیرد. هیأت تفتـیش از طـرف مرجـع صـلاحیت‌دار تعیـین گردیده و در ختم کار راپور اجراآت خود را بـــه مــرجع مربـوط تقدیم می‌نماید.

مادهٔ ۴۴۴:

(۱) مرجع صلاحیتدار می‌تواند اتحاد چند جمعیت عـام المنفعـه را که هدف مشترک داشته بــاشند تصویب نماید. همچنان مـی‌توانـد در مورد توحید فعالیت‌ها یا تعدیل اهــداف جمعیت‌های مختلف بر وفق احتیاجات محیطی یا به منظور ایجاد هم‌آهنگی بین خدماتی‌که

(c) ketabton.com: The Digital Library

از طرف آنها انجام می گردد و یا اسـباب دیگـری‌کـه بـرای تـأمین اهداف جمعیت‌ها مفید پنداشته شود، تصمیم اتخاذ نماید.

(۲) مرجع مذکور در تصویب خود اسـباب و طـرز العمـل اتحـاد و چگونگی تسلیمی امـوال، اوراق و اسناد را به هیأت جدید توضـیح می‌نماید.

مادهٔ ۴۴۵:

(۱) مرجـع صــلاحیت‌دار مــی‌توانــد اشخاصــی را کــه داوطلــب عضــویت هیـأت عـامل می‌شوند، اجازه شــمول ندهد.

(۲) مرجع صلاحیت‌دار می‌تواند یکی از داوطلبان را بـرای مراقبـت جریان انتخابات اعضاء تعیین نماید.

(۳) اگر انتخابات مخالف احکام قانون یا اساسنامه جمعیت صورت گرفته بـاشد، مرجع صلاحیتدار قرار مدللی مبنی بـر الغای انتخاب را در خلال (۱۵) روز از اجرای انتخابات صادر مـی‌نماید.

مادهٔ ۴۴۶:

(۱) مرجع صلاحیت‌دار می تواند بنابر قــرار مـدلل، رئـیس هیـأت مدیره ای را برای اجرای وظایفی‌که در اساسنامه جمعیت توضـیح گردیده مؤقتاً تعیـین نماید.

(۲) رئـیس یا هیأت مـدیرهٔ مؤقـت وقتـی تعیـین مـی گـردد کـه در اجراآت رئیس یا هیأت مدیره جمعیت چنان تخلفی بروز نمایـد کـه دوام آنها به وظیفه به مـصلحت جمعیـت نبـوده بـا وجـود اخطـار

(c) ketabton.com: The Digital Library

جمعیت و مرور (۱۵) روز از تاریخ اخطار به رفع تخلفات نپرداخته باشد.

مادهٔ ۴۴۷:

(۱) اعضای هیأت مدیره جمعیت و کارکنان آن مکلف اند تمام اموال جمعیت، اسناد و دفاتر مربوط را به اختیار هیأت مدیرهٔ مؤقت بگذارد.

(۲) مسئولیت قانونی اعضای هیأت مدیره و کارکنان جمعیت با سپردن اموال، اسناد و دفاتر مربوط به هیأت مدیره مؤقت خاتمه پیدا نمی‌کند.

مادهٔ ۴۴۸:

رئیس یا هیئت مدیره مؤقت مکلف است در خلال مدتی‌که در قرار تعیین شان تصریح یافته، مجمع عمومی را دایر و راپور اجراآت خود را تقدیم نماید. مجمع عمومی بعد از استماع راپور، هیأت مدیره جدید را مطابق به اساسنامه و احکام قانون انتخاب می نماید.

مادهٔ ۴۴۹:

جمعیت به تطبیق تصاویب رئیس و یا هیأت مدیره مؤقت که در داخل مدت معینه مندرج قرار، تعیین شان صورت گرفته، در داخل حدودی‌که در قرار مذکور و یا اساسنامه جمعیت توضیح شده، مکلف می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۵۰:

مرجع صلاحیت‌دار، اعضای هیأت مدیره سابق را که به اثر تخلف مسئولیت شان ثابت گردیده، برای مدتی‌که متجاوز از سه سال نباشد، از داوطلب شدن مجدد به حیث عضو هیأت مدیره محروم می‌سازد.

مبحث پنجم - جمعیت خیریه

مادهٔ ۴۵۱:

(۱) جمعیت خیریه عبارت از جمعیتی است که برای تأمین اهداف خیریه و یا رفاهٔ اجتماعی جهت استفاده اعضای جمعیت یا سایر اشخاص تأسیس شده باشد.

(۲) اعضای هیأت مدیره نمی‌توانند در داخل جمعیت به شغل دیگری در مقابل اجرت اشتغال ورزند.

مادهٔ ۴۵۲:

(۱) هیأت مدیره جمعیت خیریه مکلف به تهیه راپور اجراآت سالانه می‌باشد.

(۲) هیأت مدیره بودجه سالانهٔ جمعیت را با اسناد و مدارک آن به مرجع صلاحیت‌دار تقدیم نموده و معلومات مورد ضرورت مرجع مذکور را تهیه می‌کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مبحث ششم – جمعیت فرهنگی

مادهٔ ۴۵۳:

جمعیت فرهنگی، عبارت از جمعیتی است که هدف تأسیس آن‌را انکشاف امور علمی، فنی، ادبی و هنری تشکیل می‌دهد.

مادهٔ ۴۵۴:

هیأت مدیره جمعیت فرهنگی مکلف است راپور اجراآت سالانهٔ خود را به اطلاع مرجع صلاحیتدار برساند.
این جمعیت راجع به تقدیم اسناد و معلومات لازمه تابع احکام سایر جمعیت های مندرج این قانون می‌باشد.

مبحث هفتم – مؤسسات

مادهٔ ۴۵۵:

مؤسسهٔ، عبارت از شخصیت حکمیی است که برای انجام خدمات بشری، دینی، علمی، فنی و یا سپورتی از طریق تخصیص اموال برای مدت غیر معین تأسیس یافته و برای اهداف غیر انتفاعی فعالیت می‌نماید.

مادهٔ ۴۵۶:

(۱) تأسیس مؤسسه توسط سند رسمی صورت می‌گیرد.
(۲) سند رسمی حیثیت اساسنامه مؤسسه را داشته و حاوی مطالب آتی می‌باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱ – عنـوان مؤســسه و مرکـز ادارهٔ آن، مرکـز ادارهٔ مؤسـسه در خارج از افغانستان بوده نمی‌تـواند.

۲ – هدف و مرام تأسیس آن.

۳ – اسم و شهرت مکمله مؤسس یا مؤسسـین.

٤ – تفصیلات دارائی‌ای‌که به مؤسسه تخصیص یافته است.

٥ – تشکیل اداری مـؤسسه و اسم رئیـس آن.

٦– طرز نظارت و تفتیش امور مالی مؤسسه.

۷– طرز تعدیل اساسنامه، الحاق، تجزیه و تأسـیس نمایندگی‌هـای مؤســسه بــا توضـیح طـرز تـصفیه و تعیـین مرجعـی‌کـه امـوال مــؤسسه به آن تـعلق می‌گیرد.

مادهٔ ۴۵۷:

هرگـاه عـضو مؤســس، دائنـین یــا ورثـه داشـته باشـد، تأسـیس مؤسسه در مورد حقوق شـان حکـم وصــیت یـا هبـه را دارد. در صورتی‌که تأسـیس مؤســسه حقـوق دائنـین یـا ورثـه را متـضرر ســازد، آنـها می‌تــوانند مطـابق بــه احکـام قـانونی‌کـه در مـورد وصیت و هبه موجـود اســت، دعوی نمایند.

مادهٔ ۴۵۸:

مؤسسه‌ای که توسط سند رسمی تأسیس شده باشد، مؤسـس آن می‌تواند قبل از اعلان توسط سـند رسـمی دیگـری از تأسـیس آن انصراف نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۵۹:

شخصیت حکمی مؤسسه وقتی تثبیت می‌گردد که مطابق به احکام این قانون اعلان گردیده باشد.

مادهٔ ۴۶۰:

اعلان مؤسسه به مطالبهٔ مؤسس یا اولـین رئـیس آن و یـا مرجـع صلاحیت‌داری‌که مؤسسه تحت نظارت آن قـرار دارد، مطـابق بـه احکام مربوط به اعلان جمعیت‌های مندرج این قانون صورت مـی-گیرد.

مادهٔ ۴۶۱:

مرجـع صـلاحیت‌دار مـی‌توانـد در مـورد تأسـیس، طـرز اداره و اساسنـامهٔ مؤسسه، به منظور تأمـین اهـداف تأسـیس آن، تعـدیل وارد نماید.

مادهٔ ۴۶۲:

مؤسسه توسط رئیس اداره و تمثیل می‌گردد.

مادهٔ ۴۶۳:

رئیس مؤسسه، بودجه و صورت حسابات سالانهٔ مؤسـسه را بـه مرجع صـلاحیتدار آن ارائـه و معلومـات مـورد ضـرورت مرجـع مذکور را تهیه می‌نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۶۴:

مؤسسه نمی‌تواند بدون اجازهٔ مرجع صلاحیتدار وصیت و یا هبه را قبول نماید.

مادهٔ ۴۶۵:

مرجع صلاحیت‌دار می تواند در ضمن دعوی از محکمه مربوط عزل مؤظفینی را که در وظایف محوله اهمال ورزیده یا اعمال مخالف قانون یا اساسنامهٔ مؤسسه را مرتکب گردیده اند و یا اموال مؤسسه را مخالف اهداف تأسیس یا ارادهٔ مؤسس آن به مصرف رسانیده یا اینکه مرتکب قصور فاحش گردیده‌اند مطالبه نماید.

مادهٔ ۴۶۶:

مرجع صلاحیت‌دار می‌تواند برای تأمین اهداف مؤسسه یا نگهداری اموال متعلق به آن تخفیف یا الغای تمام و یا قسمتی از وجایب و شروطی را که در اساسنامهٔ مؤسسه قید گردیده است، از محکمهٔ باصلاحیت مطالبه نماید.

مادهٔ ۴۶۷:

هرگاه رئیس مؤسسه مخالف قانون، نظام عامه یا خارج از حدود صلاحیت خویش اجراآت نماید، مرجع صلاحیتدار می‌تواند این اجراآت را متوقف و ابطال این اجراآت را از محکمهٔ با صلاحیت مطالبه نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۶۸:

(۱) مطالبهٔ ابطال مندرج مادهٔ (٤٦٧) این قانون حداکثر در خلال یکسال از تاریخ اجراآت، به محکمه تقدیم می‌گردد.

(۲) ابطال اینگونه اجراآت بر حقوق مکتسبهٔ اشخاصی‌که بر اساس حسن نیت ذیحق گردیده اند، تاثیر ندارد.

مادهٔ ۴۶۹:

احکام مربوط به جمعیت ها از قبیل تأسیس، الحاق، تجزیه، تأسیس نمایندگی، تعیین رئیس مؤقت، انحلال و تصفیه، تبدیل مؤسسه به عام المنفعه و همچنان حکم مندرج مادهٔ (٤١٨) این قانون بر عموم مؤسسات نیز قابل تطبیق می‌باشد.

مادهٔ ۴۷۰:

احکام مربوط به مؤسسات مندرج این قانون در مورد مؤسسه که به شکل وقف تأسیس یافته باشد، استثناً تطبیق نمی‌گردد.

مادهٔ ۴۷۱:

اتخاذ تدابیر در برابر تخلفات مؤظفین جمعیت‌ها و مؤسساتی‌که در موارد مربوط این قانون تصریح یافته، مانع تطبیق قانون جزای عمومی نمی‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فصل سوم
اموال

مادۀ ۴۷۲:

مال،عبارت است از عین و یا حقی‌که نزد مردم قیمت مادی داشته باشد.

مادۀ ۴۷۳:

اشیائی‌که به مقتضای طبیعت و یا به حکم قانون مورد داد و ستد قرار گیرد، حقوق مالی بر آن مرتب شده می‌تواند.

مادۀ ۴۷۴:

اشیائی‌که به مقتضای طبیعت مورد داد و ستد قرار گرفته نتواند عبارت از اشیاییست که هیچ شخصی نمی تواند حیازت آن‌را به خود اختصاص دهد.

مادۀ ۴۷۵:

اشیائی‌که بحکم قانون مورد داد و ستد قرار گرفته نمی‌تواند عبارت از اشیاییست که حقوق مالی بر آن قانوناً مرتب شده نمی-تواند.

مادۀ ۴۷۶:

(۱) اشیای مثلی آنست که افراد و یا اجزای آن با هم یک سان بوده بدون فرق قابل ملاحظه، عوض یکدیگر استعمال شده بتواند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲) اشیای قیمتی آنست که افراد آن با هم متفاوت بـوده و عـوض یکدیگر استعمال شده نتواند.

مادهٔ ۴۷۷:

(۱) اشیای استهلاکی آنست که انتفاع از آن بدون اسـتهلاک ممکـن نباشد.
(۲) اشیای استعمالی آنست که بـا انتفاع مکرر، عین آن باقی بماند.

مادهٔ ۴۷۸:

عقار اشیاییست که دارای اصل ثابت بوده و حمل و نقل آن بـدون تلف شدن غیر ممکن باشد. اشیائی کـه واجـد ایـن وصـف نباشـد اشیای منقول شناخته می‌شود.

مادهٔ ۴۷۹:

اشیای منقولی را که مالک برای استفاده از عقار تخصیص می‌دهد، عقار پنداشته می‌شود.

مادهٔ ۴۸۰:

هر حق عینی مـربــوط به عقار و هـر دعـوی متعلـق بـه آن عقـار شنـاخته شده، حقوق مالی غیر آن از جمله امـوال منقول محـسوب می‌گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ ۴۸۱:

امـوال متعلق به ملکیت افراد، اموال خصوصی و اموالی‌کـه متعلـق به ملکیت افراد نبوده و برای منافع و مصالح عامه تخصیص یافتـه باشد، امـوال عامه پنداشته می‌شود.

مادهٔ ۴۸۲:

(۱) اموال عامه عبارت است از:

۱- اموال منقول و غیر منقول دولت.

۲- اموال منقول و غیر منقول اشخاص حکمی.

۳ - اموال منقول و غیـر منقـول کـه بـرای منـافع و مـصالح عامـه تخصیص داده شده باشد.

٤ - اموال منقول و غیـر منقـول کـه بـه حکـم قـانون امـوال عامـه شناخته شده باشد.

(۲) درین اموال، تصرف، حجز و تملـک بـــه اســاس مـرور زمـان جواز ندارد.

مادهٔ ۴۸۳:

(۱) امــوال عامــه وقتــی غیـر عامــه شــناخته مــی‌شـود کـه میعـاد تخصیص آن برای منافع عامه، ختم گردیده باشد.

(۲) خـتم تخصیـص به حکم قانون یا بالفـعل و یا به ختم هدفی‌کـه امـوال به اساس آن برای منافع عـامه تخصیص داده شده صورت می‌گیرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعدیلات قانون مدنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمان شماره (۲۰۰۷)
مؤرخ بیست ونهم جدی
سال ۱۳۵۶ مقام
ریاست جمهوری

شاغلی محترم وزیر عدلیه!

مجلس وزراء تحت فیصلهٔ شماره (٥٥١) درجلسهٔ تاریخی ١٣٥٦/١٠/٢٧ با ملاحظهٔ ورقهٔ عرض شماره (٤٤١٤) مؤرخ ١٣٥٦/١٠/٢٦ وزارت عدلیه مراتب آتی را تصویب نمود:

«ضمیمهٔ نمبر یک قانون مدنی به داخل چهار فقره و ضمیمهٔ نمبر یک قانون جزاء به داخل هفت فقرهٔ مندرج پیشنهاد که به مهر دارالانشاء رسیده منظور است.»

محمد داود رئیس جمهور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضمیمه نمبر یک قانون مدنی

۱- تعدیل مادۀ (۱۰۵)

«هرگاه تفریق قبل از دخول یا خلوت صحیحه واقع گردد در صورت تسمیه زوجه نصف مهر مسمی را مستحق می‌شود.»

۲- تعدیل فقرۀ (۱) مادۀ (۱۸۸)

«هرگاه حکم به ا صلاح بین زوجین موفق نشود و منشاء اختلاف زوج یا زوجین بوده و یا اصلاً معلوم نباشد و محکمه دوام معاشرت را در چنین حالت بین زوجین غیر ممکن بداند به تفریق بین آن‌ها حکم می‌نماید.»

۳- ایزاد در مادۀ (۲۳۹)

کلمه «عمه» در مادۀ (۲۳۹) بعد از شماره (١٤) گرفته شود.

۴- تعدیل مادۀ (۲۰۳۲)

«خواهران و برادران عینی باشند یا پدری یا مادری به موجودیت پدر وپسر و پسر پسر گرچه درجه شان تنزیل یابد از میراث محروم می‌شوند.»

همچنان برادران وخواهران مادری به موجودیت جد از میراث محروم می‌شوند.

این ضمیمه بعد نشر در جریدۀ رسمی نافذ می‌گردد.

(ضمیمۀ نمبر (۱) قانون مدنی درجریدۀ رسمی شماره (۳۹۱) مؤرخ ۱۳۵۶/۱۱/۳۰ نشر گردیده است.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمان هیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان
شهر کابل

شماره: (۷۷)
تاریخ: ۱۳۶۵/۴/۱۰

در بارهٔ ایزاد و تکمیل در قانون مدنی

هیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان به تأسی از حکم مادهٔ (٤٤) اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان تصویب می‌دارد:

۱- مادهٔ (۱۳۵) قانون مدنی با ایزاد فقرات ۳و٤ ذیلاً تکمیل می-گردد:

(۳) مراتب ثبت طلاق به حضور زوجین یا وکلای آنها صورت می‌گیرد.

(٤) هرگاه حضور زوجه متعذر باشد و یا از حضور امتناع ورزد وثیقهٔ انحلال زوجیت به اداره محل اقامت وی یا یکی از اقارب نزدیک آن ارسال شود.

۲- مادهٔ (۲۵۱) قانون مدنی با ایزاد پراگراف ذیل تکمیل می‌گردد:

هرگاه مستحق درجه دوم حضانت نیز به تشخیص قاضی واجد شرایط قانونی برای رشد و تربیه سالم طفل نباشد محکمه می-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تواند طـفل را به شخصی‌که موافقه کند و یا به مؤسسهٔ تربـــیوی اطـفال تسلیم نـماید.

۳- این فرمان بعد از نشر در جریده رسمی نافذ می‌گردد.

ببرک کارمل صدرهیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان

(فرمان فوق درجریدهٔ رسمی شماره (۶۱۵) مؤرخ ۱۳۶۵/۶/۱۵نشر گردیده است.)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمان هیأت رئیسه شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان
شهر کابل

شماره: ۲۵۵

تاریخ: ۱۳۶۶/۸/۷

در بارۀ ضمیمۀ شماره سوم قانون مدنی

هیأت رئیسۀ شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان به تأسی از حکم مادۀ (٤٤) اصول اساسی جمهوری دموکراتیک افغانستان تصویب می‌دارد:

مادۀ اول:

هرگاه طفلی‌که دورۀ حضانت و تمدید آن‌را مطابق مواد (۲٤۹و۲۵۰) قانون مدنی تکمیل نموده فاقد پدر و به سن قانونی رشد نرسیده باشد محکمه با تشخیص دقیق و مدلل با رعایت تمایل طفل واطمینان محکمه به این‌که میلان طفل به مصلحت او می‌باشد طفل را برای مادر یا یکی از عصبات محرم که از عهده تربیه سالم و تأمین رشد و مصلحت طفل بدرشده بتواند تسلیم می‌نماید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مادهٔ دوم:

هرگاه طفل فاقد والدین بوده و در عصبات بیش از یک نفر حایز مادهٔ اول این فرمان باشد محکمه می‌تواند هرکدام را که بیشتر به مصلحت طفل باشد انتخاب نماید.

مادهٔ سوم:

محکمه می‌تواند در صورت عدم دریافت شخص واجد شرایط مندرج مادهٔ (۱و۲) این فرمان طفل را به مؤسسهٔ تربیوی اطفال تسلیم نماید.

مادهٔ چهارم:

این فرمان بعد از نشر در جریدهٔ رسمی نافذ می‌گردد.

دکتور نجیب الله

صدرهیأت رئیسهٔ شورای انقلابی جمهوری دموکراتیک افغانستان

(ضمیمه نمبر سوم قانون مدنی درجریده رسمی شماره (۶۵۲) ۱۳۶۶/۹/۱ نشر گردیده است.)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library